

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Egy hónap ..... 2 korona

VIDÉKEN:
 Egy évre ..... 28 korona.
 Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
 minden következőnél 16 fillér.

Nyilittér sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 267.

KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1904.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Vasárnap, április 3.

Arad jövője.

Írta: Sármezey Endre.

Arad, április 2.

Aradváros fejlődésének történetében minden kétséget kizárólag határjelzőt jelent a csatornázás és vízvezetékek létesítése. Alig képzelhető nagy város egészséges fejlődése ezen két fontos tényező nélkül. Mindannyian abban a tudatban voltunk, hogy ezen két mű létesítése hosszú időre kielégíti a közszükségletet és a polgárság zöme alig gondolt további nagy-szabású létesítményekre a közel jövőben.

Azok, akik a külföld városainak fejlődését figyelemmel kísérték és kísérik, örömmel konstatálják, hogy ma már átment a közönség érzékébe azon tudat, hogy tulajdonképpen most lépünk csak igazán a nagy alkotások korszakába, most értünk abba a korba, amikor városunk jövő fejlődésének alapjait kell lefektetnünk. Miután pedig ilyen alapvető munkálatnál szükség van arra, hogy minden oldalról megvilágítsuk a kérdést és vállvetve, céltudatosan haladjunk a helyesen kijelölt úton, szerény tehetséggel magam is hozzájárulok a szőnyegen lévő kérdések megvilágításához.

Városunk eddigi fejlődését vizsgálva, azt látjuk, hogy a város aránytalanul nagy területen fekszik. Munkástelepei a vasút közelében helyezkedtek el. A szegény munkásnép szűken összeszorulva, kaszánya-szerű épületekben talál elhelye-

zést, elég drága és egészségtelen lakásokban, ahol a családtagok a szűk lakáson kívül a szűk udvarra és az utcára vannak utalva. A nagy terjedelmű ilyen külvárosrészek kezelése, iskolák létesítése, világitása, a rendőrszolgálat és az utak fenntartása, aránytalanul nagy terhet ró a város háztartására, anélkül, hogy a szegény nép, amely éppen olyan arányban járul a közterhek viseléséhez, mint a város főbb utcáin lakó polgárok, a város előnyeit élvezhetné.

Mennyivel melegebb és boldogabb volna a sok ezer szegény ember családja, ha egy falusi kis viskóban, sajátjában, ahol van egy kis udvar és kert, húzhatná meg magát, ahol családja és szabad idejében ő maga is kertjében és udvarán nasznosíthatná munkáját. Százegereket érő kerti veteményt és baromfit tenyészthetnének és értékesíthetnének a szegény munkás emberek családtagjai. Mindegyik igyekeznék egy kis családi otthon teremteni, amely boldogulásának alapját képeznék. Óriási nyerne ezzel maga a város, mert első sorban megszabadulna egy nagy tehertől, második sorban a közel vidék termelő és fogyasztó képességét nagyban fokozná, aminek természetes következménye a városi kereskedelem és ipar emelése.

Csekélységeknek látszó cikkeik nagy tömegben jelentőséggel bírnak. Kiváló fontossággal bír ez éppen itt Aradon, amelynek természetes piaca meg van és csupán annak érzik hiányát kereskedőink, hogy

nincsen mit szállítaniok, mert termelőpiacunk kicsi és igen drága. Itt van az egész Körösvölgye Borosjenőtől felfelé, másrészt a Maros-völgye fel Gyulafehérvártól Szászrégenig, Nagyszeben, Brassó, Petrozsény stb., amelyek zöldség, baromfi és egyéb idény-élelmicikkekben Aradra támaszkodnának, ha volna elég élelmes, elég intenzív és elég terjedelmű kistermelő köre, amely első sorban *Arad piacát olcsóvá*, második sorban Arad kereskedelmét *szállítóképesse tenné*.

Olcsó piac és olcsó megélhetés a legfontosabb és elengedhetetlen feltétele az ipar és kereskedelem fejlődésének; első feltétele egy vidéki központ felvirágozásának. Ne féljen senki attól, ha ezer elégedetlen szegény ember a város belterületéről kihuzódik és a város közelében egy virágzó telepet létesít, ez az egészséges fejlődés, mert minden munkás kinlakó családja egy kis termelője lesz a városnak. Mentül nagyobb vidéknek tudjuk a lehetőséget megteremteni arra, hogy intenzív termeléssel az aradi piac érdekeit szolgálja, annál jobban istápoljuk a város érdekeit. Látjuk, hogy mindenütt, ahol a szegény ember családja bármily csekély mértékben kerti műveléssel foglalkozik, az boldogul, gyarapodik, elégedett. Azok a krajcárok, mit az asszony a piacról naponta hoz haza, képezik a boldogulás reményét és vetik meg a jövő vagyonosodás iránti bizalmat és vágyat. Az a kihuzódó ezer szegény munkás család, becsületes és fáradhatlan

A hétről.

Penelope hidja.

Első ének.

Pécskai sáncok közt kotortam a sarat;
 Mi Dömötör után keresetlen maradt:
 Óskori nippet, rozsdabelepetten,
 Föld iles mélyéből napvilágra szedtem.
 S a hogy egyre lejjebb, mind mélyebbre mentem,
 Szemem megakadt egy ódon pergamenten.
 Kezdődik az írás rajt' ismerős névvel:
 „Mi történt tovább a hú Penelopével?”

Kit klasszikus formán Homérosz dicsére:
 Ki ne emlékeznék hú Penelopére?
 Szilárdan állta a szalmaövegységet,
 S kérőinek, kiknek ostromában égett,
 Azt felelte: csak még addig hagyják békén,
 Míg végig elkészül vászna szövőszékén.
 S Odisszeusz addig, ha vissza nem térne,
 Választ: kérői közt, melyik lesz új férje.

Éjjel szétfejtette egy-egy napnak szőttét,
 Így várta ki csellel férje hazajöttét;
 Ki is, megérkezvén, teremt vala rendet,
 Udvarlót, kérőket szerteszét rebentett.
 — A mese fonalát Homér' itt letette;

Nos, hogy szól a regény második kötete?
 Mi várt a hitvesre, a hűre, a szentre;
 Lássuk: mi van írva ez ó pergamentre?

A történet.

Hűségének az volt olimpusi bére:
 Három évezerral tovább élt, mint férje.
 Ujabb frigyének se vége, se hossza,
 S most ötvenkétezer gyermekét gondozza.
 Örül, hogyha vigak; méla, bajt, ha látnak;
 Arad: neve ennek a tisztos családnak.
 Mind tőle erednek, — a hölgye ámbátor
 Hűségben egy kissé elüt ősanjától.

Penelope nénit, nyugta soha sincsen,
 Most úgy ostromolják: „Egy hidat építsen!
 Hidat, mama, vasból, az öreg Marosra,
 Azon áll ötvenkétezer fiad sorsa.
 Mire ötször kelünk, hatodszor lefekszünk,
 Ha a hid nem lesz meg, mind belébetegszünk!”
 Fenyegető szóval így szól az anyához
 Dományosz, meg Edvi I. Ageziáosz.

Be se várva, hogy a kérő-zaj elült e,
 Vétót kiáltnak: a refakcia-szülte
 Fényes Devidéosz, — majd Sarlot Demoklesz,
 S kinek jötte jelzi, hogy patvarra ok lesz:
 Steiner Jakabemnon. Suhog csatabárdja,

Négyszögletű főjét megbámulja Spárta.
 S az anyára kiált — kit holtra íjeszt ez:
 „Meg vagy kámforodva, hogy ilyenbe kezdesz?”

„Harmadszor: a vashid, ha várt, hát még várhat,
 Hisz a Maros elébb-utóbb csak kiszárad.
 S aztán, — s ezt fontolón vegye, ki határoz, —
 Mivel pénzbe kerül, evidens, hogy káros.
 Megérzi adóban unokánknak sarja,
 S leggyanúsabb, hogy a kormány is akarja;
 Aligha nincs benne holmi „párttekintet” . . .
 Olyan hidon nem visz senki se át minket!”

„S ha az a hid végül meg is lenne verve:
 Magzataid sorra hagynának itt cserbe.
 A mikor állni fog a Maros vashidja,
 Egy kövér, sváb nimfa őket átcsábítja.
 Náj-arad-nak hívják, — fiatalabb nálad,
 Szerelmet, életet olcsóbbért kínálhat.
 S olyan elvnek napja sűt ma a világra:
 Az a haza, ahol a lakás nem drága!”

Erősíti szóval Mittner Demoszténesz:
 „Videant consules: amit mondok, tény lesz.
 Átmege a polgárok, az adózók száza:
 Egy napon csak által mén a városháza;
 Átmege a színházunk, — és ha ott lesz, ekkor
 Fetterek döntik el: ki lesz a direktor?”

munkája sok jómódu kereskedő és iparos jólétét biztosítja a városban és bőségesen kárpótolja így a várost indirect uton elvesztett adó alapjáért.

Ha tehát céltudatosan akarjuk városunk fejlődését irányítani és befolyásolni, elsősorban arra kell törekednünk, hogy lehetőleg nagy vidéket fűzzünk szorosan Aradhoz, mint központhoz. Addig is, a míg a mi városi munkásaink azon tudatra ébrednek, hogy ők jobban boldogulnak, ha családjaikkal a környékre húzódnak, kapcsoljuk a környék kis termelőit magunkhoz, teremtsünk magunknak olcsó megélhetést, kereskedelmünknek nyujtsunk lehetőséget arra, hogy szállítóképesek legyenek és iparosainknak biztosítsunk lehető nagy fogyasztó piacot.

Ha elővesszük Arad és vidékének térképét, ha kissé megfigyeljük a helyi viszonyokat, azt kell mondanunk, hogy talán egy városnak sincsen hazánkban olyan kedvező helyzete, mint éppen Aradnak. Itt a Maros, a fővonal Budapest és nagy piaca felé Erdélybe. Jó összeköttetés Szeged és Brád felé. A Maros mindkét partján fel is, le is egyik község a másik mellett, többnyire igyekvő, szorgalmas lakosság, csak a kezünket kell kinyújtani feléjük és magunkhoz ölelhetjük őket. A lehetőséget kell megteremteni, csak az életeret kell létesíteni, hogy mindazok a boldoguláshoz szükséges szervek működni kezdjenek és nagygyá, virágzóvá tegyék városunkat.

Most, midőn a város a fejlődés helyes ösvényére lépett, most midőn a szebbnél-szebb és nagy alkotások előtt állunk, fontoljuk meg jól, de ne halogassuk jövő nagyságunk és boldogulásunk tényezőinek létesítését.

Az aradi és csanádi egyesült vasutak, ez, az igazán helyi érdekeinket szolgáló virágzó vállalat megmutatta az irányt, a melyen haladnunk kell. Ha most tervezett új vonalát a Kossuth Lajos, Batthyányi és Széchenyi-utcán át kiépíti és a körös-völgyi vonaljáról is bejárnak motorkocsijai a városba, ha a gyors-motorkocsik Szeged és Brád felé gyorsvonatu sebességgel

fognak naponta többször közlekedni, úgy ez irányban Arad érdekei teljesen ki lesznek elégitve és a két fontos vonal szoros kapcsolatot nyer Araddal. A tervezett hegyaljai motoros vasut szép hegyvidékünket és a közbeeső községek egész láncolatát fűzi majd Aradhoz.

A tervezett két végleges Maros hid pedig egy szép jövőt van hivatva megteremteni.

Ha ügyesen kihasználjuk a helyzetet, rövid egy pár év alatt Arad hatalmas és virágzó központja lesz egy nagy vidéknek. A hidakkal szoros összefüggésben kiépítendő lesz két fontos forgalmi út, még pedig olyan alapon, hogy azok szoros kapcsolatot létesítsenek. Forgalmi erek, amelyek arra lesznek hivatva, hogy egyik oldalon a Szabadság-térről kiindulva az Eötvös-utcai új hid a váron keresztül, Kiszentmiklós, Kisfalud, Szépfalu és Traunau, a másik oldalon az óvár-térről kiindulva az új nagy hid, Ujarad, Zádorlak, Ujbodrog, Fennlak, Németszentpéter, Munár, Székesut, Perjámos, Pészak és Lovrinig az egész vidéket felkarolják és Arad érdek-körébe belevonva azt, mint termelő és fogyasztó területet biztosítsák.

Ha mindezt létesítjük, Arad perspektívájaként látjuk a Szabadságtérről egy hatalmas, széles sugárut létesítését, amelynek folytatása az új hid kettős vágányval a motoros vasut részére. Ezen új sugárut lesz városunk büszkesége, itt fog elhelyezkedni a nagy kereskedelem. A sugárut palotáinak sorát szabályos, széles kereszt utcák fogják megszakítani és úgy az Óvár-tér, mint a leendő sugáruttól a Marosig elvonuló téren egy kis új városrész fog fejlődni. Az Eötvös-utcaból a híd alatt a vár mellett elterülő szép nagy terület, szemben a Baross- és Salacz-parkkal, lesz a villa-negyed, amelyet a fennjelzett irányban egy másik motoros szel át. Nagykereskedőink és gazdag iparosaink kényelmes nyaraló helyet fognak ott teremteni, ahonnan üzleteiket kezelhetik és üdülhetnek anélkül, hogy heteket idegen fürdőhelyen kellene tölteniök. A vár lerombolt sáncai és elavult szomorú emlékü épületei egy új városrésznek fognak

helyet adni. Színház, mulatóhelyek, gyűjtemények és sporttelepek mind a legszebb és legjobb elhelyezést nyerik a majdan könnyen hozzáférhető új telepen, amely kedvező fekvésénél és terjedelménél fogva a jövő Arad legszebb városrésze lesz. Ujarad élénk gabona kereskedelmével egy virágzó külvárosa lesz Aradnak. A minden irányban szorosan Aradhoz fűzött községek lakosai Arad piacát olcsóvá, kereskedelmét és iparát virágzóvá varázsolják.

Ne gondolja senki, hogy mindez egy beteges fantazia születtje. Ez mind valóság lehet és lesz. Ma még csak egy néhány motormenet jár be a városba és az Arad csanádi vasut statisztikája alapján mondhatjuk, hogy 150,000 utassal szaporodott a vasut személyforgalma. A hegyaljai motoros fél millió utast remél behozni, a három újirányból ugyanannyi várható, úgy hogy Arad személyforgalma *kerek egy millióval* gyarapodnék. Ki vonhatja kétségbe ennek óriási hatását a város fejlődésére?

Kevesen tudják, hogy aradi kereskedők Erdély és a bányavidék vagyonos városai és községeibe sok száz waggon salátát, zöldséget, paradicsomot és dnyét szállítanak, pedig piacunk drága. Ki vonhatja kétségbe, hogyha fennjelzett vasuti vonalak létesítése által termelő körzetünket meg tiszszerezzük, hogy akkor piacunk olcsóbb lesz és kereskedőink tiszszerezzük vagy talán husszor annyit fognak szállíthatni és szállítani. Ha Makó 2000 waggon hagymát tud elhelyezni a külföldön, ha Apátfalva és Német-Csanád 1200 waggon korai burgonyát képes külföldre kivinni, kérem, ki vonhatja kétségbe azt, hogy Arad nagykereskedői több ezer waggon élelmicikket ne tudjanak értékesíteni akkor, amidőn természetes piacuk már megvan idehaza, de azt ma nem képesek ellátni, mert nincsen elég termelő. Nagytermelőinkre ne számítsunk, azoknak megvannak piacaik. Ezek Aradra nem jöhetnek áruikkal, csak majd akkor, ha lesznek olyan szállítóink, akik a nagykereskedőket és a fogyasztó piacot megteremtik és ezek nem mások, mint a kis termelők. Ezeket kell felkeresni, ezeknek kell piacunkat hozzáférhetővé tenni, ezeket kell magunkhoz

S négy évtized miglen fölöttünk lefolyna:
Nem marad Aradon, csak a Són csatorna."

Váltig tépelődik Penelope asszony,
Gyermekei közül; hogy kikre hallgasson?
Ha épít, nem épít: veszély int feléje,
Eszébe jut régi, híres recipéje.
S építi a hidat, — de van arra gondja:
A mit nappal épít, éjszaka lerontja,
A mit ma határoz, holnap megmásvítja, —
Igy épül Aradon — Penelope hídja.

Forgács.

Mese a hónapos szobából.

Irta: Bányai Marcel.

A szoba, amelyben azon a nyáron laktam, tágas és tiszta volt. Nem találtam benne egyéb hibát, mint azt, hogy a padolat közepén piros tinta volt kiöntve. Utálom a piros tintát, ezért első dolgom volt a szomszédasszonytól valami kést szerezni, amelylyel a foltot lekaphatnám. Az asszony, akinél laktam, mosni és takarítani járt, sohase volt otthon, ezért mentem a szomszédba Rabenicsnéhez. Ez az asszony kis kővér teremtés volt, zöldszürke egészségtelen arc-bőrrel, aki, alighogy bemutatkoztam, a szubáját emlegette, ami miatt nemsokára meg fog haini s így a leánya: a Milla, magányosan marad. Elmesélte, hogy ő maga maszirozni jár, de a

Milát nem engedi dolgozni. Hamarosan megemlítették, hogy Újvidékről jöttek ide Budára, hogy a férje szegény, az örültek házában van, mikor még egészséges volt, csudaszereket gyártott, mindenféle kenőcsöket, amiktől csúz, köszvény és több ilyen betegségek gyorsan elmúltak. Az újságban is hirdették, jól is ment egy darabig a sora, amíg valahogy eszébe nem jutott, hogy feltalál valami fiatalító szert, orvosi és vegytani könyveket bujt s ebbe azután végérvényesen belébomlott.

Miközben a kést kerestem, mondotta el mindezt, amíg az ajtóra bámultam, amely mögött mozgást hallottam. Tudtam, hogy a leány van ott s ezért jó hangosan beszéltem arról, hogy én világért se az olcsóság kedvéért jöttem Budára, hanem csupán a levegő és a csend miatt, hogy az apám ügyvéd volt és nekem ezer forint készpénz vagyonom van, egy előkelő pesti pénzintézetnek vagyok a hivatalnok és a lapokba dolgozom. Ebből természetesen semmi sem volt igaz, akkoriban abból éltem, hogy cseledeket tanítottam írni meg olvasni és igazán nem birtam volna többet fizetni a szobámért, mint négy forintot.

Visszamentem, rendbehoztam a szobámat, aztán felöltözve lefeküdtem a dívánra. Reggelig aludtam, a lámpa kanócig égett, füst volt a szobában, amikor a szobaasszonyom fölkelte. Megkérdezte, hogyan tetszik a szoba, megmutatta a macskáját, egy csúf feketeszőrű állatot, ami némiképpen hasonlított ő reá: éppen olyan összenyomott arca és zöldessárga szemei voltak.

Megmondta, hogy Rabenicsné nagyon fél ettől a macskától.

— Ne tessék a Milába belebomlani, — mondta tovább — ugyis van neki már vőlegénye; egy vasutas, aki most Újvidéken önkéntes. Szép, okos leány, de mindig könyveket olvas.

Rákiáltottam, hogy hagyjon békén s úgy borzosan, mosdatlanul kimentem megismerkedni Milával. Mosdótállal a korja alatt, kéziseprűvel, amit a vízbe mártogatott, megpermetezte az ablak előtt álló három rózsaszínű leanderfát. Az anyja kijött és bemutatott neki. Még kezét sem adott, csak a fejével biccentett. Rabenicsné pedig ott állott mellettem és büszkén sugta:

— Kérem megkérte már egy szabó, a ki nek boltja van és megkérte a nagybátyja is, de ő nem akart, mert nem szerette őket...

— Hát a vasutast szereti?

Ezt hangosan mondtam, mire a leány csak a fejével bólintott, miközben az arca pirosabb, a szeme sötétebb, fényesebb lett. Nem szégyelte a szerelmét. Ekkor kezdtem el ösztönszerűleg gyűlölni ezt a vasutast s szerettem volna, ha ez a szép erős leány én rólam bólintana így az aranyosbarna fejével. Talán ő is erre gondolt, mert erősen rámnézett, mialatt én úgy éreztem, mintha a kezébe venne s megmérne.

Másnap reggel az ablak előtt találtam, a melyen két cserép bársonyos, fekete árvácska között egy kis üveg állott, amelybe bemártogatott valami szarvasbőr darabkát. A kezében két fehér bőrkeztlyüt tartott, azt dörzsölgette vele.

fűzni szorosán és olyan módon, hogy azok józan gondolkodás mellett máshová ne vonódhassanak. Ki állíthatja, hogy ez nem lehetséges? Csak létesíteni kell és úgy kell létesíteni a forgalmi ereket, hogy azok fent jelzett érdekeket szöigálják.

Nézzünk egy kissé a szomszédba. Temesvár azóta lendült fel olyan rohamosan, amióta óriási áldozatok árán öt irányban szét futó helyiérdekű vasutjait kiépítette. Aradnak csak két irányban van ilyen vasutja. Békés-Csaba már is létesített két irányban olyan kisvasuti hálózatot, amelyek egyike, a kovácsházi, erősen tangálja Arad érdekeit. Még nem késő. Sőt azt mondhatom, mi vagyunk azon szerencsés helyzetben, hogy mások kárán tanulva vasuti hálózatunkat úgy létesíthetjük, hogy az érdekeinket sokkal jobban szolgálhatja ki, mint bármelyik vidéki központot az ő helyi érdekű vasutjai. Az irány meg van jelölve, céltudatosan kell csak haladnunk és semmi kétség a biztos siker iránt.

Ne pazaroljunk, de ne is legyünk szűkeblűek akkor, amikor arról van szó, hogy városunk jövő nagyságának alapját vessük meg. Okvetlen szükséges mindkét állandó hidat úgy létesíteni, hogy azokon két-két keskenyvágányú vasuti sínpar elhelyezhető legyen. Szükséges, hogy az Asztalos Sándor és Boczkó-utca sugárutszerűen ki szélesbítették. Kiépítendő lesz már most a legközelebbi jövőben a fent jelzett mindkét vasutvonal kisvasuti alapon. Létesítendő egy ötödik irányú kisvasutja, t. i. Buzsák és Gáj érintésével Vizesen és Kunágótán át csatlakozna az Alföldi első gazdasági vasut kovácsházi vonalával. Megváltandó, átalakítandó és kibővitendő a közuti vasuti hálózat és ha még a Maros-rakpartokat is elkészítjük: akkor elmondhatjuk, hogy megvetettük Arad jövő nagyságának biztos alapját.

Ujjonozás a 14. paragrafus alapján. Bécsből jelentik: A Wiener Zeitung a 14. paragrafus (az ugynevezett szükségparagrafus) határozatai alapján 1904. március 28-iki kelettel császári rendeletet közöl, mely a hadsereg, a haditen gerészet és az osztrák landwehr 1904. évi ujjonozását megállapítja és elrendeli az ujjonozást.

A szagáról tudtam, hogy az üvegben benzín van. Most sem nyújtott kezet, de dörzsölés közben leejtette az egyik keztyűt. Gyorsan lehajoltam, de ő hamarabb elkapta. A vállunk egymásba ütődött, egyszerre piultunk el s egyszerre morogtuk: „bocsánat.”

Azután mindinkább sűrűbben jöttünk össze. Néha alkonyattájt a budai hegyek felől hűvös szelek jöttek s én kiűntem az udvarra, a leanderek tartójának szélére téve a lábamat. Ilyenkor rendbehozta a haját, más blúzt vett fel és kijött hozzám. Néha észrevettem, hogy bármilyen közömbös dologról beszélök, kissé nyitott szájjal olyan erősen néz reám, mintha föl akarna szivni a tekintetével. Ő pedig mindig a vasutásról beszélt. Egészen addig, míg egy napon, mikor éppen azt mesélte, hogy a végleg nye már szeptember elején Pestre jön, én csendesen mondtam:

— Ne beszéljen mindig arról a vasutásról...

Rám nézett sokáig, vérpiros lett, aztán könyes szemekkel mondta:

— Maga szeret. Hisz én már menyasszony vagyok, — és odahajította a fejét a vállamra. Kissé reszketett a teste és néhány perc múlva éreztem, hogy a vékony nyári szöveten keresztül nedves lesz az ingem. Hangtalanul sirt, majdnem észrevétlenül, miközben néha mondta: istenem mi lesz belőnk. Én pedig valami gölyöt éreztem a torkomban, annyira, hogy a hangom is rekedt volt, amikor megkérdeztem:

— Hát akkor miért be-zélt mindig a vasutásról?

Háboru és mezőgazdaság.

(Az orosz birodalom gazdasági világitásban).

Irtta: Ifj. Neuman Adolf.

Arad, április 2.

Talán nem lesz időszerűtlen a japánokkal háboruskodó óriásnak, Oroszországnak gazdasági viszonyairól egyet és mást elmondani, amit néhány évvel ezelőtt Münchenben való tartózkodásom alkalmával egy érdekes felolvasásnál jegyezgettem magamnak. Akkorában a német agráriusoknál szállóigeként szerepelt a következő kérdés: „Termessze Németország önmaga egész gabona szükségletét?” A nagyobb nyomtatékoság kedvéért a katonai szempontot tolták előtérbe és azt mondák, hogy tulnyomóan védelmi szempontból kötelessége minden országnak gabona szükségletét, ezen legfontosabb táplálékot, függetlenül a külföldtől, biztosítani. Az érveléseknek zöme, mely ezen eszmét támogatja, abban csucosodik ki, hogy Németország egy nagyobb hadjárat esetén a gabona-behozattól elzártnak és élelmiszer hiánya miatt kénytelen volna magát megadni.

Az ellenpárt persze nem késett a válaszal és magyarázta, miszerint ma már majd nem minden államnak élelmezése nem egészen független a külföldtől, miután manapság nemcsak kenyérből élünk. Lehet-e egy olyan országot úgy elzárni mint egy várat, melynek kifejlesztett vasuti hálózata minden körülmény között abba a helyzetbe juttatja, hogy kerülő és segély utirányokon a szükséges gabona mennyiséget meghozathatja? Ha pedig az összes számot tevő hatalmak, nemcsak Orosz- és Franciaország, hanem Ausztria és Magyarország és Anglia fegyverkezve állanak Németországgal szemben, akkor nem is volna szükséges a kiéhezetés ahhoz, hogy a békefeltételeket reá erőszakolják.

Annak bizonyítására, mennyire kedvező: len volna Németországra nézve, ha gabonaszükségletét önmaga igyekeznék fedezni, felsoroltatnak azon államoknak viszonyai, melyek utalva vannak a gabona kivitelre. Első sorban Oroszországnak gazdasági viszonyait ismertették, mely államnak az utolsó harminc évben gabona kivitele több mint 600%-kal emelkedett, mert míg 1859. évben csak 13 millió métermázsát exportált, már 1888. évben 80 millió métermázsát gabonakivitele volt.

— Félek, hogy eifelejem. — sugta.

Néhány nappal ezután Raben csné a szobában ketségbeesetten lobálta a kezét. A tenyere is homoru lett, úgy, hogy önkénytelenül arra gondoltam, hogy így szokott masszírozni.

— Istenem, maguk egészen őszeszeknek. Milla már nem is említi azt a fiut. És, ha hazajön, mi lesz, mi lesz...

Aztán vizsgálta, hogy mi tetszett Milának rajtam.

— Csak a haja és a szeme szép. Igen, a szeme alatt azok a kék árnyékok. Más semmi. Kicsiny és sovány.

Most már csak arra voltam kíváncsi, hogy mennyire szereti még azt a másikat. Mikor két hét múlva reggel láttam, hogy a levélhordó levelet ad be Rabenicsékhez, megkérdeztem, hogy szokott-e ilyenkor a kisasszony örülni. Hát még mennyire — volt a felelet. Akkor délelőtt nem mentem Pestre, hanem meglessem, amint elment a piacra húst venni. bementem a szobájába és nem is kellett soká keresni. Az asztalon ott f-küdt egy nedves levél: a Milla apró, gömbölyű betűl. Csak az utolsó két sort olvastam el: „higyje el, a szüleimen kívül magát szeretem legjobban az egész világon.”

Ez a vasutasnak szólt. Leültem egy székre. Aztán felálltam és felrugtam azt a széket, kimentem és megvártam a leányt a kapuban.

Gondolkozva jöt.

— Ugy-e, most az ő levelére gondol?

— Igen, — felelte egyszerűen. — Ha tőle kapok levelet, mintha nem szeretném magát

AZ orosz parasztnak legtöbb esetben nincsen saját földbirtoka; a föld a községeknek tulajdona és a lakoságnak csupán bérbe adatik rövid időre, egy—három évre. Ennek következtében az orosz paraszt felette külterjesen gazdálkodik. Nincsen oka bérelt földjét rendszeren trágyázni, mert ritka esetben kapja bérbe ugyanazon földrésztet, melyen néhány évig gazdálkodott.

A földbirtok Oroszországban a következőképen van felosztva: A nemesség birtokában van 140 millió kat. hold, a polgárságéban 22 millió kat. hold, a parasztnak birtokában 18 millió kat. hold. Dacára annak, hogy Oroszország jelentékeny részében a talajnak minősége sokkal jobb, (fekete föld) mint Közép- és Nyugat-Európában, a holdankénti termékek jóval csekélyebbek, mint a kulturállamokban, a melyekben belterjes gazdálkodást folytatnak. Pedig az orosz államnak nagy érdekében állana a földművelést emelni, mert az összlabrosságnak mintegy 87³/₁₀%, tehát nyolcvan millió lakos mezőgazdaságból él.

Sok panasz hangzik el az orosz utak rossz állapotáról, mely vidékenként „utnélküliségnek” is nevezhető és sok sok gazda a világforgalomtól teljesen elszigetelt. Vasuti hálózata is felette fogyatékos. De mindezen hiányok javításán dolgoznak annak elérése céljából, hogy mindinkább nagyobb gabona mennyiségeket hozhassanak a világpiacokra. Jelenleg folyamatban van egy csatornahálózatnak létesítése, mely a Volgát a Névával köti össze.

A gabona-világpiacra nézve jövőben az európai Oroszországnál még fontosabb szerep fog kijutni Szibériának, mely ország óriási területeken termékeny fekete föld felett rendelkezik. Ez idő szerint minden még kezdetleges állapotban van, de egy nagyszabású fejlődésnek csirája már is észlelhető, hogy nemcsak Oroszországnak mezőgazdasági viszonyairól, de az egész világpiacra nagy befolyást és nyomást fog gyakorolni a közel jövőben várható beönlése nagymennyiségű szibériai gabonának és más gazdasági természetű terményeknek. Azon mennyiségek, melyeket ott természetesen fognak, ezen országnak óriási területével arányosan óriásiak lesznek, amint az előfeltételek némileg feltalálhatók lesznek. Ezeket pedig már dolgoznak. A szibériai vasutnak egyik fővonala, mely a jelenlegi hadjáratban oly nagyfontos-

olyan erősen, mint máskor. A fejemben jár, a mit ő irt. De ez elmúlik...

Sarkon fordultam és azután már nem köszöntem se neki, se az anyjának. Három nappal ezután, tíz órakor este az anyjának szivgörcse volt. Behallottam a szobába a jajgatását. Milla pedig kiszaladt az udvarba s átkiáltott, hogy jöjjenek át az istenért, úgy fél ott magányosan. Én pedig a macskával a kezemben, kimentem s oda állottam az ablakuk elé. Világos nyári égborult az udvarra, a szobájukban egy gyertya égett és először csak két kezet láttam az ágy széléől kinyulni, amelyen az ujjak, mintha össze akarnak nyomni a levegőt. Én pedig ott az ablak alatt kedvenc dalomat, a granátost füttyültem. Az asszony feült, a szeméi üvegesek voltak és a Milla oda szorította a fejét a vállához és sirt. Az arca olyan fehér volt, mint a holdfény az udvaron. Engem dühösített, hogy sirt és bedobtam a macskát az ablakon. Az asszony iszonyodva kiáltott fel, én meg visszamentem és székeket raktam az ajtó elé, hogy ne jöhessen be senki. Aztán elaludtam.

E naptól kezdve Rabenicsné nem járt többé masszírozni. Mondják, hogy a macska, a levegőben repülő fekete test rémitette úgy el. Aztán elvitték a kórházba és Milla magányosan maradt. Az én szobaasszonyom mondta, hogy a kelengyén dolgozik. Magam is láttam valami csipkefüggönyt. Én pedig akkor kezdtem el égő lámpánál aludni, mert sokszor az ő arcát láttam éjjel.

Még egyetlenegy jelenet vésődik erősen az

ságu, ki van építve, az Ob és Jenissei közötti csatorna létesítése kiegészítette a Szent-Pétervár és Baikál-tó közötti összeköttetést. Szibériának folyámhálózata különben is olyan hatalmas, hogy a kellő összekötő csatornák kiépítése után az európai gabonapiacokra nagy befolyást fog gyakorolni.

Befejezésül még felemlített, hogy Oroszországban 120 millió kat. hold bevetett szántóföldön 440 millió mmázsa gabonát aratnak és belterjesebb gazdálkodás mellett, parlag területek művelése, utak javítása, vasutak kiépítése után ott olyan kiszámíthatatlan mennyiséget tudnak termeszteni, melyekről még egy jól iskolázott agrárius-fantázia sem tud helyes képet alkotni.

A magyarországi mezőgazdák alig van okuk sajnálkozni a felett, hogy a 117 millió négyzetkilométer óriási területtel és 112 millió lakossal bíró Oroszország és a 0.417 millió négyzetkilométer kis területtel és 47 és fél millió lakossal bíró kis Japán között dúló, előreláthatólag hosszasan elhúzódó hadjárat a németországi várakozások szerinti túltermelést nagyon is fogja hátráltatni.

A magyar nyelv joga.

Irtá: Bedő Árpád dr.

Arad, április 2.

Másfél éves parlamenti csatározás után szerencsénkre felfedezték végre Magyarországon a — magyar nyelvet. Sőt azt is kisütötték, hogy egy magyar törvény szerint a magyar katonákat magyarul is lehetne vezényelni. Sokan azt mondják, hogy erre már akkor is gondoltak, mikor 1867-ben a 12-ik törvényt írták s ott van az benne, csak ki kell értelmezni. Mások ellenben azt tartják, hogy valóban 67-ben is gondolhattak erre, sőt igen valószínűleg gondoltak is, de mert, amikor azt a 12-ik törvényt írták 67-ben, akkor a nemzet éppen a 12-ik órában volt s elfeledték beleírni amugy magyarosan és világosan s ha nem írták bele, hát az nincsen is benne.

De azért megvan. Nem ugyan a törvényben, de megvan itt a hazában, innen a Lajtán; itt a — nemzetben, mert nálunk mindenképpen a nemzetől vannak, a nemzettől erednek, mint az Istentől van a világ. S a jó magyar nemzet, hallván, hogy nála van és tőle ered joga a magyar nyelvnek a trón zsámolyánál is csak úgy, mint ott, hol a magyar fiukat is németül kommandírozzák; hát a jó magyar nemzet

emlékezetembe. Talán három héttel, miután az anyját elvitték, történt ez. Mikor hazajöttem, ott feküdt a szobámban a szőnyegen. Nem volt senki az egész házban. A kedvenc blúzom volt rajta, egy fehérscipkés, kék selyemblúz. Felállt.

— Mondd, miért vagy hozzám olyan kegyetlen, — mondotta csendesen.

Nem tudom, miért tegezett, meglepő, egy öntudatlan ideges mozdulattal a kezem a szoknyájához ért, mire ő vérpiros lett és azt mondta: nem bánom, nem bánom...

Aztán a szemét és a száját összeszorítva, az egész test odaesett a karomba. Olyan forró volt. En pedig átöleltem s kivittem a szobámból. Künn letettem és azt mondtam:

— Ne merjen többet bejönni hozzám.

— Legyen szerencsém, — mondotta. Ez a két szó félszegen, gyámoltalanul nevetségesen hangzott. Lehajtott fejjel ment végig az udvaron és mikor keze a kilincsen volt, még megfordult:

— Ha én három hónap előtt tudtam volna, amit most tudok, boldogabb lennék.

Másnap megérkezett a vőlegénye, a vasutas. Elébe szaladt és ott az udvar közepén harapta, csókolta örmében a fiut.

A szobaasszonyomtól hallottam, hogy az leviszi Ujvidékre az anyjához és a jövő májusban lesz az esküvőjük. Még az nap el is kötött.

Még egyetlenegyszer láttam Milát. Négy nap múlva, az ujvidéki hajó indulásakor. Fél-tizenegy volt s én egy lámpa mögött megbujva,

ebben bölcsen megnyugodott. Jól tette. Nagyon okosan tette. Ez a legokosabb volt, amit tehetett. Mert bizony az nagy dolog volt, ami volt! Olyan nagy dolog, szinte akkora, hogy a legnagyobb. Égszakadás! Földindulás! Minden látszott; minden rémlett: akárcsak a Megváltónak hajdan a Gecsemáné kertben, míg Judás rátette a kezét. De aztán a nagy Üdvözítő nem hiába kívánta, hogy: „Uram! muljék el tőlem a keserű pohár, mindazáltal nem az en akarom, hanem a tiéd szerint legyen!” És a nagy pöntekkel elmúlt a keserű pohár s föltámadott a Mester!

Örömnépe lett a husvétnak. Százak és ezrek üdvözölték a nagy napot, a történelmi pillanatot, midőn egyszerre világosság derült a sötétségre s milliók ajakáról hangzott a zsolozsma: Hozsánna néked megváltás órája! De amint a nagy nap elmúlt s az ünnepre hétköznapok jöttek, a nép újra elveszett, elmerült a kicsinységekben. Az alkotást újra csak rombolás váltotta fel. A világosságot sötétség követte. A hitet hitetlenség nyelte el s a reményeket csalódások érték és így tovább-tovább, míg a nagy napnak egyetlen kézzel fogható maradványa az utolsó „piros tojás” is — eltört.

De édes Istenem! hiszen nem is lehet mindig csak nagy dolgokat miveln. Az elme elfárad, a test is megszibbad és az erő meg-lankad, ha folyva-folyvást csak nagy dolog az, amit tenni akarunk. A kicsinységeket is meg kell látnunk. A kicsiny dolgokat is fel kell karolnunk, mert sok minden csak látszik kicsinynek, alapszámban véve azonban nagy dolog lehet, mint a folyamoknak forrásai és a lángoknak szikrái.

Ha egy nemzet valamely célért az erő megfeszítésben a legnagyobb pontig is elmegy; a nemzet javára történő alkotásokban, intézményekben a legkisebbig is le kell hatoljon, mert a felületes vagy fél munka károsabb a nemzetek egyetemére, mint az egyeseknek életében.

Politikai életünkben a lezajlott nagy erőmegfeszítés után az alkotások terére léptünk. A csendélet legényei vagyunk ma mind, az egész nemzet. A támadó és védő állásból a figyelő állásba jutottunk. Lássuk, mi lesz! A magyar nyelv jogáért nagy áldozatok árán vitt harcot megszüntettük. Ki ki nem ok nélkül várja, hogy lássuk, hol és miben érvényesül hát a magyar nyelv?

Ünnep van. A husvétnak, a feltámadásnak öröm ünnepe. Rá örünk gondolkozni. Jerünk hát, jó magyarok, gondolkozzunk. Nézzük meg egy pillanatra a magyar nép gólgóját, Kalváriáját. Ne bánjátok, ha a nagy örömben egy kis öröm is cseppen. A husvéthoz úgy is közel van a nagypéntek. Állj ki csak jó magyar a kis kapudba s pipaszó mellett gondolkozzál egy

figyeltém az arcvonásait. Odasimult a vasutas karjához s nevetett folyton. Ekkor eszembe jutott az a két szó ott a szobámban. Nem bánom, — igen ezt mondta, de mit értett ezalatt? Ma se tudom. Mikor ráléptek a hajóhidra, mintha sokáig arra nézett volna, amerre a házunk állott. Aztán elment a hajó. S én ott állottam a parton, a sötét eperfák alatt. Nagyon szomorú voltam, talán azért, mert örökre elment az a lány, akit szeretek, vagy talán azért, mert a levegőben lehetett érezni, hogy ősz lesz nem-sokára...

Husvét.

A vad tivornya tombolásba vész el,
Patakba foly Champagne sáppadt bora, —
S a bor tüztől kabult, tompa észszel
Visongva ordít sok vig cimborá.

A zagyva szó trágár beszédbe fullad,
Rekedten sir egynéhány régi dal, —
Egy pár fiú veszett jókedvre gyullad,
S a dal, a szó egy áradatba hal.

Egyik feláll, s kezében telt pohárral
Körütekint a mámoros hadon.
Csendet parancsol egyetlen szavával.
Nagy árnya reszket a meszelt falon.
... „Fiúk! A nap már bontogatja szárnyát,
A ma már itt, a tegnap már halott.

kissé afőlött, amit a nagypéntek és a husvét gondolata juttat eszembe.

Nézd! Tudod ugyebár, hogy fiadat ezután is csak németül kommandírozzák. Ne bánd! 52 szót tanul meg németül. De ezt is, ha egyszer levetette azt a „murdért” és visszatér hozzád az ekeszarvához, úgy elfelejti, úgy otthagyja, ahol kapta, mintha sohasem is hallotta volna. A német vezényszónál nagyobb bajai is vannak a magyarnak. Míg a magyar katonába három esztendeig tömik azt az 52 német szót; a magyar apa zsebéből százszor is kiszedik a garasokat — német ítéletekkel. Mert német ítéletekre is fizetni kell. S ha még csak a német bíróságok által hozott ítéletekkel szednék ki a magyar garasokat, hát hagyjan. Több is veszett Mohácsnál. De hogy Magyarországon magyar bíróság is német ítéletekkel vasalja be a magyar garasokat, hát ez — nem járja. Pedig ez így van. Korántsem álmodtam. Ott van Brassó, Lugos, Versec, Nagyszében, Fehértemplom s mit tudom én még hány város és község bírósága, hol németül itélkeznek. „Bagatell” dolog az egész s hál Istennek, csak a bagatell-bíróságoknál fordul elő, de szomorú, nagyon szomorú dolog, hogy valóban előfordul s úgy van. Még ha csak azért itélkeznek németül, mert polgáraiknak többsége nem érti a magyar nyelvet; meg tudnám bocsátani. De azt, hogy az idegen szóval megmagyarázott ítéletet írásban is németül adja ki egy magyar bíróság, sőt, hogy azt a német ítéletet végrehajtás végett még egy másik magyar bíróságnak is németül küldje meg, ezek előttem a megbocsátható vétkek közé nem tartoznak. Ez a dolog előttem szégyeneltja ennek az országnak s különösen annak a törvényhatóságnak, amely ezeket eltűri, meg nem semmisíti, mert ez a szégyenletes tény arculcsapása a magyar nemzetnek!

Valahányszor kezembe veszem az 1868. évi XLIV. t. c. -et (nemzetiségi egyenjoguság) mindannyiszor felháborodik a lelkem, hogy Magyarországon egy magyar bíróságnak ügykezelési s jegyzőkönyvi nyelve más is lehet, nem egyedül csak és kizárólag csak a magyar. Pedig ez így van. Törvénybe van írva. S szégyen reánk, hogy a magyar törvényhozás írta törvénybe. S aztán, ha már oda is írták 68-ban, mert akkor talán így volt jobb, azóta csak változtak talán valamit a viszonyok és az emberek? S miért van mégis ma is így? Hiszen ennek megváltoztatásánál nem kellene perbe szállanunk a mindent felfalni akaró osztrák provinciákkal és nem kellene szembe helyezkednünk a jóságosan uralkodó koronás királyiakkal!

De hát ez csak „bagatell” dolog. Az országnak ezer és ezer más nagy gondolata és bajjal mellett ugyan kinek és minek jutna eszébe a bagatell bíróságokkal is valamelyest törődni?

Keresztre verték a zsidók királyát,
S ma van a nap, mikor feltámadott!”

„Harang zúg, bűg. A nép imára tódul:
Feltámadott az eszme, s mindig él!
Romlott a lég a sok malasztos szótól,
Mikor a sok pap prédikál, beszél.
Nagy ünnep ez! Ki isten megtagadva,
A nem létezőt nem bálványozom, —
Ma én is, én is felszálok magasra:
Hallgassátok meg, mint imádkozom!”

„Feltámadást vár sok, sok szép halottam,
S hiába várom, hogy ébredjenek.
Ott pihennek halálra sápadottan
A szívemben, mely mindent eltemet...
... De tört ábrándok csendes temetőjét
Orvul felásni, — megzavarni mért?
Átok reájuk, kik szívem megölték, —
Igyunk először a halottakért!”

... Egy pillanatra megújul a lárma,
Pohár cseng, üveg csörg, hull a szó.
Aztán, mikor a csend megint beállna,
Ismét beszélni kezd a lázadó:
„Egyiknek üdv, — másiknak kín az élet.
A nagyvilág sorjának képe ez.
Mi másnak meghal, — nekünk újra éled,
S meghal nekünk, — ki nekik éledez.

77 ben alkották ennek is egy törvényt. Azóta az újabbakkal csaknem minden szakaszát megváltoztatták kifejezetten is é haligatag is. De azért ma is csak ez a törvény a törvény. Bagatell dolog. Ezért ugyan minek tüzelni fel a hamvadó parazsat? 68—77 régen volt. Azóta más egyebekkel is megsül a magyarnak utra való pogácsája.

De gyerünk tovább. Ünnepe van, ráérünk. Nézzük az iskolákat. Csupa kicsiny, csaknem gyerekes dolgok. Hány iskolában tanítanak Magyarországon németül, tótul és oláhul ugy, akárcsak Németországban, Oláhországban vagy mit tudom én, melyik „tallán“ világban? De ha például Oláhországnak csak egyetlen helyére is ezerével megy is a magyar; ott sehol, egyetlen egy iskolában sem tanítanak magyarul, még ha egy kukkot se értenek is oláhul. Miért van ez? Még a kis balkán államok is nemzeti nyelvüket mindenütt urrá teszik iskoláikban, csak mi, az „összetett“ nagy és hatalmas Magyarország vagyunk szolgái az önön kebelünkön nevelt nemzetiségi uraknak! Minket, „a történelmi szükség“ olyan „kapcsolatba hozott“, hogy nem tehetünk arról, ha nálunk a magyar nyelvnél egy „közös ágyu“ is többet ér.

De ezen se bántódnak ünneplő magyarok! Így van ez már jó rég óta és így lehet még jó sokáig. Azért csak megvagyunk és ezer év óta is csak magyarok vagyunk és még újabb ezer évig is azok leszünk.

Azonban, így ünnepe napon, nem árt, ha a hétköznapi bajainkat feledve s a tegnapi is, a máni is túlnézve gondolkozunk egy kissé afőltt, hogy ha síva vidád is a magyar; a borát legalább német céger alatt is miért mérik? Miért van az, hogy nálunk a véletlenül gör. kol. vagy gör. katolikusnak született *Rácz György* nevű magyar állampolgárok áruikat „*Georgie Ratiu*“ stb. nevek alatt adják. Ellenben Oláhországban a magyar *Farkas Győzők* boltjaik fölé azt kell írják: „*Viktorie Lupui*“, mert különben be nem lépnek a vevői.

S végül nem is mondom, hogy a helység-nevek valamennyije mért nem magyar, mind egytől-egyig még ott is, hol az Istenen kívül a magyarok közül csak egy-egy madár repül is át.

Én csak elgondolkoztam egy kissé a nagy-péntek és husvét fölött s amint lelkiszemeim előtt láttam a nagy Mestert tépelődni önlékelvel a Gecsemáné kertben; önkénytelenül jött a gondolatomba s fogja meg lelkemet az a nagy kérdés: Uram! hát tőlünk, a magyaroktól, mikor mulik el már egyszer az a sok keserű pohár?

„Feltámadás van! A kit ők imádnak,
Az elveszett, s nem támadt fel nekünk, —
Kik vér szeszélyét valljuk istenünknek,
S magunk felett urat nem ismerünk!
A vágy csupán, mi el nem vész egészen!
Elfásult szivre jó feltámadás!
Ma még a tűz pihenhet halva, szépen,
De holnap tán támad helyébe más!”

Nagy ünnep ez! Az én ajkam fohásza,
Az én imám egy kívánság csupán:
Azt kívánom, hogy új feltámadásra
Keljen minden vágyam halál után!
Ezért iszom! Bolond, ki élv helyébe
Gondolkozással tölt egy életet!
Vesszen a gond! Éljen az utca szépe,
A kéj, a bűn, a pénz, s az élvezet!”

... S a vad tivornya tombolásba vész el,
Patakba foly Champagne sápadt bora,
S a bor tüzetől kabult, tompa ésszel
Éljent ordít a sok jó cimborá.
Aztán minden, minden elvész a zajba,
Pohár cseng, üveg csörg, hull a szó,
S izzó fejét a tenyerébe hajtva
Egy sötét zúgban sír a lázadó...

Kaszab Géza.

Husvételi levél.

(Nagyheti hangulatok. — Készüldés az ünnepre, — A hölgyek, a kik vásárolnak. — A korzó és a toilettek. — Színház. — Romantika.)

Írta: Lux Terka.

Budapest, április 2.

Szomorú, hideg, esős nagy hét, igazán arra való, hogy az ember beüljön a tömjénfüstös, gyászszal bevont templomba és hallgassa Jeremiás próféta siralmait. Az utcákon didergő tavaszi kabátos hölgyek és urak, de az előbbiek újra elővették téli biborkalapjaikat, mert április még akár hópihékkel is megcsufolhatja a virágos szalmakalapokat.

Ez a hét az igazak halálának szinbóluma, a világtörténelem nagy alakjainak közös sorsa és a hét gyönyörű legendájának, az elnyomottaknak, a szomorúaknak, a boldogtalanoknak ujjongó öröme, a legbizonytalanabb reménységnek fakadó tavasza volt.

A ki hiszi, boldog, s aki örömet lel benne még boldogabb. Csakhogy nem sokan hiszik és még kevesebben várják az Ur Jézus sorsát, a dicsőséges feltámadást. Az élet nehéz s az emberek oly fáradtak, mint a köveitörő napszámos. Mire koporsóba kerülnek, a lábuk csupa seb, a szívük cafatokra tépve, a lelkük kiszáradva, mint a pusztai kert. Ki akarna közülünk feltámadni? Senki, vagy nem sokan. Éppen elég mindenkinek annyi nap, amennyi adva lett neki. Az egy Ur felettünk tudta, hogy mit cselekszik, az ő bölcsessége épp oly nagy, mint az Ur Jézus irántunk szerete, ezeknél nagyobb, csak a gyöngye ember mindennél erősebb önzése lehet.

S az emberek, akik mindig remélnék és mindig készülnék valsmire, a mig ének, lázasan készülnék a tavasz legszebb ünnepére. Budapest most gyönyörű, minden utcákon kosárral a virág, a kirakatok tele kacagó, piros tojásokkal, hamisított, ha ug, de rémdrága és nagyon bájos selyem, csipke, cukor, porcellán és drága fémtojásokkal. S a szép budapesti asszonyok, ezek a csodálatos teremtések, akik mindig és mindig vásárolnak. Egy híres író kérdezte egyszer tőlem: „Ugyan nem tudná megmondani, mit vásárolnak az asszonyok örökké?“ Most komolyan, megengedhetően — vásárolnak.

És ez természetes. Nemcsak tavasz van, de itt a nagy, az édes, a szomorú és egyuttal vig husvét ünnep és a nőknek, hisz ezt már a nagy Deák Ferenc is megmondta: muszáj szépeknek lenni. Becsületbeli kötelességök. S pár nappal előbb még, mikor a hideg eső nem rontotta el a felségesen szép tavaszi napokat, az asszonyok egymásnak adják a kilincset a belvárosi boltokban. S ha visszakapjuk husvét vásárnapra az eltűnt szép napokat, akinek ép lába van, az ott legyen a déli korzón. Mesés szenzációkban lesz része. Krinolin-szerű bőszyonyákat, gyöngye világos színekben fog látni s egy erdőnek a virágát a lenge kalapokon.

Mindezt különben, már a napokban, a Műcsarnok vernissageán lehetett látni. Gyönyörű közönség, mesés toilettek, szép színésznők — és gyöngye képek.

A színházaknál annál nagyobb sikerek vannak, még pedig hál' Istennek, hazai szerzők sikerei. A Királysínházban, a Szőlősi *Boris királya* finom, poetikus meséjével nagy sikerhez jutott s nemsokára az egész országban fogják énekelni a *Szabados* dalait s a *Hervay* csupa sziv verseit.

És lassan, lassan, visszatérünk — pedig a lelkünkben hűtlenség se lettünk hozzá — a szép, a nemes romantikához. Az olyan romantikához, amelyben igazság és erő van s mindehhez a keretet, a szép adja meg. A szép, vagy

més néven: a sziv. Ez az egyetlen valami, ami soha ki nem megy a divatból. Ha egy kicsit rá is unnak, mint a nagyon szerelmes, hü feleségre, de megint csak visszatérnek hozzá az emberek. Hiába, az élet lehet akármilyen komisz, ezzel szemben még ha nem is vagyunk olyan válogatósak, de az irodalom, az ne álljon egy vonalon az étellel komizság tekintetében, csak az igazságban közelítse meg az életet.

Miről irjak még önknek? A véres tragédiákat szándékosan elkerültem, ami olyan sok esett e héten Budapesten, de minek ez ünnepi hét hangulatát elrontani? Majd jönnek ismét a hétköznapiak és az élet úgy se produkál egyebet, mint szomorúságot. Most hadd költözzön lelkeinkbe a nyugalom és reménység pár perce.

Kereskedők évkönyve.

(Az aradi kereskedők köre évi jelentése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, április 2.

Munkás esztendőről beszámoló, tartalmas évi jelentést adott ki az elmúlt évről ismét az *Aradi Kereskedők köre*. Működése immár, a mint azt az évi jelentés kiemeli, harmincöt esztendő; s e tekintélyes idő után a vidék kereskedő egyesületei között vezető szerepet visz, az első soraiban áll. A sikernek, amely ezt a munkásságot kísérte, mondja az évi jelentés, az a titka, hogy a körnek sikerült a kereskedő-főnököket és a kereskedelmi alkalmazottakat érdekeik védelmében egy táborba gyűjteni, s őket közös működésre bírni.

Az elmúlt évre visszapillantva, a jelentés megemlékezik a törvényhozás meddségéről, a mélynek ártalmait a kereskedő-osztály is megérezte. Azután így folytatja:

Azért elveszettnek a kereskedő ez esztendőt még se nevezheti. Talán ép azért, mert a törvényhozástól mit se várhattak, a társadalmi tevékenység útján igyekeztek a sorsuk javítására vezető célokat, intézményeket megvalósítani. Mint ilyen említhetjük föl az *Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés* tervét, amelynek érdekében az elmúlt év végén erős, határozott akció indult meg s ez remélhetőleg eredményes is lesz. Ugyszólván országszerte fölébredt az érdeklődés a *kereskedők és kereskedelmi alkalmazottak nyugdíjügye* iránt. Szaporodtak a *kereskedői egyesületek*, az eddigiekben pedig határozottabb formát nyer a kereskedői érdekek képviselete és védelme. És ha egy esztendő előtt a kereskedői existenciára és tisztességre irányzott ütésekről szólhattunk: akkor ma, bár ez az irányzat még mindig nem szűnt meg, azt konstatálhatjuk, hogy ezek hatása alatt életre kelt a *kereskedői öntudat*, a mely érzé a maga hivatása jelentőségét, és azt se megaláznai, se pedig jogtalanul megrövidíteni nem hagyja.

A kör működésének történetében első helyen a jelentés azt sorolja fel, hogy a múlt évben megkezdte a *kereskedők és kereskedelmi alkalmazottak nyugdíjalapjának* gyűjtését s erre fölívta az ország összes társaságait is, a melyek egyrésze a példát követte is. A nyugdíj-alap összege egy év alatt 1707 kor. 97 fillérre emelkedett.

Foglalkozott a *kereskedelmi állasközvetítés* országos rendezésének dolgával, s ez ügyben a fővárosi szaktestületek képviselőinek részvételével, Aradon értekezletet is tartottak, a melyen tervezetet fogadtak el az országos állasközvetítés rendezésére. A *kereskedelem magyarosítása* érdekében, a mint ismeretes, 200 koronás pályadíjat tűzött ki, s a pályanyertes munkát kiadta és országos forgalomba bocsátotta.

Érdekes része a jelentésnek, a mely a *vásárnap munkaszünet*-ről szól. Ismertetve *Láng Lajos*, a volt kereskedelmi miniszternek a *vásárnap munkaszünet* kiterjesztésére szóló ren-

deletet és az azóta különféle irányban, főnkörök és alkalmazottak részéről megindult mozgalmakat, a kör álláspontjáról így szól:

Kétséget nem szenved, hogy a munkaszünetre az alkalmazottnak és a főnkörnek egykép szüksége van s azt megvonni vagy megszorítani nem helyén való. Azonban a munkaszünetnek sehol se szabad annál a határnál túl terjedni, a melynél már a kereskedőnek üzleti érdekét, keresetképességének mérvét érinti. Ha a kereskedő bizonyos helyeken (különösen a mezővárosokban és falvakban) a helytelenül alkalmazott munkaszünet miatt kisebb forgalmat csinál, ennek hatását megérzi a fizetés körül az alkalmazott is s ez rosszabb rá nézve, mint ha két órával kisebb munkaszünete lenne. Ezt a kérdést en bloc elintézni nem lehet. Amennyiben, — a mint tudjuk, — a kereskedelmi miniszter e kérdést újabb rendelkezés tárgyává óhajtaná tenni, föltétlenül szükségesnek tartjuk, hogy ez az összes és minden rendű érdekelt tényezők meghallgatásával, s érdekeik figyelembe vételével történjék.

Szól a jelentés az *Aradi kereskedők takarékos és hitelszövetkezete* érdekében megindított akcióról, a mely a kör kebeléből indult ki, s a mely sikerrel is járt.

Kiseb jelentések és mozgalmak, valamint üdvözlések után megemlékezik a jelentés a *a kisjénő erdőhegy és vidéki kereskedő egyesület, az Ujaradi Kereskedők Köre és a Pankota és vidéki kereskedő egyesület* alakulásáról, a mely a kör támogatására történt, s a mely egyesületek alakuló gyűlésén a kör képviseltette magát.

A következőkben az egyes osztályoknak működésükről számot. A helyeszközlő osztály az elmúlt évben 213 állásnélküli kereskedelmi alkalmazottat juttatott álláshoz. A könyvtár vétel és ajándék útján 439 kötetet gyarapodott; a könyvtár összesen 1600 kötetet számlál. A vizsgálmi bizottság a Szilveszter-est és a magánjelenet-estékről ad jelentést.

A kör e buzgó munkásság után anyagiakban is szépen gyarapodik. Az *összes vagyon: 19,949 kor. 58 fillér*; ebből 8178 kor. 60 fillér a kör *Erzsébet-segítő-alapja*, a melynek kamatait állásnélküli kereskedelmi alkalmazottak és elszegényedett kereskedők istápolására fordítják, s a mely az elmúlt esztendőben 1707 korona 79 fillérrel gyarapodott. A kör egyéb alapjai: a *Kell Manó-alapítvány*, a mely 417 korona 34 fillért, a nyugdíj-alap, és végül a helyeszközlő-alap, a mely 800 koronát tesz ki.

A jelentés szép tanujele a buzgó aradi egyesület üdvös törekvéseinek, lelkes munkájának, s dicséretére válik a kör ambiciózus, fáradhatlan vezetőinek.

Szezon után.

(A színészek Szentgyörgynapja. — Az esztendő tanúságai. — A műsor és a társulat. — A távozó és az új tagok. — A szezon hátralevő része — A nyári szinkör. — Makó és a szünet.)

Arad, április 2.

Egy héttel elhagytuk a virágvasárnapot, a színészek Szentgyörgynapját, illik hát beszámolni a színházi szezonnal: az előadásokkal, a régi s az új tagjaival a szintársulatnak, a műsorral, magunkkal és mindazon tényezőkkel, amelyeknek egy színházi idény sikeréhez közük van.

Ha általánosságban végig tekintünk a hat hónapos idény eseményein, ha vizsgáljuk a közönség viselkedését a színházzal szemben, a színház alkalmazkodását a közönség kényezkedvéhez, a hangulatot a nézőtöredék elsősorban az ugynevezett hivatalos fórumokon másodsorban, — úgy azt a furcsa jelenséget találjuk, hogy egy bizonyos, határozott irány az idény nagy része alatt nem alakul ki sem a színház

mellett, sem az ellen. Csak épen a szezon végén, a szintársulatot és a színigazgatót ért többrendbeli, részben szokatlanul erős, részben szokatlanul rendszeres támadás természetes ellenhatásként jelentkezett föltünőbb vehemenciával a közönség álláspontjának nyilvánulása.

Egynehány elmúlt évnek színházi szezonjával összehasonlítva a Zilahy-rezsimnek ezt a többé kevésbé viharos esztendejét, nyugodt lelkiismerettel elmondhatjuk, hogy abszolút nem vagy csak nagyon kevés tekintetben maradt el azok mögött. Viszont azonban voltak előnyös oldalai is, annyi legalább is, hogy az egyensúly föntartására elég volt.

A legnagyobb hibáját az elmúlt szezonnak mi az *új darabok* bemutatásánál követett eljárás tartjuk. Mindenekfölött, sőt sok jó akaratlanul csak ezt az egyet, kell hibának mondanunk. A társulat összeállítása, ha nem is tökéletes, de többé kevésbé megfelelő volt, megelégedetteknek kell lennünk, ha az igazgató az idén eltávozott tagjait megfelelőekkel fogja tudni pótolni.

Nézzük csak, hogyan állunk ebben a tekintetben? Eltávozott elsőnek *Sarkadi Aladár*, jön helyébe *Szadai Ferenc*, akit abban az időben, mikor Leszkay társulatának tagja volt, szerettek Aradon. Előbb kellett volna szólni szegény *Karácsonyi Mariska* utódjáról, akihez a mai napig nem volt szerencsénk. A máshova szerződött tagok közül a legnagyobb sajnálattal látjuk *Rózsa Lili* távozását. És pedig nem csupán szimpatilából, hanem amiatt is, mert az ő különös szubrett-tulajdonságai, a sikk, a tánc, az elegancia az alakban és a megjelenésben, ez mind együtt rehezzen lesz föltalálható olyan primadonnában, aki még vidékre kapható. S hogy a most divatos operettekben a szubrett-primadonnának mindenekfölött ezek a tulajdonságai kívánatosak, az kétségtelen. Ha *Gazdy Arankát* tényleg *Hadrik Anna* fogja követni, úgy — de csak is ebben az esetben — a hősnő-szerepkör miatt nem fájhat senki feje. *Ternyeit* szívesen látjuk jönni, az ő és a *Felhő Rózsi* szerződése az a kettő, amely föltétlen nyereséget jelent a társulat erejének. Hogy *Marházyt* ki fogja pótolni s hogy ki lesz a burleszk-komikus, nem tudjuk, effelől semmit sem árult még el a színházi iroda. Nem sürgetjük azonban. Inkább később egy jó szerződést, mint hamar egy elcséltet.

Igen nagyon szeretnénk a *Bejczy* szerepkörét megfelelő erővel betöltve látni, a tenor-szerepkör, különösen a mi színházunknál annyira fontos, hogy szinte elsőrendű. Ha azt akarja a direktió, hogy a többi énekes-erői megfelelően érvényesüljenek az előadásokban, föltétlenül jó tenoristáról kell gondoskodnia. Itt említjük meg, hogy az énekes bonvivant szerepkörét nem tartjuk betöltöttnek az által, hogy *Bónist* effajta szerepekben felléptetik, sem a hangjánál, sem a temperamentumánál fogva nem alkalmas erre. Ha ebben a tekintetben B. Szabó kényeztetett el minket, magára vessen az igazgatóság, amiért megismertett vele. A *Ligeti* szerződését nem tartjuk szerencsétlennek, tisztán a művezetőségétől függ azonban, hogy ez a színész érvényesül-e vagy sem. Eddig annyira tulterhelték szerepekkel, hogy csak játszani volt ideje, alakítani alig.

Hogy a társulat régi tagjaira térjünk át, föltétlen örömmel kell fogadnunk azt az eseményt, *Zilahyné S. Vilma* tisztán az aradi színház kérésében jó kezekben marad. Az „állandó vendég” cím alatt időközönként fölbukkanó szerződésekhez semmi bizalmunk nincs. Nem ok nélkül nincs. *Aranyossy Janka* a dráma előadásokban, *Fóti Frida* pedig az operet-

tekben szerepelnek hamisítatlan, szép művészettel. Ha még idelemlítjük, hogy *Fajor Ágnes* mindig kifogástalanul állja meg a helyét, úgy ki van a sora a megmaradó női tagoknak. A férfiakról: *Békés, Bónis, Polgár, Győre, Juhász* azután *Árkosy, Ternyei* és a többi, nem sok beszélni való van, csupa megállapodott jó erő. Ha azonban nem áttaláná az igazgatóság a kart, különösen a női részét, fölfrissíteni, nagy előnyt szolgáltatna az előadások „szépség”-nek.

Igen, hogy el ne felejtjük: a műsorról van még mondani valónk. Hát itt az a baj, hogy lehozott Zilahy egész csomó efemer-életű, értéktelen ujdonságot, alig ért meg közülök egy is két előadásnál többet. Nélkülöztünk azonban számtalan értékes darabot, különösen a Nemzeti Színház műsorából, mely az elmúlt szezonban véletlenül igen komoly termékenységgel volt. Gondolom az „Uj veszély” és a „Sötétség”-en kívül egyebet nem is kaptunk, ellenben annál több „Fifin” és „Pesti nő”-höz volt szerencsénk. Itt kívánnánk több igyekezetet, hogy a megelégedésünk a körülményekhez képest teljes legyen.

A szezon hátralevő része érdekesnek ígérkezik. Május elsejéig négy premier lesz. Köztük a *Katinka grófnő* és az *Aranyvirág*, a *Torreador* és a *Sursum corda*. Repriz lesz a *Kapitány kisasszony*. Külátásban van egynehány vendégszereplés, így a *Markovits Margit*, aki *Hadrik Anna* helyett lép föl szerződöttes cíllal.

A társulat, mint említettük, május elsejéig játszik itt. Azután egy hónapig Makón. Junius elsejétől július közepéig Aradon lesznek előadások a nyári színházban, ezeket hat hetes szünet követi. A nyári szezon Makón ér véget a szeptemberi másod-szezonnal. Az aradi színház bérletének következő ciklusára *Zilahy Gyula* is pályázik. A város közönségének előnye, ha minél több pályázó közül ki tudja választani azt a direktort, akinek igazgatása alatt a következő ciklus sikerét leginkább biztosítottak látja.

(a.)

Aradmegye vámszedése.

(A miniszter engedély-okirata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 2.

A hivatalos lap mai számában folytatja *Hieronymi Károly* kereskedelemügyi miniszternek engedély-okiratát, mely Aradmegye közötti vámszedésére vonatkozik. A befejező cikk így hangzik:

Vámtulajdonosnak a vámszedési jog gyakorolhatásával járó felelősségeket, köteleességeit és feladatát a következőkben határozom meg:

A vámtulajdonos büntetések terhe alatt senkitől és semmi oly áruért (szállítmányért) a melyre a vámdíjak fentebbi jegyzékében kötelezettséget nem állapítottam meg, ugyszintén azon áruk után sem, a melyek az alábbi pont szerint vámentesek, sem pénzt, sem pénzértéket nem követelhet és nem fogadhat el. Köteles a vámtulajdonos a vámtárgyat állandóan jókarban tartani, szükség esetén újra építeni, ellenkező esetben ellene az idézett törvény határozatai fognak alkalmaztatni.

Mint hogy a vámszedést a közforgalom érdekében engedélyezem, feladatává teszem a vámtulajdonosnak, hogy a vámtárgy fentartása által ezt az érdeket szolgálja, e végből kötelese lesz: a) a közforgalom akadálytalan gyakorolhatása céljából a vámtárgyat mindig kifogástalan jó és forgalomképes állapotban tartani. b) a közbiztonság szempontjából mindenkor a szükséges intézkedéseket megtenni.

A befolyó vámjövedelem másra, mint a vámtárgy fentartására és helyreállítására, vagy esetleges újból való építésének költségeire nem fordítható, azért a vámbevételekről és kiadásokról vezetett zárszámadás minden év végével a törvényhatósági bizottság közgyűléséhez bemutatandó és a törvényhatóság közötti alapjának

zárszámadásával együtt a kereskedelemügyi miniszterhez a közgyűlési határozat kíséretében bemutatandó.

Az engedélyezett vámszedés érvényesítésénél a vámmentességeket következőleg állapítom meg:

A vámdíjak fizetése alól mentesek: 1. a királyi uralkodóház minden tagjának és udvar tartásainak szállítmányai; 2. a k. r. udvarhoz, annak közvetlen kíséretéhez tartozó szállítmányok; 3. az idegen hatalmasságok követelők, képviselőinek szállítmányai; 4. a fegyveres erő szükségleteire, valamint hadi és honvédelmi célokra szolgáló összes szállítmányok. Ha a szállítmányok katonai minősége, illetve vámmentes jellege külsőleg felismerhető nem lenne, megfelelő hatósági bizonyítvánnyal kell bírniok; 5. az állami javak általában; 6. a m. kir. posta- és táviráda (tá. beszélő) összes szállítmányai; 7. az állami vasutak, állami, törvényhatósági, vasúti állomáshoz vezető, községi közlekedési vagy községi (közűő) közutak és azokon levő műtárgyak építésére és fenntartására, továbbá az árvédelem biztosítására, nemkülönben az állami épületek építésére, helyreállítására szükséges anyagok, szállítmányok; 8. a templom, iskola és paplak építésére helyreállítására szükséges anyagok, szállítmányok; 9. közveszély, (hőfűvés, árvíz, tűz, stb.) esetében az előjáróság által kirendelt közérő; tűz, víz, árvíz vagy háború idején a tűzoltók, mentők, menekülők szállítmányai; 10. a vaspályának saját szükségleteire szolgáló szállítmányai; 11. emberhullák; 12. átviteli szállítmányok; 13. azon lovak és bordállatok, melyek katonai szolgálatra való besorozás vagy osztályozás végett az állítási helyre és onnan visszaszállítatnak; továbbá a fegyveres erő élelmezése céljából beszerzett marhák, melyekre nézve, a hajtóknak katonai hatóság által kálított igazolványt kell felmutatniok; 14. a vámtulajdonos által önként vámmenteseknek elfogadott szállítmányok, ideértve mindazon vámmentességeket is, melyek magánjogi szerződéseken vagy egyezségeken alapulnak.

Mindazon szállítmányoknak, melyek a fentebbi pontok szerint vámmentesek, amennyiben azoknak vámmentes jellege különben megállapítható nem volna, megfelelő hatósági igazolvánnyal kell bírniok, melylyel a vámmentességi igény beigazoltatik.

Közérdekből, különösen hadászati szempontokból szükséges hasonló létesítmények államköltségen való megépítését és forgalomba helyezését vámtulajdonos kártérítési igény nélkül tűrni tartozik. A vámtulajdonos mindazt, amit az 1890. évi I. t. cikk és annak alapján a kereskedelemügyi miniszter rendel, esetleg a meenyiben az idézett törvény más büntetést nem határozna, rendbűntetésnek (mely azonban esetenként 200 koronánál nagyobb nem lehet) terhe alatt fogatosítani tartozik.

Jelen engedélyokirattal megállapított vámszabályzat a vámszedés helyein egy-egy hatóságilag nitelesített példányban, láthatóan és olvasható alakban állandóan kifüggesztendő.

TÁVIRATOK.

Ütközet Tibetben.

London, április 2. A tibetiekkel folytatott ütközetről kiadott hivatalos távirat megerősíti a már ismertetett részleteket, melyek szerint az angoloknak néhány sebesültjük volt, míg a tibetieknek 300 halottjuk és sok sebesültjük. Sokan fogságba is estek. A jelentésben arról is van szó, hogy a tibetiek nem akarták fegyvereiket átadni és nem hagyták magukat lefegyverezni, karddal és puskával támadva még a csapatokat, mire az angolok viszonozták a lövöldözést.

A lillei sztrájk.

Lille, április 2. Tegnap összeütközött a rendőrség a sztrájkolókkal, akik ki akarták szabadítani egyik letartóztatott társukat. A támadás oly nagy volt, hogy a rendőrség kénytelen volt megerősítést kérni. Az egyik rendőrbiztost követ fejbodták.

A Hadik-huszárok távozása.

(Ezred-esere az aradi helyőrségben.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 2.

Csütörtökön elmegy az aradi huszárezred, Galiciába, az orosz határ közelébe. Nemcsak annak a révén nevezzük aradnak a Hadik őbester nevét viselő, kétszáz esztendő, dicső multtal ékeskedő lovas ezredet, mert eddig itt-volt az állomása. Hanem a mi fiainkat, Arad és a szomszédos vármegyéknek legényeit foglalja magában ez ezred, a mely most a hadügyi kormány rendeletéből bucsut vesz tőlünk.

Tíz évi együttlétnek kedves, felejthetetlen emlékei teszik fájóvá a bucsuzást a polgárokra nézve. Soknak van még emlékezetében az a fogadtatás, melylyel az Aradvármegye által épített új kaszárnyába bevonuló huszárezredet várta. A köszöntő szavak, a melyre a huszárok akkori ezredese, Gaudernak József, szíves szavakban mondott fogadj Istent. És rövid időre visszatekintvén: előttünk lebegnek színes, eleven képei az ünnepnek, a melylyel az ezred kétszáz esztendő fennállását ülte meg, s a melyen inpozáns formában nyilatkozott meg a polgárság rokonszenve és becsülése a hivatalos nyelvére német, de gondolkodásra és érzésre szinig magyar huszárezred iránt.

De az ünnepi alkalmaktól eltekintve: a polgárság állandóan jó egyetértésben volt e tíz év során a hármashuszárokkal. Parancsnokai: Gaduernak után Kaffka ezredes s kiváltképen a jelenlegi parancsnok: Lázár Frigyes ezredes, különös gondot fordítottak arra, hogy ezt a jó egyetértést semmi komoly dolog ne zavarja meg.

Elmennek a magyar huszárok messze idegenbe. Idegen népek közé, a kik nem tartják olyan szinpatiában a huszárt, mint mi. Nekik bizonyosan fájóbb a bucsu, mint nekünk. S a grodeki, meg a hruszovi barakokból nem egy sóhajtás fog utrakelni hazafelé, szép Magyarországra...

Az elindulás.

Az aradi cs. és kir. 3. huszárezred, amint megirtuk, március 7-én, csütörtökön indul el új állomáshelyére, Galiciába. A hadügyminiszter rendelkezése folytán az ezredtörzs, az utászszakasz, a harmadik század és a második század fele Grodek-be megy, az 1. század és a 2. század másik fele Szadova-Vjnsnyába, a nagykikindai osztály fele Javorovba, a másik fele Hruszov-ba.

A tegnap kiadott ezredparancs szerint az elindulás a következőképp fog történni:

Április 7-én, reggel 9 óra 18 perckor indul az 1. század és a második század fele, Háse kapitány, törzstisztjelölt parancsnoksága alatt.

Ugyanaz nap délután 2 óra 48 perckor indul az ezredtörzs, a 3. század és a fél második század, ugyszintén az utászszakasz, Lázár Frigyes ezredes vezetésével.

Az aradi osztály vonaton megy egész az utazás végéig. Azért nem mehetnek előháton, mert az ezred lovai között nemrég influenzások voltak, s bár a baj most már megszűnt, ily hosszabb lovasmenet annak tenné ki azokat, hogy minden állomáson kettő három kidőljön a lovak közül.

Az utazás külön katonavonatokon történik, Szeged, Debrecer, Nyiregyházán át, Lavocony (a határállomás) érintésével Lembergbe, azután Grodekbe, illetve Szadova-Vyssójába. A reggel

indulók a hó 9-én hajnalban 3 óra 29 perckor érkeznek Szadova-Vysnyára, a délután indulók pedig 9-én reggel 7 óra 16 perckor Grodekbe.

A nagykikindai osztály egyszerre, előháton indul el április 7-én, s utjokban valószínűleg Aradot érintik. Az ország határáig, Munkácsig menetelnek lovon, a hová április 24-én érkeznek. Munkácsról vonaton mennek tovább és két nap alatt érkeznek a két új állomáshelyre: Javorovba és Hruszovba, a hol egyenlően lesznek szétesztva.

Az ezred magával viszi teljes felszerelését. A huszáriaktanya minden részében meglátásnak a költözés előkészületeinek nyomai. A két lovardában teljesen becsomagolva állanak a katonai társzekerék, a műhelyek felszerelése, az utászcsónakok, a kaszárnya egyéb részeiben ládák, csomagok várnak az indulásra.

A fárasztó utra és költözésre való tekintettel, nemkülönben, mivel ez évre két ujoncsorozat kiképzése esik, a 3. huszárezred az idej hádgyakorlatokon egyáltalán nem vesz részt.

A bucsuzás.

A bucsu aktusai már megkezdődtek. A napokban az ezred küldöttsége Lázár Frigyes ezredes, Rainer Gyula lovag alezredes, a nagykikindai osztály parancsnoka, Bachzelt Mátyás őrnagy, az aradi osztály parancsnoka és Wacławiczek Rezső százados Temesvárott volt, a hol hivatalosan bucsut vettek Schwitzer Lajos lovag tábornagy, hadtestparancsnoktól, Rieger Emil vezérőrnagy, lovasdandárparancsnoktól és az egyéb katonai hatóságok vezetőitől.

Lázár Frigyes ezredes megkezdte bucsulátogatásait az aradi hatóságok fejénél is. Fddig Urbán Iván főispánt, Dálnoki Nagy Lajos dr. alispánt, Instátóris Kálmán polgármestert, Sarlot Domokos főkapitányt, Csák Cirjék dr. minorita rendfőnököt és másokat keresett föl a kik mind szíves szavakban vettek bucsut a népszerű, derék huszárezredestől.

Az aradi cs. és kir. 33 ik gyalogezred tisztikara ma este a Fehér Kereszt szálló télikertjében tartott „bajtársi összejövetelen” vett bucsut a 3. huszárezred tisztjeitől. A vacsorán, a melyen rendkívül lelkes és barátságos hangulat uralkodott, résztvettek a kasszentmiklósi tüzér-űteg tisztjei is.

A polgárság, amint megirtuk, kedden este, a Fehér Kereszt szállóban tartandó bankettel bucsuztatja a tisztikart. A banketre eddig nagy számmal történtek az előjegyzések.

Az utolsó része a bucsunak pedig csütörtökön, a perronon lesz. Nem nehéz megjövendölni, hogy nagy publikum lesz künn a huszárok indulásánál; lesz néhány fehér keszkenő, a melyet utánuk lobogtatnak, s néhány könyccsepp, a mely a gőzös füstjére a szemekbe szökik...

Az új állomás.

A nyolcvanas évek óta, a mikor Oroszország hadi előkészületeitől tartott a monarchia, s a mikor részleges mozgósítás történt e miatt, a hadvezetőségnek az volt a politikája hogy az orosz határhoz közel nagyszámu lovasagot tart koncentrálvá, többet, mint a mennyi az ottani pótkeretekből kikerülne.

A lovasagnak háboru esetén tudvalevően az a szolgálata, hogy legelső sorban gyorsan előrenyomuljon, az ellenségre felderítő szolgálatot végezzen, és az ellenségnek hasonló célból jövő csapatait ez akciójukban megakadályozza. Ezért helyeztek annyi lovascsapatot Galiciába, az orosz határ közelébe.

Azóta Oroszországgal barátságosabb viszonyba került Ausztria-Magyarország, de a lovascsapatok galiciái őszpontosítása még egyre tart. S miután többnyire kellemetlen garnizonok

ezek, a hadvezetőség azért változtatja négy öt évenként az ezredeket. Ez az oka, hogy az aradi 3. huszárezredet is Grodekbe és szomszéd helyiségeibe helyezték át, a hol eddig a 2. számú *dsidás ezred* állomásozott. Ez utóbbiakat most *Bécsbe* helyezték. Ezek a garnizonok különben még a galiciabeliek közt is a legrosszabbak.

Grodek tizenötezer lakossal bíró galicai városka. Az egész egy nagy tó szomszédságában, mocsaras vidéken fekszik. Körülbelül két hosszú utcából áll az egész város! az egyik hat kilométer, a másik, amelyik keresztbe megy vele, öt kilométer hosszú, csunya sárfészek. — Egyébként *kerületi főnökségnek* (Bezirkshauptmannschaft) székhelye. A kerületi főnök, meg néhány lengyel nemes, pár hivatalnokkal alkotják az intelligenciát; a polgármester már nem tartozik ahhoz.

Kaszárnya, a mint a többi állomás helyeken, *nincsen*. Olyan állandó beszállásolás-féle van. Katonai épület csak egy található: a hol az ezredtörzs és az ezredes lakása van. A legénység magánházakban, barakokban nyer elhelyezést.

Egy történelmi nevezetességű épület is szolgál Grodekben katonai célokra: a *Jagellók ősi kastélya*, amelyhez mindenféle misztérium fűződik. Pár év előtt, amikor a lovak istállója besüppedt, a restaurálásnál néhány száz emberi csontvázat találtak a föld alatt. Grodek különben a vasuton fél órányira van Galícia fővárosától, Lemberg-től.

Az aradi osztály másik felének leendő állomása, *Szadova-Vysna*, még az előbbinél is sebb, fejletlen helység, azonban, a hely fontosságánál fogva, gyorsvonati megállóhely.

Javorov szintén egy tó szomszédságában fekszik; *Bezirkshauptmannschaft*nak székhelye.

Hruszov, a negyedik város, egy óriási erdő közepén terül el. Ez az erdőség még Grodek alatt kezdődik s az orosz határig, sőt azon is túl fekszik. Hruszov egyébként harminc kilométernyire van az orosz határtól.

Az ezred új állomáshelyén a *przemysli* hadtestparancsnokság kerületébe s annak hatásköre alá tartozik. A *przemysli* hadtest parancsnok ez idő szerint *Galgóczy* tábornagy, a ki maga nem olyan magyar, mint a neve. A neve különben a *bratkovicei* huszárok esete révén lett ismertté; mostanában a *Windischgrätz* herceg halálával megüresedett csapatfelügyelő állás egyik jelöltjeként emlegetik. Közvetlenül a *jaroslau-i* lovas-hadosztálynak lesz alárendelve az ezred.

Az uti előkészületek.

Az új garnizont elsőnek az ezredből *Burián* Mihály főhadnagy, ezred segédtiszt ismerte meg, a ki néhány hét előtt Grodekbe utazott, hogy az utazás előkészületeit megtegye.

A ezred pótkeret-parancsnoksága, a mint megírtuk, *Herczig* Ottó kapitánnyal és *Justh* Miklós főhadnaggyal, itt marad Aradon, miután az ezred továbbra is Arad-, Békés- és Temesmegye területéről fogja magát kiegészíteni. Az ujoncokat minden év október elején Aradról küldik Grodekbe és a többi helyekre. A pótkeret (cadre) parancsnoksággal együtt az ezredből itt maradt hatvankét ember és 53 ló.

A negyedik évet szolgáló, visszatartott huszárok szintén elmennek Grodekbe s csak onnét fogják őket májusban szabadságotolni, mire az ujoncok bevonultak s annyira ki vannak képezve, hogy a lovakat rájuk lehet bízni.

Érdekes, hogy a legénység csöppet sincs elkeseredve, hogy Galiciába mennek. Inkább örül valamennyi, hogy ha már szolgálni muszáj, legalább „világot látnak.” Egy őrmester, akit a pótkerethez osztottak be, kihallgatásra jelentkezett: *Lázár* Frigyes ezredesnél, hogy ő is el

akar menni az ezreddel Galiciába. A kívánsága teljesült.

A tisztikarból *hármán* kérték más ezredhez való áthelyezésüket s a hadügyminiszter ezt kettőnek: *Lüche* Imre kapitánynak és *Hübner* főhadnagynak engedte meg. Mindkettőnek áthelyezése már meg is történt.

Az utra készülő legénység jókedvű. Hanem attól tartanak, hogy az ujonccokkal lesz baj, a kiknek rosszul fog esni, ha nem láthatják minden héten, vagy minden hónapban, sőt esztendő számra sem az anyjukat, vagy a szeretőjüket. — Két esztendő óta nem volt öngyilkosság az ezredben. Alapos a félelem, hogy Galiciában a *honvágy* csinál egy párat. És a hruszovi temetőben talán ép akkor temetnek egy-egy magyar huszárt, a mikor egy leány a peregi falu végén éneklí, hogy:

Elment az én rózsám Lengyelországba . . .

Meddig maradnak?

A cs. és kir. 3. huszárezred minden valószínűség szerint *négy esztendeig* marad új állomáshelyein; azonban legfőleg *hat esztendeig* nyulhat ki ez a terminus. Ennél tovább nem szokták a magyar ezredeket Galiciában tartani.

Ezen négy, vagy hat esztendő után az ezredet újra Magyarországra helyezik, s nem lehetetlen, hogy ismét *Aradra* kerül vissza. Mostanában, a katonai viták idején szabadelvű párti részről is erősen hangoztatták azt a kívánságot, hogy *minden ezred állomáshelye a saját pótkeretében legyen*. Ha ez ama négy, vagy hat esztendő során szintén kivivatnék, a Hadik-huszárok újra Aradra jönnek.

Hogy hányadik állomása lesz a mostani a kétszáz esztendő ezrednek, bajos lenne megmondani. Aradra helyezése előtt az erőd *Nagy-Kikindán, Temes-Gyarmatán és Fehértemplomban* volt, azelőtt pedig Erdélyben: *Nagyszeben, Nagydisznód, Eresébetváros és Medgyesen* állomásozott.

Az Aradra jövő ezred.

A cs. és kir. 12. számú „VII. Edwárd Anglia és Írország királya, India császára” nevét viselő huszárezred szintén április 7-én indul el Lembergől, eddigi állomáshelyéről. Munkácsig vasuton jönnek, onnét pedig lóháton folytatják utjukat *Aradig*, illetőleg *Nagy-Kikindáig*, Aradra előreláthatóan április 25-én, vagy 26-án érkeznek.

Az ezred egy kiküldött tisztje már a napokban Aradra jön, hogy itt átvegye a laktanyát s az itt maradó felszereléseket a 3. huszárezredtől.

A 12. huszárezred pótkerete Gyöngyös és vidékéről egészíti ki magát a jövőben is. Az ezred parancsnoka: *Belnay* János ezredes.

Az 1. osztálynak, a mely Aradra kerül, parancsnoka: *Koch* Lajos alezredes. Az ezred világoskék atillát és fehér csákot visel.

Tíz év előtt.

Tíz évig volt a cs. és kir. 3. huszárezred Aradon. 1894. július 10-én vonultak be Aradra, az Aradvármegye által épített új huszárlaktanyába.

Az ezred *Gaudernak* József ezredes vezetésével, Uj-Arad felől érkezett meg, oszlopvonalban. A Maros hídjánál *Spiegelfeld* báró vezérőrnagy, az akkori dandárparancsnok és a honvédhuszároosztálynak az időben volt parancsnoka: *Kovács* őrnagy fogadta őket.

A laktanyánál *Szathmáry* Gyula alispán vezetése alatt várta a megye küldöttsége a huszárokat; a város küldöttségét *Institoris* Kálmán, az akkori főjegyző vezette. *Thien* őrnagy bevezette az ezredet a laktanya udvarába, ott *Zum Gebet* ot vezényelt nekik, a katonazene hangjai mellett.

Azután a legénység derékszögbe fordult, s a megye részéről *Szathmáry* Gyula, a város részéről *Institoris* Kálmán lelkész szavakkal üdvözölte a huszárezredet. *Gaudernak* ezredes német nyelvű, de magyar érzéstől áthatott beszéddel válaszolt.

— Kérem a város közösségének képviselőjét, — mondta többek között, — vegye tudomásul, hogy mi nemcsak jó katonák, de hasonlóképpen önkökhöz, jó polgárai leszünk Arad városának!

Ezt a fogadalmat be is váltották a Hadik-huszárok.

Július 14-én a polgárság bankettet rendezett a huszárezred tisztikarának tiszteletére, a melyen *Salacz* Gyula polgármester köszöntötte el a „mi ezredünket.” Ennek a fogadtatásnak az emlékei bizonyára felujulnak most, a bucsuzásnál.

Aradon három parancsnoka volt az ezrednek. *Gaudernak* Józsefet csakhamar előléptették; most a tábornagy, s hír szerint legközelebb a honvédfőparancsnokság adlításává léptetik elő, ha *Klobucsár* a tábornagy budapesti hadtestparancsnok lenne. *Gaudernak* után jött *Kaffka* Ignac, a ki most vezérőrnagy, s a debreceni honvédlóvas-dandár parancsnoka. Őt a mostani ezredes *Lázár* Frigyes váltotta föl, a ki egyik legkitűnőbb lovasa és lovasistája a badseragnak. Hozzátehetjük: egyik leghumánusabb ezredparancsnoka, a ki minden huszára-ja úgy szeret, mint az apját.

Az említett tíz esztendőnek legjelentősebb mozzanata az ezred főállásának kétszáz esztendő jubileuma volt, a melynek ünnepei tavaly folytak le. Ezek sokkal inkább emlékeztetében élnek még az aradiaknak, hogysem róluik szólni kellene. Alig múltak el ezek az ünnepek, néhány hónapra megjött a szomorú hír:

— A regimentet áthelyezték . . .

Szell Kálmán esperes az aradmegyei szocializmusról

(A vadász református szocialisták.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 2.

Szell Kálmán, a nagyszalontai ev. ref. egyházmegye kiváló esperese most adta ki évi jelentését az egyházmegye múlt évi életéről. Az esperes, a kinek kerületéhez Aradvármegye reformátusai is tartoznak, a jelentés keretében megemlékezik az aradmegyei szocialista mozgalmakról, a mely a református hívek között is hódít, s Aradmegye egy községében, *Vadászon* annyira kiélesítette, a helyzetet, hogy a hívek egy nekik nem tetsző dolog miatt *ki akarnak térni hitükből*.

Az esperes jelentésének ez a része így szól:

A szocializmus és a szocialista tanok téves értelmezése folytán egyes lelketlen izgatók több egyházunkban, mozgalmat indítottak az egyházi hivatalnokok fizetésének tetszés szerinti leszállítására és az egyházi adó önkényes megállapítására. Ezen mozgalom több egyházunkban forrongást, sőt válságot idézett elő, a törvényes rendet, békét, nyugalmat felzavarta, az egyházi hivatalnokokat sok méltatlan támadásoknak, zaklatásoknak tette ki. Legjobban kiélesedett ez *Vadászon*, a hol az egyházközségi közgyűlés kimondotta, hogy míg az egyházi hivatalnokok fizetése az ő kívánsága szerint nem lesz megállapítva, addig sem az egyházi adó kivételét vagy beszedését megengedni nem fogja, mibe, ha az egyházi hatóság bele nem egyezik: *tömegesen fognak kitérni*.

Ezen vadász egyháztagokkal szemben, hivatkozással az egyházi törvényre és magyarországi ev. ref. egyházunk törvényes szokásaira, a vadász presbiteriumhoz inté-

zett átiratomban kimutattam, hogy főre van vezetve, törvénytelen téren mozognak és nem magyar református keresztényekhez illően járnak el.

Minden ev. ref. egyháztag, netalán jogos sérelmeit az egyház törvény útján presbyterium egyházmegye, egyházkerület orvosolhatja, de az izgatástól, erőszakoskodásól gondosan óvakodni köteles. Már pedig az erőszakoskodásnak és a törvény tiszteletben nem tartásának egyik legfőbb bizonyítéka az, hogy a fentebb nevezett vadászti egyháztagok önhatalmúlag a fenálló és kötelező törvény ellenére követelik, hogy az egyházi hivatalnokok fizetését tetszésük szerint ők maguk állapítsák meg s mindaddig, míg ezen kívánságuk nem teljesül, sem az egyházi adókulcs megállapítását, sem az egyházi adó kivetését és beszedését eszközölni nem akarják.

Tanácsoltam, hogy az egyházi adóteher könnyítése céljából használják föl az egyházi törvény rendelkezései szerint javításra szolgáló módot, annyival is inkább, mert éppen most van egyetemes egyházainknál folyamatban azon törvénytervezet készítése és azon eljárás megállapítása, melylyel református egyházunk eiviselhetően egyházi adó terheit a magyar állam segíteni fog. Egyszersmind felhívtam és utasítottam a vadászti ev. ref. egyházi presbyteriumot és annak minden egyes tagját, hogy letett esküjükhöz hiven úgy a templom gyakorlásában, mint az egyház közügyeinek előbbre vitelében jó példát mutassanak s a szeretet lelkétől vezettetve építsék egyházuk javát és a maguk boldogulását.

Egyben fölkeretem Aradvármegye közigazgatási főhatóságát, hogy mivel az a mozgalom, rendszeres izgatással a fennálló törvényes rendet támadja meg és forgatja fel: hatóságilag figyelmeztesse a vadásztiakat ezen mozgalom törvénybe ütköző voltára és annak következményeire, amely hatósági figyelmeztetés f. é. 17-én meg is történt.

Midőn ezen elszomorító és méltán aggasztó jelenséget a nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlésnek fájó lélekkel bejelentem, tisztelettel kérem ezen fenyegető baj orvoslására vonatkozó részletes és beható intézkedését és pedig olyan irányban, hogy egyfelől a lelkészek és presbiterok, már állásukból folyólag kötelezettsenek arra, hogy az egyház tagjaival való érintkezéseikben a szociálizmus, a szociálista, vagy más tanok téves értelmezése folytán egyházunk törvényes rendje ellen izgatásokat: a nép előtt leleplezni, őket, mint akik önző érdekből, szereplési vagyból egyházunk és társadalmunk rendje, békeessége és nyugalma felforgatásán munkálnak: lankadást nem ismerő buzgósággal lehetlenné tenni igyekeznek és általában egyházunk törvényes rendje, a valláserkölcsei élet ápolása és fejlesztése érdekében mindent megtenni buzgólkodjanak, másfelől ott, ahol egyházaink törvényes rendjének fenntartása és biztosítása szükségessé teszi: a magyar állam hatósági oltalma kéresek ki s e célból a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter ur feliratilag kéresek fel a megfelelő intézkedés megtételére.

A jelentésben foglalt javaslathoz az egyházmegye legközelebb tartandó gyűlése bizonyára hozzáfog járulni.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Kereskedők Köre f. évi április 10-én, vasárnap délelőtt fél tizenegy órakor, a kör nagytermében (Szabadság-tér 7. sz. I. em.) tartja rendes évi közgyűlését, amelyre a kör tagjai ezuton is meghívotnak. Tárgyak: 1. Az elnökség és az egyes osztályok jelentései az 1903 évi működésről. 2. Jelentés a múlt évi számadásokról és a kör vagyoni állapotáról. 3. Indítványok (amelyek a közgyűlés előtt legalább három nappal az elnöknel bejelentendők.) 4. Tisztikar, választmány és számvizsgáló bizottság választása. *Tedeschi Viktor* elnök, *Kálmán József* igazgató.

(*) Az Aradi chevra kadischa április hó 3-án d. e. 10 órakor tartja évi rendes közgyűlését az izr. hitközség tanácstermében.

(*) Az Aradi Kereskedők Takaré- és Hitel szövetkezte tudatja tagjaival, hogy vasárnap április 3-án a heti befizetések a husvét ünnepre való tekintettel nem tartatnak meg. Az elnökség.

Anarkista tervek a német császár ellen.

(Egy készülő összeesküvés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 2.

A „tettpropagandájának“ sötétben ólálkodó és folyton dolgozó hősei megint hirt adnak magukról. Ugynevezett „nagy tett“ már régóta nem követtek el s idején valónak találták, hogy kilépjenek sötét oduikból s hajtóvadászatra induljanak. Az éjnek és tűznek szörnyetegjei, akinek főfészke Amerika, most a német császárt és a pápát jelölték ki áldozatul és a jelek arra mutatnak, hogy csakugyan készülőben van valami és jó lesz, ha a hatóságok résen lesznek.

Az első hír, mint néhány nap előtt megírtuk, arról szólt, hogy a pápa élete ellen terveznek merényletet a gonosztevők. Ma már kibővül a híradás azzal, hogy alighanem a német császárt is kiszemelték. Egy Rómából érkezett távirat szerint a pápa és a német császár ellen tervezett anarkista-összeesküvésről az amerikai Egyesült Államok kormánya értesítette az olasz kormányt. Az amerikai távirat megjelölte azt a hajót is, amelyen a napokban a merénylet végrehajtására kiszemelt anarkisták Genuába fognak érkezni. Az olasz kormány elfogatóparancsot adott ki Pretti Artur velencei anarkista ellen is, a ki állítólag szintén részes a német császár ellen tervezett anarkista-összeesküvésben.

Berlinben azonban tulzottnak tartják a híreket. A „Berl. Tgbl.“ szerint az amerikai kormány csa arról értesítette bizalmasan az olasz kormányt, hogy az amerikai rendőrség tudomást szerzett két veszedelmes olasz anarkista elutazásáról s azóta az olasz rendőrségek kettőzött éberséggel vigyáznak a genuai kikötőbe érkező hajókra.

Akárhogy áll a dolog, lehetlenné mondani a merénylettertvet igen nagy könnyelműsége volna a hatóságoknak. Való igaz, hogy sohasem azok az anarkisták követik el a szörnyetteket, akiket a hatóságok gyanúsítanak. A hányszor még híre kelt, hogy egyik, vagy másik anarkista utra kelt, hogy valamely államfővel leszámoljon, még mindig vagy meghiusult a terv, vagy egyáltalában nem is volt az illetőknek ilyen tervük. A legfélelmesebb anarkisták, akik csakugyan végrehajtották a merényleteket hirtelen merültek föl a homályból Vailant, Henry, Czolgosz, Caserio, Bresci, Lucheni mind a sötétségben maradtak, mielőtt szörnyetteiket végrehajtották. Soha, semmiféle hatóság nem tudott arról, hogy ezek a legveszedelmesebb gonosztevők utra keltek és megkezdték vándorlásukat a bűn felé. Sem rendőrség, sem detektívhad nem tudott arról, hogy terveznek valamit s hogy egy világra-szólo tragédiát készítenek elő.

Ellenben nagyon valószínű, hogy az anarkisták maguk terjesztik a készülő merényletekről szóló híreket. Ok maguk írogatják talán a leveleket a rendőrségeknek, meg is jelölve a kiszemelt áldozatokat. De nyilván azért teszik ezt, hogy a rendőrségek figyelmét igazi terveikről eltereljék. Lehetséges, hogy egészen más területet szemeltek ki jövődó tetteikre és azt akarják, hogy a kettőzött örök csak hadd őrizzék a megjelölt uralkodókat. Azalatt esőndben orozva járnak és alkalmas pillanatot, amikor rávethetik magukat áldozataikra.

Lehetséges, hogy most is úgy van és azok az emberek, akiket a genuai kikötőben várnak nem is anarkisták, hanem csak olyanok, akiket az anarkisták maguk denuncióltak. A zolyan tak-

tika nagyon is megfelel e gonosztevőknek, akiknek a gyilkolás a legfőbb szenvedélyük és bombával, késsel, pisztolylyal járnak keinek a világon és örökös nyugtalanságba ejtik az emberiséget.

Barcelonából táviratozzák: A rendőrség Portouban egy *San Roman* nevű egyént tartóztatott le, akit azzal gyanúsítanak, hogy anarkista propagandát üz. *San Roman* csak rövid idő előtt jött Argentiniából. A gyanus külföldieket szigoruan szemmel tartják.

Az orosz-japán háború.

(Harcok Port-Arthur körül.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Pétervár, április 2.

Az orosz távirati ügynökség tudósítója jelenti Port-Arthurból tegnaptól: Az egyesült orosz hajóhad március 26-án hagyta el a kikötőt a Miaotao szigetek irányában. A *Novik*-ról gőzöst láttak, melyet kínai hajó vontatott. Az Uninatelli torpedónaszád két lövést tett, mire a gőzös megállott. A japáni *Ranienmaru* nevű gőzös volt, mely tiz japán és 11 kínai különböző papirokat, táviratokat, térképeket, valamint két Whitehead-aknát vitt magával. A gőzös legénységét a *Novikra* viték át, míg magát a gőzöst elsüllyesztették. Miután a *Novik* és a torpedónaszádok a hajóhaddal egyesültek, az visszatért Port-Arthurba.

(Az orosz távirati ügynökség jelentése.) A *Novi Kraj* pontosan leírja a múlt hó 27-én lefolyt éjjeli csatát, melyen az *Otvanski* nevű oceáni ágyunaszád, valamint a *Sylai* és *Prskitelli* nevű torpedónaszádok vettek részt. A múlt hó 29-én Port-Arthurnak az oroszoktól való megszállása hatodik évfordulójának alkalmával ünnepies istentisztelet volt, amelyet csapatdiszszemle követett. Múlt hó 30-án temették el a *Sylai* torpedónaszád gépészét és azt a hét tengerészt, akik a 27-iki éjjeli csatában estek el. *Boris Vladimirovics* nagyherceg március 30-án érkezett ide. *Alexejev* helytartó tegnap érkezett *Gilinszki* tábornok kíséretében a csapatszemlére. A környék teljesen nyugodt.

London, április 2. A Reuter-ügynökség jelenti Pétervárról: Az orosz torpedónaszádok az *Millot* szigeteken lelt japán zászló alatt vitorlázó hajót átkutatták és azt találták, hogy aannál lövő és ételmiszerek voltak, a melyek egy japán csapatnak voltak szánva, mely rövid idő előtt a *Hiandó* szigeten szállott partra, melyet a kínaiak Porth-Arthurral és *Dalnival* egy időben adtak át Oroszországnak és a melyen ennek szénraktára van.

Tokió, április 2. Japán magántudósítás szerint a japán csapatok, miután a múlt hónap 21-én Csöndsunál az oroszokat visszassorították, egy napi pihenőt tartottak és a következő napon előrenyomultak Jöncsöngig, a honnan rövid ütközet után az oroszokat észak felé szorították. Az oroszok visszavonultak Unszanba.

Niucsvang, április 2. Az Egyesült Államok konzulja az itt lakó amerikaiak tudtára adta, hogy az Egyesült Államok elfogadják az orosz tromállapotot tudtul adó orosz hirdetőment. A *Hellena* nevű amerikai ágyunaszád holnap indul el. Az *Espiegle* nevű ágyunaszád új utasítást sokat vár. Az oroszok minden akadály nélkül átvették az igazgatást. A lakosok nyugodtak, bár némelyek vagyonukat biztonságba hozzák. Hír szerint, mihelyt az itt levő gőzösök fölveszik rakományukat és a vámfizetési alakiságokat elhíntézik, elzárják a kikötőt és a folyót és

abban aknákat raknak le. Erősen készülnek a város védelmére.

Tokió, április 2. A haretéri tudósítók egy részének megengedték, hogy a harc-terre utazzanak. Ebből arra következtetnek, hogy döntő események vannak küszöbön.

Niucsvang, április 2. A napokban várják ide Kuropatkin főparancsnok megérkezését. Niucsvangban 10,000 orosz katona van összpontosítva 60 ágyúval.

MULATSÁGOK

(=) Az aradi mérnök- és építészegylet f. hó 9-én tartja meg férfi estélyét a Kass-vendéglő külön helyiségében. A meghívót es aláírási ívet a rendező-bizottság már szétküldte. Előre láthatólag ezen estén az egylet összes tagjai találkoznak, hogy az ezuttal is megjelenő „Dugóhuzó” című lapot, annak ügyes és ötletes tartalmát első helyen élvezhessék. Mint halljuk, ez alkalomra egy egyfelvonásos vígjáték is íródott, mely hat egyet i tagot szerepeltet a világot jelentő deszkákon, és a melynek az egyleti életből merített sujet je nagy sikert jósol. A műsort, melyet nagy vonásokban ismerünk, az ideai férfi estély sikerét eleve biztosítja. Kimagasló pontja lesz a „Női fregoliada”, azután Ternery Emilia urhölgynek a női emancipáció lelkes barátjának az egylet felkérése folytán tartandó felolvasása. A műszaki kuplók, alkalmi költemények stb. elsőrendű ötletességei a rendezőségnek. Az estély 8 órakor table á hótál kezdődik, és az előjelekből ítélve oly sikerű lesz, melylyel a különben is jó hírű mérnökegyleti férfi estélyek egyike sem vetélkedhetik.

Magyar iskola Bécsben.

(Khuen-Héderváry gróf akciója.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 2.

A statisztika évről évre beszámol arról, hogy Bécsben, az ősi császárvárosban hány magyar család lakik. Különösen az utóbbi esztendőben igen tekintélyesre növekedik a Bécsbe kivándorolt s ott állandóan letelepedett magyar lelkek száma.

Szinte csodálatos, hogy a magyar közvélemény milyen keveset törődött ezekkel a magyar vérekkal, holott ezek a magyarok sokkal jobban ki vannak téve annak a veszélynek, hogy elvesztik magyarságukat és beléolvadnak a tipikus bécsi népfajba, mint azok az Amerikába kivándorolt magyarok, akiknek érdekében nemcsak a kormány, de a társadalom is több ízben megmozgatta a kezét.

A bécsi magyarok pedig egészen magukra hagyatva, elbécsiesedtek. Pedig akárhány család szívesen iskoláztatná gyermekeit a magyar nyelvben, mert a Bécsben lakó magyarok megmaradtak jó hazafiaknak. Könnyű elgondolni, hogy Bécsben, a hol több tiszta magyar ajku ember lakik, a mennyi Aradnak a lakossága együttvéve, nincsen egyetlen egy olyan iskola, melyben a magyar gyermekek anyanyelvükön még csak olvasni tanulnának.

Ezt az elképzelhetetlen visszasságot most Khuen-Héderváry Károly gróf, a király személye körüli miniszter akarja megszüntetni. Amint ugyanis egy ezüszavú bécsi távirat jelenti, Khuen-Héderváry gróf elhatározta, hogy a Bécsben lakó magyar gyermekek iskoláztatása céljából, Bécsben egy magyar iskola felállításának engedélyezését fogja kieszközölni.

Több részletet nem mond el a bécsi tudósítás. Ámde ez is elegendő, hogy igazi megelégedéssel töltse el mindazokat, akik a Bécsbe került magyarokat feltették az elosztárkosdástól.

Khuen-Héderváry gróf pedig, ha ezen terve sikerül, büszke emléket állít a maga, sokszor alaptalanul kétségbe vont hazafiasságának, abban az iskolaépületben, mely évről-évre ezer és ezer lelket ment a magyar nemzetnek. Olyan magyar lelkeket, akik magyar iskola híján ránk nézve elvesztek volna.

Öngyilkos aradi huszárhadnagy.

(Szállvágyi Benárd Aladár halála.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 2.

Megirtus, hogy szállvágyi Benárd Aladár huszárhadnagy, ki a m. kir. 3-ik honvédszázadoszred aradi osztályához volt beosztva szolgálat-tételre, Szegeden, a hová ekvítációba vezényelték, péntek délelőtt agyonlőtte magát. Az öngyilkosság részleteit ma a következőkben jelentik:

Benárd Aladár még csak huszonharmadik évében volt. Októberben Aradról került Szegedre és ott az előkező társas élet tagja lett, ahol hamarosan megkedvelték az intelligens megjelenésű, megnyerő arcu hadnagyot. A Ludovika akadémia képezték ki tiszté, atyja magasrangú katonatiszt, aki Budapesten lakik. Tisztársai és följebbvalói szerették kötelességtudása, pontossága, szorgalma és jó kedélye miatt. Most készült a hadiskola vizsgálatára és mindenki szép katonai jövőt jósolt neki. Távol állottak tőle az anyagi gondok is, mert atyja fényes megélhetést biztosított számára.

Benárd tisztársal már napokkal ezelőtt észrevettek, hogy a hadnagy feltűnően ideges és olykor bánatos tekintettel néz a levegőbe. Csodálkoztak e fölött, mert a hadnagyot mindig a legvidámabb fiúnak ismerték, aki a vidám mulatozásokból szívesen vette ki a részét.

Csütörtök este vacsorára volt hiva egy előkelő családhoz. Éjfél körül egyik hadnagytársával Benárd eltavozott. Fölmentek a lakásába s ott mulatgattak hajnalig. A másik hadnagy aztán hazament és Benárd is lefeküdt aludni. Kilenc óra után fölkel, megirt három levelet. Egyet a dandárparancsnokságnak, kettőt pedig két tisztársának címzett. Körülbelül fél tizenegyre befejezte az irást; akkor elővette szolgálati revolverét, a tükör elé ült és a jobb halántékába lőtt. A golyó a bal halántékán kijött és a falba furódott. A dörrenésre berohant tiszt szolgája, aki elszörnyedve látta, hogy hadnagya magát lőtte meg. A házbellek is tudomást vettek a dologról és orvosért futottak. Elsőbb Korda Jenő dr., majd Regdon Károly dr. jelent meg, később pedig Cserey Zsigmond dr. is megérkezett. Megírték a szokásos intézkedéseket, bár jól tudták, hogy a hadnagy életét már nem lehet megmenteni.

Az öngyilkosság hírére számos tiszt sietett szerencsétlen társa lakására és sokan ott maradtak, amíg csak délután fél kettőkor meg nem halt. Benárd holttestét szállították a honvédkórházba. A szomorú dologról táviratilag értesítették az édes apját és a fővárosban lakó rokonait.

Az est folyamán Aradról több huszártiszt telefonon kérdezősködött Szegeden az öngyilkosság részletei iránt. A hír nagy föltűnést és részvétet keltett Aradon, ahol a gyászos végű fiatal tisztnek számos jóbarátja és ismerőse van. A temetésre aradi bajtársai közül számosan átmennek Szegedre s koszorút visznek szerencsétlen bajtársuk ravatalára.

Benárd tettének okául a hozzá közelálló két dolgot emlígetnek. Az egyik verzió szerint a vagyonos fiatal tisztet reménytelen szerelem kergette a halálba. Mások szerint a hadnagy a következő dolog miatt lett öngyilkos:

Néhány hét előtt egyik bajtársával együtt elhatározta Benárd, hogy e hó 9-én szerpentines-télyt rendez az Ottkon egyik termében. Már minden előkészületet megtettek, hogy az estély minél jobban sikerüljön, amikor valami olyan dolog jött közbe, ami meggátolta volna Benárdot a mulatságon való megjelenésben.

A fiatal hadnagy ugyanis többször meg-tette, hogy amikor a korzón sétált, nem csatolta föl a kardját, hanem csak a hóna alá vette. E miatt tiznap kasszárnyfogságot szabtak ki rá és ezt április hó első felében kellett volna kitöltenie. A fogság idejébe beleesett a szerpentines-tély napja s így a hadnagy nem lehetett volna jelen azon a mulatságon, amelyet ő rendezett. Kérte az illetékes tényezőket, hogy engedjék megszakitani a fogságot, azok azonban ezt a kérelmet meglagadták. Így aztán a hadnagynak nem volt reménye arra, hogy az estélyen megjelenhessen. Állítólag ez keserítette el és ez is hozzájárult végzetes szándékának megérlelődéséhez.

Robellyt letartóztatták.

(A csaló vivómester kényszerült.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 2.

Alig volt nálunk az utóbbi időben nagyobb szabású széihámosság, amelyben a bűnös manipulációiról hirhedtté vált fővárosi vivómesternek, Robelly Jenőnek vagy része ne lett volna, vagy legalább is a bűnrészességgel ne gyanúsították volna. A hirhedt akot ma Nizzában elfogta a rendőrség és a kitűnő fogásról táviratilag értesítette a budapesti főkapitányi hivatalt.

Mintegy félévvel ezelőtt történt, hogy Robelly a fővárosból megszökött. A vivómester a Váci utcában és a Rajó-utcában vivótermet rendezett be, a csömöri uton pedig nagy aránya sporttelepet létesített. Mindezt azonban csak azért tette, hogy ovadékos embereket szerződtethessen. A hiszékeny embereket megtévesztette a vivómestert előkelő modora, a fényesen berendezett vivóterem és aggodalom nélkül adták át megtakarított pénzüket. A vivómester nem volt válogatos és 200 koronától 1000 koronáig elfogadott ovadékokat. Többnyire vidéki gazda embereket és iparosokat szerződtetett, akiket hangzatos címekkel ajándékozott meg. Kinevezte őket terem gondnoknak, felügyelőnek, pénzbeszedőnek, intézőknek, stb. Ilyen módon 17 embertől mintegy 20 ezer korona ovadékokat szedett fel, amivel azután megszökött.

Legutóbb ismét sokat emlegették Robelly nevét. Rábizonyult, hogy Jankovichsal, a puhó nábobbal együtt ő követte el azokat a csalásokat, amelyek a „Rejtélyes autómobilok” gyűjtő-név alatt közismertek. Elárasztották az országot körlevelekkel, amelyek mindegyikéhez egy-egy ingyen sorsjegyet mellékeltek. Néhány hét múlva aztán valamennyi főszolgabíró értesítést kapott, hogy a körlevélhez csatolt sorsjeggyel nyolcezer korona értékű autómobil nyert és a szállítás költségeire kétszáz-négyszáz koronát küldjenek. Nagyon sokan léprementek s elküldték nekik a pénzt, abban a reményben, hogy ilyenformán olcsón jutnak autómobilokhoz. Eről természetesen szó sem volt. Egymásután jöttek a följelentések az ismeretlen csalók ellen. A rendőrség nagy erőfeszítések után kinyomozta őket Jankovich és Robelly személyében, elfogni azonban a mai napig egyiket sem tudta.

Egy szerencsés véletlen aztán a rendőrség kezére játszotta a csaló vivómestert. A napokban a budapesti főpostán elfogtak egy levelet, amelyet Robelly írt egy budapesti barátjának. Ebből a levélből megtudta a rendőrség, hogy Robelly Nizzában, egy kórházban betegon fek-

szik. A bujdosás alatt a pénze elfogyott és a legrettenetesebb nyomorúságokon ment keresztül. A sok viszontagság végre is megtörte és szervezete bomlásnak indult, Nizzában a betegség leverte a lábáról és álnéven felvétette magát a városi kórházba.

A rendőrség, amint ezt megtudta a levélből, táviratot intézett a nizzai rendőrséghez, hogy Robellyt tartóztassák le. A nizzai rendőrség eleget tett a budapesti főkapitányság megkeresésének és Robellyt letartóztatta, akit egyelőre a rabkórházban helyeztek el. A kiadásti eljárást megindították.

Harc a lóvasut ellen.

(Vélemények a megindítandó praejudiciális keresetről.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 2.

Abban a kiélesedett ellenségeskedésben, mely a tegnapi éjjel érkezett miniszteri leirat folytán most olyan helyzetben van, hogy nyíltan kimondott harccá változzék, az Aradi Közlöny egyik munkatársa meglátogatta az aradi jogászvilág néhány kiváló embereit, hogy megkérdezze a véleményüket a következő kérdésekre:

Vajjon a lóvasut kizárólagossági joga csak lóval vontatott, vagy mindennemű közúti vasútra terjed-e ki?

Célszerűnek tartja-e a város szempontjából ennek megállapítására a praejudiciális kereset megindítását?

Mi a véleménye általában erről az ügyről?

Tudósítónk e kérdéseket Arad város volt polgármesterének és mostani országgyűlési képviselőjének is feltette, kinek véleménye ebben a kérdésben bizonyára elsőrendű fontossággal bír.

Az adott vélemények a következők:

Salacz Gyula

orsz. képviselő.

Véleményem szerint a lóvasut kizárólagossági joga csak lóval vontatott kocsikra vonatkozik. Épen ezért a praejudiciális kereset megindítását nemcsak, hogy célszerűnek tartom, de ha én lennék a polgármester, már régóta meg is indítottam volna.

A város érdeke nemcsak célszerűvé, de határozottan szükségessé teszi ennek a lépésnek a megtételét.

Barabás Béla dr.

orsz. képviselő, ügyvéd:

Azt hiszem, hogy a kizárólagossági jog mindennemű közúti vasútra szól. Ezen véleményemet támogatja az a körülmény, hogy ebben a kérdésben már bírósági kérdést is volt alkalmam provokálni. Akkor ugyanis, mikor a lóvasut elhatározta, hogy villamos üzemművé alakul át, akkor néhány részvényes a kereskedelmi törvényben gyökerező joga alapján megátadta ezt a határozatot, és bírói döntést provokált arra nézve, hogy a lóvasutnak joga van villamosüzemművé átalakulni. A kuria is hozott ilyen értelmű ítéletet. Ebben az ítéletben közvetve benne van az is, hogy a kizárólagossági jog nem csak lóval vontatott, hanem mindennemű közúti vasútra vonatkozik, mert hiszen különben a lóvasutnak nem volna joga villamos vasúttá változni. Akkor kimondotta a bíróság, hogy a lényeg a közúti vasut, nem a lóvasut a várossal kötött szerződésben. Épen ezért a praejudiciális kereset megindítását teljesen célszerűtlennek tartom.

— De tekintve, hogy az egyik perben hozott ítélet a másiknak nem praejudikálhat, — vetette közbe tudósítónk, — talán még sincs

kizárva, hogy a kereset a város javára dől el. Hiszen a kuria nem elvi jelentőségű döntvényt hozott!

— Az mindegy, — felelt Barabás. — A lóvasut mindenestre mellékelni fogja az e tárgyban hozott ítéleteket. A keresetet el fogjuk veszteni, és épen ezért kár azt megindítani is. Egyébként nem foglalkoztam a tárggyal részletesen, és így az általános dolgokra nem nyilatkozhatom. Azt hiszem, a miniszteri leirat egész helyes alapokra épült.

Nachtnebel Ödön

ügyvéd:

Miután magát a szerződést nem ismerem, csupán a praejudiciális kereset megindítása, vagy meg nem indítása felől nyilatkozhatom. Az bizonyos, hogy sokkal okosabb dolog ennek a keresetnek a megindítása, mintha a város ismét el hagyná állatni magát a lóvasutársulattól, amely már évek óta az orránál fogva vezeti a várost. Miután a városnak joga lett volna hozzá, még idejekorán meg kellett volna semmisíteni a szerződést, amely, ép úgy mint a város majd minden szerződése, valóságos jogi csodabogár, annyira vigyázatlanul csinálta meg a város.

A praejudiciális keresetet még akkor is meg kell indítani, ha elveszthető, mert azt a pár száz koronányi perköltséget megéri az az ellenérték, a mit esetleg a pernyerés esetén kapunk. Ha pedig a szerződésben benne van, hogy a kizárólagossági jog lóval vontatott közúti vasútra vonatkozik: akkor bizonyos, hogy a város meg is nyeri a pert, mert a törvényező hatóságok nem kutathatják, hogy a „lóval vontatott“-ra, vagy a „közúti vasut“-ra esik-e a hangsúly.

Itt egyedül a szerződés az irányadó, mert azt nem lehet megállapítani, hogy miként akarták ezt annak idején értelmezni.

Kell Lipót dr.

ügyvéd.

Csak általánosságban nyilatkozhatom ezekre a kérdésekre, mivel nem ismerem eléggé a szerződés egyes pontjait ahhoz, hogy szakszerű jogi véleményt adhassak. Azt hiszem, hogy a kizárólagossági jog minden közúti vasútra kiterjed és hogy a szerződésben a főhangsúly nem ott van, hogy lóval vontatott vasútra, hanem hogy közúti vasútra kap monopóliumot a társulat. Én általános közgazdasági szempontból messze kiható kérdésnek tekintem ezt a kérdést, mert hiszen a szerződésnek ilyen meglámadása megrendíti a tőkepenzések bizalmát a város által még esetleg létesítendő monopóliumok tárgyában. Ebből a szempontból határozottan károsnak tartom a kereset megindítását.

— A város jelenlegi érdekeit tekintve is perhorreskálja ügyvéd ur ezt a pert? — kérdezte tudósítónk.

— Nem. A város szempontjából előnyös lenne a kereset megindítása, mert nincs kizárva, hogy a bíróságok a városnak adnak igazat és ebben az esetben két-háromszáz korona kockázattal megszabadulhatnánk attól, hogy még 16 évig le leszünk kötve és semmi irányban ne tudjunk mozogni.

Még egy vélemény.

Arad egyik legismertebb ügyvédje, aki mint városatyja és jogügyi bizottsági tag, teljesen tisztában van az ügy legkisebb részleteivel is, szintén nyilatkozott ebben az ügyben tudósítónk előtt, azonban csak azzal a feltétellel, ha nevét elhallgatjuk. Tájékoztatásul annyit megjegyezhetünk, hogy az illető annak idejében az aradi villamvasut ügyének minden aktáját áttanulmányozta és ő volt az, a ki a jog-

ügyi-bizottságnak a miniszterhez intézett véleményes jelentését szerkesztette. Az ügy részleteinek ismerete tehát különösen becsessé teszi az ő véleményét.

— Határozottan és feltétlenül szükségesnek tartom, — mondotta az illető ügyvéd — hogy a város a praejudiciális keresetet megindítsa. Ez ugyanis az egyetlen mód arra, hogy mindenekelőtt önmagunkkal tisztába jöjjünk aziránt, vajjon van-e jogunk szóba állani mással a villamos vasut kiépítése tárgyában. Csakis bírói ítélet alapján szállhatunk szembe a miniszterrel, aki kedvező ítélet esetén nem tagadhatja meg a vasut előmunkálási engedélyének megadását, azzal az indokolással, amivel most: hogy tudniillik nem hagyja a városrost egy hátrányos perbe belemenni. És én hiszem, hogy az ítélet kedvező lesz a városra nézve.

Ezek a vélemények. Azt bizonyítják ezek, hogy Arad jogászainak legnagyobb része célszerűnek és szükségesnek tartja a kereset megindítását, a mely kereset végre utirányt szabhatna a városnak arra nézve, hogy mit és hogyan kell cselekednie, ha azt akarja, hogy az aradi villamos vasut ügye ne húzódjék még időlen időig. Mert most még sötétben tapogatózódik a város: világosságra van szükség!

Olcsó pénz.

(A megváltozott viszonyok.)

Iria: Sztamoral János.

Arad, április 2.

A csak néhány nap előtt véget ért abnormalis politikai viszonyok közepette figyelmen kívül maradt nem egy látszólag jelentéktelen, valósággal azonban nagy horderővel bíró gazdasági jelenség, melyek a közel jövőben gazdasági életünk teljes átalakulását fogják eredményezni. Ezen jelenségek közül első helyen említendő a megváltozott pénzviszonyok, amelyek közvetlen hatásukat már a jelenben is előtérbe tolják.

Az elmúlt évről a legtöbb pénzintézet már közzétette évi jelentését, melyeket szokás szerint azonban csak a közvetlen érdekeltek méltattak különösebb figyelemre. Pedig mily fontos eredményt vonhatunk le a sablonos zárszámadásokból! Közös vonásuk e jelentéseknek az, hogy kivétel nélkül minden intézet a kamatláb redukálásáról számol be és ennek kapcsán a legtöbb intézet említést tesz az aránylag gyenge üzletmenetről, melynek eredménye az állandó pénzhiányosság.

A vállalkozási kedv teljes hiányának tulajdonítjuk egyszerűen a kereskedelem és az ipar terén évek óta észlelhető pangást és hogy ez pénzintézeteinkre nem maradhat hatás nélkül, magában a dolog természetében fekszik, mert a pénzintézetek az iparral és a kereskedelemmel össze vannak forrva. A pénzintézetek helyzete ma tehát sokkal kritikusabb, mint valaha volt.

Rá kell mutatnunk arra, hogy a pénzintézetek mai súlyos helyzete az átmenet bélyegét hordja magán és ha túl estünk a nehéz procedurán, egy jobb jövőnek nézhetünk elébe. Mert ezen átmeneti idő alatt megszüllődik a pénzpiac és megerősödik a hitelünk kifelé. A valuta-rendezés nagy munkájának közeledő befejezése ez. Ennek köszönhető, hogy ma már megnyíltak előttünk a külföldi oly pénzforrásai, melyek még néhány év előtt elérhetetleneknek tetszettek. Ez eredményezi azt, hogy a pénz ára nálunk is oly szokatlanul alacsonyra szállott alá. Pedig mily nagy differenciák vannak még e tekintetben köztünk és a vezérszerepet

játszó külföldi államok között. Kérdjük tehát, hogy függ ez össze a pénzintézetek fentemlített súlyos helyzetével. Egyszerű a magyarázat. A külföldről beözönlő olcsó pénz elhelyezést keres. A hitelképes intézetek természetesen kapva-kapnak utána, hogy az olcsó pénzzel szembeszállbassanak a mai nagy versenynyel és üzletfeleiket megtarthassák és esetleg kibővítsék üzletkörüket. Így terjed az olcsó pénz a hitelezés különféle csatornáin át és ez magyarázza meg azt, hogy a legnagyobbtól a legkisebb intézetig mind kénytelenek a náluk gyümölcsösztetés végett elhelyezett tőkék utáni kamatlábat leszállítani, mert olcsón adni pénzt és sokat fizetni érte lehetetlenség.

Örömmel kell ezeket konstatálnunk. A pénzintézetek ugyan még évekig is küzdeni fognak az átmenet nehezségével, mert a tőkepénzesek hozzájvannak szokva ahhoz, hogy nagy kamatokat és magas osztalékokat kapjanak. Természetes, hogy mindez a hitelezők terhére megy, legyen az akár iparos, akár kereskedő, akár földmives. Ha átestünk az átmeneten, ezen utóbbiak kivétel nélkül olcsó kamattal fognak hitelt kapni és ha a tőkepénzesek nem fognak megelégedni pénzeik olcsóbb gyümölcsösztetésével, majd keresni fognak olyan helyeket, ahol jobban kamatoztathatják. És ebben leljük biztosítékunkat arra nézve, hogy a pénzviszonyok változatos alakulásával karöltve, fejlődni fog az ipar és élénkülni fog a kereskedelem.

Napirendre térvén a csak imént lezajlott abnormális politikai viszonyok felett, a számos fontos kérdés és az ezzel kapcsolatos nagy munkák közepette lesz tán néha-néha egy kis időnk arra is, hogy ezen átalakulást, ha kell elősegítsük, mert minél hamarabb lesz állandó nálunk az olcsó pénz, annál inkább remélhetjük a szunnyadó vállalkozási kedv ujjraedését.

Koburg Lujza kiszabadítása.

(Ujabb szöktetési terv.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 2.

Az a nagyhirű szerelmi regény, melyet az egész világ színe előtt játszott le Koburg Lujza hercegnő és szerelmes lovagja Mattachich-Keglevich Géza volt főhadnagy, most újabb fejezettel szaporodik.

Az exaltált pár már hosszú idő óta elváltva él egymástól. Koburg Lujzát fogva tartják a lindenhofi kastélyban, Mattachich főhadnagy pedig nem régiben került ki a möllersdorfi katonai fegyházból, a hova azért volt bezárva, mert állítólag váltót hamisított a szép hercegnő és más fejedelmi sarjak nevére.

A kalandos életű ember, a ki arról vált híressé, mikor férjétől megszöktette a hercegnőt, most ismét lovagias cselekedetre szánta el magát. Megint megakarja szöktetni a lindenhofi kastélyba internált hercegnőt, hogy szíve választottjával folytasza a szerelmi turbékolást. Vajjon egybe akar-e kelni a hercegnővel, avagy csak a botrányok sorozatát akarja szaporítani, azt ő tudja legjobban. Egyelőre komoly és eltökélt szándéka, hogy Lujza hercegnőt a fogságból megszökteti.

Egy ma jött drezdai távirat számol be Mattachichnek erről a tervéről. A távirat szerint Mattachich néhány nap előtt egy francia és egy másik ismeretlen úrral automobilon Drezdába érkezett és egy coswigi vendéglőshöz szállt. A volt főhadnagy beavatta a vendéglőst tervébe, abba, hogy ő Koburg Lujzát minden áron

ki akarja szabadítani a lindenhofi szanatóriumból.

A terv azonban idő előtt kitudódott. Még pedig a vendéglős útján. A vendéglős ugyanis eleinte beleegyezni látszott a tervbe és magára vállalta azokat a teendőket, amelyek a terv véghezvitele alkalmával rája hármlottak volna. Időközben azonban meggondolta magát és közölte Mattachich tervét néhány ismerősével, kérve azok támaszát. Az ismerősök azonban lebeszéltek a segédkezéstről. A vendéglős hajlott is a tanácsra és az egész tervét felfedezte a rendőrség előtt. A rendőrség erre figyelmeztetésre lett az idegekre és miután más tennivalója nem lehetett, szoros őrizet alá vette a szanatóriumot.

Mattachich azonban még ezek után sem tett le tervéről és automobilljával ma is látták társaival a Drezda és Coswig közötti országon.

KÉT ESEMÉNYEIBŐL.

A husvét gyönyörei.

Nem hiába örömmel ünnepeljük a husvét, de rendes körülmények között tömegtelen örömet is okoz mindennemű és fajta embernek. Aki ezt az állítást kétségbe merné vonni, azt vagy roszakaratu szándék, vagy szándékos roszakarat vezérli. Mert a legcsökönyösebb fiskális se merné tagadni, hogy husvétkor fiatalos lesz a világ a sok rózsavízről és másfajta virágextraktumoktól. Már Descartes is észlelte, hogy husvétkor a kétlábú tollatlan állatok illatszerekkel töltött flakókat ragadva, a gyöngébönc nevezett nem képviselőit meg szokták locsolgatni. Ezenkívül nagy szerepet játszanak a husvét örömeiben azon állati készítmények, amelyeket a tyukok tojás néven gyártanak és hoznak forgalomba. Eme tojásokat színesre festve, az ember kezébe szokták nyomni. Hát nem öröm ez?

A husvét gyönyöreiről és illetanáról különben kimerítő tájékoztatást nyújt a „Kis husvét dióhéjban” című polgári kézikönyv. Ebből idézzük az alábbiakat:

A paraszti locsolkodás úgy történik, hogy a

nőtlenégi állapotnak örvendő falubei férfiak valamely paraszti sorban levő urleányt a gyengédség teljes hiányával a vízmerítés eszközlésére szánt és kut (cimmel illetett tartályhoz cipelnek. Itt azután gyorsan vizet (H 2 O) merítvén azt több izbe és nagy mérvben a nőneműre öntik, ki is ilyenkor örömeinek a zenében magas Cének nevezett hang kivágásával (másként sikolylyal ad kifejezést.)

Más ismérveket mutat a műveltség magasabb fokának örvendő társadalmi osztálybeliek locsolása.

A modern technika vívmányai ugyanis lehetővé teszik, hogy az e kasztbeliek a légnyomás által, valamely elrejtett tömlőből juttassák át a különféle

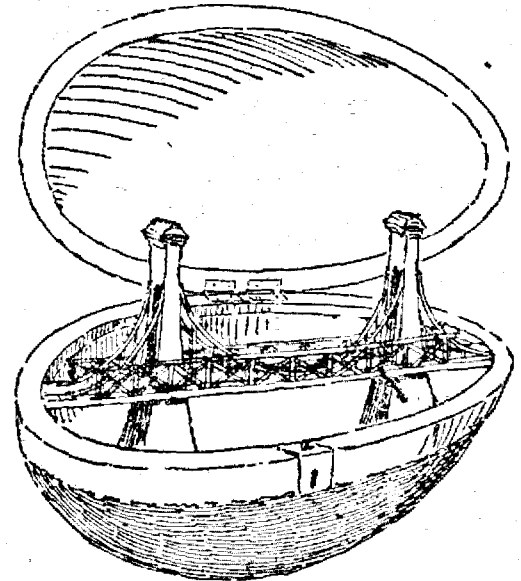

illatu cseppfolyós anyagokat a nőneműre. (Lásd a fenti ábrát.) Az ily körülmények között történő locsolást a nőnemű ajkizmainak eltolódása és összehúzása által származott, ugynevezett bájos mosolylyal honorálja, sőt kellően eszközölt víztámadás esetén az *andante* és *forte* között fekvő hangmodulációk is jönnek létre. Ezt halk sikolylynak nevezik.

Ugy az első, mint a második módszer használatára esetén a locsolást nyomon követi a piros tojás átszolgáltatása. E tojás, a mint neve is mutatja, a piros szín árnyalatait mutatja, a piros szín árnyalatait viseli magán.

A legutóbbi törvényes intézkedések ugyan kimondják, hogy piros tojás nem festendő; illetékes helyen azonban ezt úgy magyarázzák, hogy a már piros tojás tényleg nem festendő. Egyebekben a husvét tojásokat ajándékozási jogügyletek tárgyaként szokták felhasználni!

Institúris Kálmán polgármester ma délelőtt — a mint tudósítunk jelen is, — Fényes Dezsőtől kapott ilyen husvét tojást. A tojás belseje

a városháza és a kincstári palota közöttl Maroshidat tartalmazta miniatűr kiadásban. A polgármester kellően iktattatván ezen okmányának minősített beadványt, annak tartalmát a legközelebbi tanácsülés elé terjeszti.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: A dolovai nábob leánya, színmű. B. Pákey Margit és Ternyei Lajos fölléptével. Este: A tavasz, operette. Felhő Rózsi fölléptével. (Páros bérlet.)

Hétfő: Délután: Nebántsvirág, operette. Szalai Ferenc fölléptével. Este: Lotty ezredesei, operette. (Páratlan bérlet.)

Kedd: Kapitány-kisasszony, operette. (Páros bérlet.)

Szerda: Kapitány-kisasszony, operette. (Páratlan bérlet.)

Csütörtök: Kornevillei harangok, operette. Arkossy Vilmos föléptével. (Páros bérlet.)
Péntek: Takarodó, dráma. (Páratlan bérlet.)
Szombat: Takarodó, dráma. (Páros bérlet.)

Szezonvégi program.

(Az áprilisi műsor.)

Arad, április 2.

A színházak életében a virágvasárnaptól a nyári szünetig terjedő időszak rendszeresen a legélettelenebb, művészi tartalom szempontjából hanyatló, ambició tekintetében silány. Az körülbelül hagyományyá csontosodott már valamennyi fővárosi és vidéki műintézetnél, ugylátszik azonban, hogy az aradi Nemzeti Színház alaposan rá akar cáfolni most a tradícióra. Az áprilisi harmadikától május 1-ig terjedő utószezon telve lesz meglepetésekkel és eseményekkel s bizonyára teljes mértékben kivívja a közönség elismerését.

Az a program, amelyet *Zilahy Gyula* igazgató erre az egy hónapra összeállított, igen gazdag, aminek illusztrálására elég anyagot felhozunk, hogy 30 napon belül *hét bemutató előadása lesz a színháznak*. Színre kerülnek: a *Kapitány kisasszony* című operett, mely egyike a genrében a legjobb daraboknak; Beyerlein híres drámája a *Takarodó*, mely a Vigszínházban állandóan műsoron van és estéről-estére nagy közönséget vonz. Arad az első vidéki színház, ahol ez a mélyeséges erejű, nagy igazságokkal küzdő darab színre kerül. A Népszínház bájos ujdonsága a *Katinka grófnő* hasonlóképp Aradon kerül legelőször színre, a címszerepben *Felhő Rózsi*val. Csaknem közvetlenül utána előadják *Bosnyák Zoltán* hatásos színművét a *Sursum corda*t, melyben *Ternyei Lajos*nak van kitűnő szerepe. Ezt követi a *Martos-Huszka* operett, az *Aranyvirág*, melyből titokzatosan csap felénk *Nápoly* költői hangulata. A szezon utolsó napjain premiérre kerül ujdonságok a *Tiszteletes ur* című énekes vígjáték és a *Becsület* című dráma, mely aradi szerző műve.

Ime ez a perspektívája a hátralevő színházi évadnak, melybe sokat ígérően illeszkednek bele a vendégszereplések. Eddig *Hegyessy Mari* asszony és *Markovics Margit* fellépte bizonyos.

A premiéreken kívül az új tagok bemutatkozása is eseményszámba fog menni. *Felhő Rózsi*, *Arkosi Vilmos*, *Ternyei Lajos*, *Márton Miklós*, *Szadai Ferenc*, *B. Pakei Margit* mind elég művészek és művésznők arra, hogy érdekelt keltssenek.

Mint azt lapunk más helyén megírjuk, május 1-én, vasárnap este lesz a szezon utolsó előadása, azután hosszabb szünet következik s nyár derekán *Makóra* megy a szintársulat. A makói színpadon a „Kapitány kisasszony” lesz az első előadás.

Az aradi színház műsora különben részleteiben is meg van állapítva a következőleg:

Április 3-án délután „Dolovai nábob lánya” színmű, este „Tavaszi”, operett (*Felhő Rózsi* bemutatkozása). 4-én délután „Nebántsvirág”, este „Lottl ezredesei” operett. 5-én „Kapitány kisasszony” operett, bemutató előadás. 6-án U. a. 7-én „Kornevillei harangok”, operett. (*Arkossy Vilmos* első fellépte). 8-án „Takarodó”, dráma (bemutató előadás). 9-én Ugyanaz. 10-én délután „Tavaszi”, este „Takarodó”. 11-én „Takarodó”. 12-én „Kis szökevény”, operett. 13. és 14-én *Markovics Margit* vendéjátéka. 15-én „Katinka grófnő”, operett, (bemutató előadás). 16-án ugyanaz. 17-én délután „Józsi”, bohózat, este „Katinka grófnő”, operett. 18-án „Katinka grófnő”. 19-én „Sursum corda”, dráma, bemutató előadás. 20-án ugyanaz. 21-én „Szép Helena”, operett. 22. és 23-án „Lecouvreur Adrienne”, dráma és „Erdő szépe”, népszínmű (*Hegyessy Mari* vendéjátéka.) 24-én délután „Vándorlegény”, este „Drótostó”, operett. 25-én „Niniss”

operett. 26—29-ig naponta „Aranyvirág”, operett, bemutató előadás. 30-án „Tiszteletes ur”, énekes vígjáték, bemutató előadás. — Május 1-én délután „Lili” operett, este „Becsület” színmű, bemutató előadás.

* **Ismerős színészekről.** Temesvárról jelentik: *Borostyáni Sari*, a Krecsányi szintársulatának drámai szendéje, aki április 1-én a Vigszínház kötelékébe lépett, nagycsütörtökön a *Dolovai nábob* leánya címszerepében bucsuzott a temesváriaktól. A közönség lelkesen tapsolt a művészre kedves, postikus játéknak és valószínű virágosóval ünnepelte távozó kedvencét. Ugyanakkor bucsuzott *Ternyei Lajos* is, kiről a D. K. így ír: Zajosan és lelkes ovációk kísérelében, de annál nehezebben vált meg közönségünk *Ternyei Lajostól*, ettől az univerzál színész talentumtól, a ki mint színész-növendék a „Becsület” *Robertjével* és „Lili” *Pleinchartjával* tette le fényes utat a vizsgát. És azóta párbuzamosan arat diadalt diadal után operetteiben, drámában, sőt operában is helyt tud állani. Igazán irigyeljük az aradiakat, a kik ismét visszahidították régi kedvencüket. Taps és babérral bucsuzott közönségünk *Ternyeitől*, (a ki *Tarján főhadnagyot*, egyik legfényesebb szerepét játsza el utoljára) a viszontlátásra.

* **Aradi művészek hangversenye.** A már lapunkban jelzett és április 10-én a Fehér Kereszt nagytermében ifj. *Vas Sándor*, *Unger Mór* és *Kováts Sándor* művészek által tartandó hangverseny műsora a következő:

Bach: C moll Fantasia, Brahms: Ballada op. 10 No 2. Schumann: Nachtstück F. dur., Vas S.: Scherzo a II. Sonatából F. dur., előadja *Vas Sándor*. Grieg: Sonata negedüre és zongorára F. dur., előadja *Unger Mór* és ifj. *Vas Sándor*. Rachmaninoff: Cis moll Prelude. Saint-Saens: Allegro Appassionato op. 79. Előadja *Vas Sándor*. Volkmann: Cello concert Cadenza Popper A moll, előadja *Kováts Sándor*. Dvorak: Dumky: Trio E moll Op. 90. Előadják: ifj. *Vas Sándor*, *Unger Mór* és *Kováts Sándor*.

A hangverseny iránt a közönség részéről nagymérvű érdeklődés mutatkozik és már addig is az előjegyzések tömegesen történtek ifj. *Klein Mór* könyvkereskedésében, hol a következő árak mellett tovább folyik az előjegyzés: körszék 4 korona, zártszék 3 korona, állóhely 2 korona.

Döbrentey százados balesete.

(A századosot amputálták.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 2.

Megemlékeztünk arról a sajnálatos esetről, amely az aradi honvédegyalogzászlóalj egyik legtehetségesebb századosát, *Döbrentey Károlyt* érte. A századosnak egyik lába meghűléses baj folytán üszkösödésbe ment át, úgy, hogy azon csak amputálással lehetett segíteni.

Az amputálást, a mint értesülünk a *napokban hajtották végre* a budapesti honvédegyalogzászlóalj kórházban *Döbrentey századoson*. A beteg lábát a *lábfejénél levágták* s a százados *műlábát* kapott. Az amputálás elejét vette egy esetleg keletkező nagyobb veszedelemnek, a meny nyíben *az üszkösödés nem terjedt tovább*.

Az amputálás *Döbrentey századosot* természetesen alkalmatlanná teszi a csapatszolgálatra, mindazonáltal aktivitásban marad. A honvédelmi miniszter, tekintettel kitűnő katonai képességére és szolgálati érdemeire, őt a *soproni katonai alreáliskolának tanárává nevezte ki*, ahol f. évi szeptemberben kezd meg működését.

Döbrentey százados körülbelül kilenc évig volt az aradi honvédegyalogzászlóalj kötelékében. A *Ludovika-akadémia* első tisztképző tanfolyamán végzett növendékek egyike. Aradra mint főhadnagy került s rövid idő alatt lépett elő második, majd első osztályú századosná. A felsőbb tiszt tanfolyamot kitüntetéssel végezte.

A honvédegyalogzászlóaljnál észinte sajnálattal veszik távozásának hírért. A százados

sorsát a polgári körökben is nagy érdeklődéssel kísérték; néhány hét előtt betegségről komolyabb verziók keringtek, de ma örömmel halottuk, hogy az amputálás, bár csonka embert tett belőle, elejét vette a nagyobb bajnak.

Vizsgálat Tagányi István ellen.

(A bonni Amtsgericht végzése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 2.

Az utolsó évtizedek krónikájában aligha volt még olyan érdekfeszítő regénythéma, mint a herceg *Sulkovszky* és a *Tagányi* családok egymáshoz való viszonya. Az előzmények Aradon mindenki előtt ismeretesek; rövid összevonásuk a következő:

Sulkovszky Mária József herceget neje több ízben gondnokság alá helyeztette. A herceget legutóbb 1899-ben is gondnokság alá helyezték; reálgondnokaként a hercegnő kérésére *Tagányi Sándor dr.-t*, főgyámjával pedig ennek apját, *Tagányi István* aradi ügyvédet nevezték ki. Akkoriban a hercegnő barátságos lábon állott a *Tagányi-családdal*, és leányát is *Tagányi Sándor dr.-hoz* adta nőül. Idők folyamán azonban megváltozott a helyzet. *Tagányi Sándor* ellen a fiatal *Sulkovszky hercegnő* válopert indított; majd az ezen házasságból született gyermek miatt tört ki a férj és feleség között a harc.

A kiélezett viszonyok dacára tovább is a két *Tagányi* maradt a herceg gondoka. A bonni Amtsgericht, amelyhez ez az ügy tartozik és a mely a herceget gondnokság alá helyezte, az aradmegyei árvaszékre bízta a gondnoki számadások ellenőrzését és ide küldte át a herceg vagyoni viszonyait tárgyzó iratokat is.

Ez év február havában *Polonyi Géza*, orsz. képviselő, a fiatal hercegnő ügyvédje, Aradon járt, hogy a bonni iratokat megtekintse. Ezeknek kiadását azonban a megyei árvaszék megtagadta, noha a belügyminiszter táviratilag úgy rendelkezett, hogy az ügyviteli szabályok értelmében járjon el. Miután azonban az ügyviteli szabályzat úgy intézkedik, hogy az árvaszék csak saját iratait köteles megmutatni, a bonni iratok kiadását végzésileg újból megtagadták. Ezt a végzést *Polonyi* megfellebbezte, azonban a közigazgatási bíróság helybenhagyta a határozatot.

A felebbezéssel egyidejűleg *Sulkovszky Mária József hercegnő* kérvényt adott be a bonni Amtsgerichthez, amelyben kérte, hogy az iratok megmutatása elő ne gördítsen akadályokat, és tudassa a megyei árvaszékkal is, hogy nem ellenzi az iratok megmutatását.

A közigazgatási bíróság határozatával egyidejűleg érkezett az árvaszéchez az Amtsgericht végzése, amely elrendeli az iratok megmutatását. De ezenkívül nagy meglepetést is hozott ez a végzés. Elrendeli benne ugyanis az Amtsgericht, hogy az árvaszék *indítsa meg Tagányi István ellen a vizsgálatot* az irányban, hogy az 1899-ben történt gondnokság alá helyezés óta a hercegi vagyon állaga miért csökken állandóan és hogy miért nem mutatható ki azóta semmiféle jövedelem?

A vizsgálatot egyelőre még nem fogantatották, miután az Amtsgericht végzése úgy szól, hogy a reálgondnok ellen folyó vizsgálatot terjesszék ki a főgyámra is; miután azonban *Tagányi Sándor dr.* ellen semmiféle vizsgálat nem folyik, a megyei árvaszék átiratban tudatta ezt a bonni bírósággal. A hercegnő pedig, aki ezzel a vizsgálattal azt akarja elérni, hogy *Tagányi István a főgyámi állástól elmoz-*

díttassék, kérvényben kérte, hogy a vizsgálatot mindenesetre rendeljék el Tagányi István ellen. Amint értesülünk, ennek a kérvénynek a bonni bíróság helyet is adott. A vizsgálat tehát már a közeli napokban, amikor a helyreigazító végzés megérkezik, meg fog indulni; a foganatosítás természetesen a megyei árvaszékre hárul.

A Sulkovszky Tagányi féle perben, mely az aradvárosi árvaszék előtt a gyermek miatt folyik, e hó 12 én lesz tárgyalás, amelyen minden valószínűség szerint végleg dönteni is fognak ebben a kérdésben.

HIREK.

Az új fotografus-gép.

A rendőrség a bűnösök lefotografálására új fényképező készüléket vett

A csirkefogó és a tolvaj,
A közártalmu és rovott, —
Ki fényes üzletekbe tört be,
Avagy csak csirkéket lopott, —
Sem kapitányt, sem rendőrséget,
Sem detektivet nem imád,
De szörnyű módon respektálja
A fényképező masinát.

Klapp-kameráknak nem barátja
Ki lop, ki fur, ki tör (betör), —
Klapp-kamerák elé kerülni
Nekik csak mérsékelt gyönyör.
S bár annyi mélyen szent igazság,
Hogy tényleg így áll a dolog:
A rendőrség Klapp kamerája
Mindazonáltal elkopott.

S így történt az, hogy máma este
Két közártalmu kis legény
Melankólikus hangon így szólt
Az egyik utca szögletén:
„Jó lesz ma kissé megpihennünk,
És nem betönnünk, kamerád!
Mert Greén kapitány máma rendelt
Egy vadonatúj kamerát,
Egy vadonatúj kamerát!”

—zab.

Az öröm ünnepén.

Arad, április 2.

A mai napot azok a bibliai események uralják, a melyek Betlehem bölcsőjétől a jeruzsálemi Golgotháig s innen az élet által szétrombolt szent sirig vezetnek. Ön-kénytelenül vonul a lelki szemeink előtt amaz óriási tragédia mely megdőbbsent, fölemel s óriási erővel érezteti velünk az örök igazság isteni erejét s megnyugtató hatalmát. Lelki szemünk előtt látjuk a főséges küzdelmet, melynek vége a halál, de amely magában hordja az új, szebb, dicsőbb életnek csiráját, mely biztatva tölti el nagyszerű tanulságával a piciny emberi szívet: *Feltámadunk!*

A dicső teremtésnek minden jelensége ezt a himnuszt zengi ma füleinkbe. A nagy természet megdermedt erőt felszabadultak, a kis fűszáltól az őserdők óriásáig mindnyájában megserkent az élet első jelensége, az elasztottnak látszó rügy duzzadoz s halvány színben ragyogva biztat a jövővel. A föld parányi állatait, melyeket a téli fagy megdermesztett, életre kelnek, egymásután bujnak elő rejtekeikből, örülnek az ujjászül jemtelt életnek. Maga a természet ezernyi meg ezernyi jelenséggel zengi a mennyei himnuszt: *Feltámadunk!*

Ha szent könyveink tanításai, a természetnek minden jelensége oly biztatva szólnak hozzánk a mai napon: bezárhatjuk-e

mi szíveinket a hit és a természet ellenálhatalan szavai előtt? Nem! Hiszen a mi leikeinkben is oly édesen visszhangzik a biztató remény zsolozsmája: *Feltámadunk.*

A feltámadás hite, reménye egyik leg-szebb, legigazibb vigasztalója ősidőktől fogva az emberiségnek; ez mai is s az fog maradni örökké. Ha e hit s remény valaha kiveszne az emberiségből, az Istennek nem lenne szánandóbb teremtménye az embernél. A feltámadás hite az emberiséggel veleszületett boldogító eszme.

Ha a rideg tudós, ki mindenben csak az anyagot látja, kénytelen bevallani, hogy semmi sem lesz semmivé, hogy minden pusztulás új élet csiráját hordja magában: akkor mi, kik a legfelségesebb morál él-tető szellemét szívjuk magunkba, csak az emberitől, a teremtés legkimagaslóbb, öntudatos lényétől tagadnók meg azt, mit a golgotai vértanu feltámadásával bizonyított be? Ezt nem lehet! Mi hitünk szárnyain felemelkedünk oda, hol nem hat szívünkbe egyéb, mint a Golgotán kiszorított, de harmadnapra feltámadott istenember élő példája, s nem engedjük elrabolni magunk-tól hitünk édes vigasztalását, hanem zeng-jük a szent himnuszt hitünk meggyőző-désének egész erejével: *Feltámadunk!*

— A miniszterelnök vakációja *Gesztől* jelentik, hogy *Tisza* István gróf miniszterelnök a husvéti szünetet úgy tölti el, hogy a nap legnagyobb részében titkára társaságában államügyeket lát el. A postán halomszámra érkeznek akták a fővárosból, viszont az elintézt aktákat is a posta továbbítja vissza. A nap többi részében a miniszterelnök birtokának gazdasági ügyeit intézi el s így családja körében igen kevés időt tölthet. A miniszterelnök április 10-én tér vissza a fővárosba.

— A vasutások fizetésemelése. *Budapestről* táviratozzák: Az államvasuti alkalmazottak fizetésrendezési szabályzatának munkálatai befejezést nyertek. Az illetékes miniszterek a fizetésrendezési törvény elaborátumát behatóan tárgyalás alá vették és minden tekintetben megállapodásra jutottak. Egyedül a fizetésrendezési szabályzat végrehajtásának formája fölött nem döntöttek. Husvét után ez is megtörténik.

— Husvét a templomokban. Az Üdvözítő feltámadását nagy fényvel ünnepelték meg ma a minoriták templomában. Este 6 órakor feltámadási körmenet volt. Csák Czirjék dr. rendfőnök, ki a baldachin alatt az oltáriszentséget vitte, az esős idő dacára is az ájtatos hívek ezrel kísérték. A merre a menet elhaladt, a házak ki voltak világítva s az üzletek becsukva. Több helyen színes fény gyulladt ki. A körmenet harangzugás és trombitaharsogás közt 7 órakor tért vissza a templomba. A várban fél 5 órakor volt a feltámadás, a menetnél *Allersdorfer* Julián katonai lelkész celebrált. A templom-parádén *Wachsmann* ezredessel élén a háziezred egész tisztikara részt vett, ugyszintén a legénység, valamint a honvéd gyalogság és lovasság. Körmenet után a csapatok elléptettek az ezredes előtt.

A minoriták templomában a husvéti szertartások sorrendje a következő: Vasárnap reggel 6 órakor élelmiszerek szentelése. Fél 8 órakor mise utána *Szikra* Lénárd tart prédikációt. Fél 10 órakor *Csák* Czirjék dr. rendfőnök mond szent beszédet, utána pedig zenés nagymisét fényes segédlettel. Husvét másnapján, hétfőn, reggel fél 8 órakor mise, 8 órakor *Andrássy* Rezső prédikál, fél 10 órakor pedig *Román* József főgimnáziumi tanár. A tíz órai nagy misét *Supka* Béla házfőnök mondja. Az ev. ref.

templomban *Csési* Imre, az ág. ev. templomban pedig *Frint* Lajos lelkész végezi a husvéti istentiszteleteket.

— Hova kerüljön a vashíd? A hármass bi-zottság, amint megirtuk, legutóbbi gyűlésén a mellett döntött, hogy a várba vezető vashíd a *városháza* vonalába essék, amit Arad jövő fejlődésének szempontja tesz indokolttá és kívánatossá. Ezzel szemben a kereskedők, akik jobbára a Szabadság-téren és az *Andrássy-téren* laknak, s akiknek közvetlen érdekük, hogy a forgalom ez irányokba terelődjék, mozgalmat indítottak az iránt, hogy a várba vezető híd az *Eötvös-utca* végén legyen. E célból a törvényhatósági tagok között ívet köröztetnek, a melyet már eddig többen írtak alá, s a melyben azt kéri a város közgyűlésétől, hogy a második híd elhelyezésének kérdésénél az *Eötvös utca* mellett döntsön.

— Hir a mozgositásról. A *Magyar Esti* lap mai számában — mint *Budapestről* jelentik — az alábbi feltűnést kelte cikkekét hozza: „Most már minden előjel arra mutat, hogy az annyiszor demontált mozgositás bekövetkezése már csak a legrövidebb idő kérdése. Ez a faktum, amit elvitatni hipokrataság volna. A bcsznial vasutak beszüntették az áruforgalom lebonyolítását, a katonatisztek közül a nagyszabeni temesvári, zágrábi haltestekhez tartozók még a husvét szünidőből is csak két-három napot kaptak, a kaszárnyákban kétségbeesett izgalommal folynak az inspicálások, egyik próbakonzignálás a másikat éri, valamennyi külföldön időzött főherceg sietve hazakerült, a király az annyira biztos kilátásba helyezett budapesti utját elhalasztotta, báró *Beck* és *Pitreich* naponta járnak nála kihalgatáson, a hadsereg rendeleti lapjának nagy, májusi száma már *április első felében* megjelenik, a mire eddig még talán sohasem volt példa: csupán olyan véletlen, amelyeknek a találkozása fellette különös. Nem akarunk rémeket látni, sem fölöslegesen és ok nélkül izgalmat keresni. De ha készül valami, a titkolózás csak rosszabbra teszi a helyzetet s annál keblemetlenebb lesz, ha egész váratlanul jön a meglepetés. — A *Reichswehr* tegnapi száma vezércikkében elmondja, hogy *Törökország mindenáron háborút akar*. Aki tudja, hogy ez a bécsi ujság a hadsereg orgánuma s hogy ilyen exponált állásfoglalásra vaktában nem szánja el magát, az megérti, mi annak az ujságcikknek a jelentősége.”

— Az új ipartörvény. *Budapestről* jelenti tudósítónk: Esztendőnk óta folyik a mozgalom az 1884. óta hatályban lévő ipartörvény módosítása érdekében. Előljárójában az országos iparegyesület nyilatkozott meg, sürgetvén az ipartörvény revízióját, majd a kereskedelmi és iparkamarák, ipartestületek következtek annak a hangoztatásával, hogy a fejlett ipari viszonyok a vonatkozó törvény sürgős reformját teszik szükségessé. Kongresszusok is voltak ebben a tárgyban és az idők folyamán nagy anyaghalmoz gyűlt egybe a kereskedelmi minisztériumban. A földolgozás javarészből megtörtént. *Szterényi* József miniszteri tanácsos végezte. Egyik része a munkának, még pedig az, a melyik az eddigi magyar ipartörvények tartalmát ösmerteti és az összes konkrét kívánságokat felöleli, még ennek a hónapnak a folyamán jelenik meg. Ez az első komolyabb lépés az ipartörvény revíziójára, amely benne van *Hieronimi* Károly kereskedelmi miniszter programjában, a melyet a kereskedelmi tárca költségvetésének tárgyalásánál fejt majd ki.

— Aki az aradi vértanúk főbelövését vezényelte. *Ferenczy* Lajos zólyomi állami tanító tegnap felkereste a kolozsvári ereklyemuseum 48-as gyűjteményét. Elmondotta, hogy Nagyszabonban ezelőtt kilenc évvel találkozott *Gyurics* nyugalomban élő táborszernagygyal. Ez ur volt az osztrák hadsereg részéről kirendelve, hogy

az aradi vértanúk föfelőssére kiállított katonákat vezényelje. Leikésedéssel nyilatkozott Gyurics arról a hősiességéről, a melyet a magyar nemzet jogáért kivégzettek utolsó percikben tanúsítottak. Az a meglepő bátorság, amit mutattak, továbbá az önkényuralom igazságtalan eljárása, könnyet csalt nemcsak a kivégyzelt osztrák katonák szemébe, de a tisztek is mindannyian könnyeztek a kivégzésnél. Neki könnyü is hullottak, a mikor megadta a jelt s porba omlottak a magyar önvédelmi harc oszlopos férfiai. Az osztrák hadsereg tisztjel közül nagyon sokan rokonszenveztek a magyarokkal s leikésedtek a magyar ügyért. Egy fordulat kellett volna a táborból igen sok derék ember állott volna a magyar ügy élére. Az öreg ur éle még, nem tudja, de sok szeretettel és meleg rokonszenvvel beszélt a magyarokról. Ferenczynek édesatyja, *Ferenczy Dávid*, mint Abrudbánya képviselője résztvett a kolozsvári redoutban az Unió törvénybeiktatásánál 1848. május 30-án.

— A második tél Pár nap óta kellemetlen, esős, rossz időben van részünk, s így alapos aggodalmakkal telítve nézünk a husvétünnepre. A pirosbetűs nap tudvalevően csak akkor igazán bírosbetűt, ha viszont az ég tiszta kékre derülve ragyog le ránk. És a husvétünnepre való reményeinket bizony nagyon megingatja a pár nap óta tartó szeles, esős idő. Még az örök tavasz hazájából, a Délvidékről is havazások híre érkezik: hogyan merjünk hát jó időt remélni itt, a mérsékelt égöv alatt? Havazásban van része *Aradmegyének* is. Soly mosi tudósítónk jelenti, hogy ma reggel *Odvos* és *Milova* községekben erősen havazott. A hegy-csúcsok hóval vannak borítva.

— Szerb tüntetés Oroszország ellen. *Belgrád*-ból táviratozzák: Az itteni színházban tegnap este *Féler* király jelenlétében a szocialisták és több főiskola tanulóival viharos tüntetést rendeztek Oroszország ellen. A tüntetés azért történt, mert Oroszország visszautasította a háborúba jelentkező szerb önkénteseket, holott a montenegrói és bolgár jelentkezőket elfogadta. A szerb kormány ma a tüntetés felett sajnálatát fejezte ki Oroszország belgrádi képviselője előtt.

— A városi tisztviselők korpótléka. Arad város számvevősége ma terjesztette be a városi tanácshoz a városi tisztviselők fizetésrendezése ügyében bekívánt adókat, amelyek a mai tanácsülés elé kerültek. A tanács elhatározta, hogy ugy a tisztviselők kérvényét, mint ezeket a számadatokat átteszi tárgyalás végett a pénzügyi bizottsághoz.

— Az aradi román zsinat. A gör. kat. román egyház rendes egyházmegyei zsinatát április 17-ére hívták össze. A zsinatokat egyidőben tartják Nagy Szébenben, *Aradon* és *Kránsebesen*.

— A házlazred nagygyakorlat. Tudvalevő dolog, hogy Magyarországon az idei őzön nem lesz királygyakorlat. Galícia vesélt szerencsétlenül az idén a hadsereg lovassága és tüzérsége, ezt fogja eltiporni a Kaiser-mánőveren. A magyarországi ezredek csak kisebb gyakorlatokat fognak tartani. Az aradi 38 ik gyalogezred a nagyváradi és debreceni ezredekkel együtt az eddigi megállapodások szerint *Belényes vidékén* fogja a nagygyakorlatokat tartani. — A gyakorlatokat *Steinsberg* Móric altábornagy, hadosztályparancsnok fogja vezetni. A másik verzió szerint *Lippa* környékén lesznek a gyakorlatok, de ez valószínűtlen azért is, mert a belényesvidéki telep harcászati szempontból alkalmasabb.

— A városi tisztviselők fizetésének rendezése. A vármegyei tisztviselők fizetésének rendezésével kapcsolatban a városi tisztviselők mozgalmat indítottak, hogy a kormány az ő fizetésüket is rendezze. A miniszterelnök különben a bizottsági tárgyalások során erre nézve kijelentést is tett. E tárgyban *Esztergom* szab. kir. város tisztikara emlékiratot dolgozott ki és ezt közli az összes hazai városi tisztviselőkkel. Tegnapelőtt pedig az esztergomi városi tisztikar *Wimmer* Imre polgármester vezetése mellett *Frey* Ferenc országgyűlési képviselőnél tisztegett és az emlékiratot azzal a kérésrel nyújtotta át, hogy *Frey* Ferenc a memorandum értelmében tegyen indítványt a képviselőházhoz.

— Házasságok. *Momák* Dóme dr. ügyvédjelölt ejegyezte *Lázar* Zsófia dr. földbirtokos, kisjénoi ügyvéd bájos leányát, *Margit* kisasszonyt.

Seprényi Ferenc kolozsvári mozdonyvezető hétfőn délután 4 órakor köt házasságot az aradi ev. ref. templomban a bájos *Sáray* Gizella kisasszonnyal.

Jozsik Miklós aradi férfi-szabó husvét másodnapján tartja eljegyzését *Balczér* Iónkával.

— A király képvisárlása. *Berlin*-ből jelentik, hogy *Ferenc József* király megvette ságoronójának, a szerencsétlen *Sarolta* császárné életnagyságu olajfestményü képét, melyet a hírneves *Pirsch* feste t 1858-ban. Ekkor *Sarolta* császárné még szép és fiatal volt. A képet a király megbízottja egy műkereskedőtől vette meg.

— Hamis tizkoronás bankjegyek. *Budapest*-ről jelentik: A kereskedelemügyi miniszter egy rendeletben óvatosságra inti az összes posta- és táviradhatásokat a tizkoronás bankjegyekkel szemben. Utóbbi időben ugyanis tömegesen kerültek be a postai pénztárakba hamis bankjegyek, melyeket a valódiaktól nehezen lehet megkülönböztetni. A hamis bankok papírja vastagabb és a színe sötétebb, mint a valódiaké. Az utánzat hű fénykép után készül. A szeriát és a számot utólag hamisították a bankókra.

— Negyedfélmillió sikkasztás. *Páris*-ből táviratozzák, hogy a rendőrség letartóztatott egy *Siebenzahl* nevű osztrák embert, aki a new-yorki „Excelsior”-gyártól hétszáz ezer dollárt, vagyis három millió 500,000 karonát sikkasztott. A letartóztatás alkalmával csak négyszáz márkát találtak meg nála. Az a gyanu, hogy a többit elrejtette.

— *Bárczay* László jelentkezett. Megírjuk, hogy *Bárczay* László nagyváradi birtokos ellen köröző levelet adtak ki azért, mert egy kártyanyereségből kifolyólag állítólag zsarolást követett volna el. Ebből a zsarolásból, sem más hibából, semmi sem igaz. Mint ma táviratban jelentik, *Bárczay* Pozenben értesült a körözésről. Nyomban Budapestre utazott s ügyvédje kíséretében jelentkezett a vizsgálóbírónál és az előtt teljesen tisztázta magát a felhozott vádak alól. A vizsgálóbíró a kihallgatás után azonnal intézkedett, hogy a köröző levél visszavonassék.

— Megint aszfaltsüppedés. Az aradi aszfalt salány voltat mi sem bizonyítja jobban, hogy napról napra érkezik a tanácshoz jelentés aszfaltsüppedésekről. A minap említett tömeges bejelentések után ma ismét jelentést tett a kapitányi hivatal, hogy a *Forray* utca 2-ik számú háza előtt nagyobb aszfaltsüppedés történt.

— Az igazgató urak utiáltalánya. A *besztercebányai* törvényszék — mint nekünk táviratozzák — ma nagy föltűnést keltő vádiratot adott ki. Erdekelt felek panasza folytán azzal vádolja a *turócszentmártoni celulosa gyár részvénytársaság* volt igazgatóit és egy vágubhelyi ügyvédet, a gyár jogi tanácsosát, hogy egy év alatt utazási költségek címén nem kevesebb, mint *hetvenezer* koronát költöttek el a társaság

pénzéből. Azonfelül szerepel a könyvekben egy 11,000 s egy 12,000 koronás tétel, a melynek nem tudják urát adni. A vádirat a felvidék kereskedői köreiben nagy szenzációt kelt.

— Ellopott történelmi relikvia. *Páris*-ből táviratozzák: A rendőrség megállapította, hogy az az ény, aki *Mária Antoinette* királyné nyakláncát eltüntette, nem *Despa* gróf, mint eleinte hitték, hanem egy *De Ligne* nevű festő, akinek apja mázoló *Brüsszelben*.

— Magyar név. *Hocwald* Jakab buttyini illetőségű borosjenői lakos családi nevének „Havasra” kért átíratását a belügyminiszter megengedte.

— Az új omnibusz. Hogy mennyire kívánatos volna Aradra nézve, ha a várost kiterjedt villamos vasúthálózat fogná át, bizonyítja az, hogy a Szabadságtér és a Neuman-gyár között közlekedő omnibuszvállalat kocsijai nem voltak képesek a forgalom lebonyolítására. Így a vállalat új kocsikat készíttetett, amelyek két-akkorák, mint a régiék és a melyek ma jelentek meg először Arad utcáin. A kocsik sárga színűek és ugyanazon állomások között közlekednek, mint a régiék.

— Sétáló közönségünk előkelősége egyes üzleti kirakatok előtt, hol legújabbán *Klapok* Alajos jónévi fényképészünk állított ki szebbnél-szebb képeket, valóságos találatként rögtönöz, nem is csodáljuk. Rég nem láttunk annyi izléssel és szakavatottsággal összeállított csoportot. *Klapok* munkái különösen kitűnik te szetóson a jól alkalmazott világításával, a mely képeinek életet ad. Régi jónévi műtermét, mely még mindig a *Minerita* palotában van, ajánljuk a műértő közönség figyelmébe.

— Husvétünnep, tojások és nyulak Portornél. A közönséget értesítjük, hogy a fenti alkalmi cikkek igen nagy választékban és mennyiségben *Porter* Vilmos nagy áruházában a szabadságtéren kaphatók. Az áruház díszmű-áru osztálya kora reggel fog kinyitani, hogy a közönség ezen cikkeket a kellő időben beszerezhesse.

— Köztudomásu, hogy a *Zoltán* féle csuz és köszvény elleni kenőcsben egy oly kiprobált és hatásos szert ismernek orvosok és betegek, melytől még azok is, kik 15—20 év óta szenvedtek s fürdőket és különféle szereket eredménytelenül használtak már, néhányzori hedőrszülés után meggyógyultak. Üvege 2 korona *Zoltán* Béia gyógyszerárában *Bpsten*, Szabadságtér.

— A magas *Tátra* hozzáférhetősége ismét nagy lépéssel haladt előre. *Poprád* és *Tátrafüred* között magán vállalkozók villamos kocsit közlekedést létesítenek felső vezetékkel, mely közlekedési módozat hazánkban teljesen újdonság. A közigazgatási bejárás a napokban volt meg, s ezen új közlekedési vonal — közvetlen a magas *Tátra* szívébe: *Tátrafüredre* — már június hóban megnyílik. Ezen vállalat a fürdőközönség régi óhaját teljesíti, s a turistáknak óriási lendületet van hivatva adni, mivel a viteldij személyenként csak egy korona. A villamos központi telep *Felkán* állítatik fel, mely egyszermind *Tátrafüred* villamos világításához is fogja szolgáltatni az áramot. — Május közepén nyílik meg a *tátrafüredi „Nagyszálló”* mintaszerű modern kényelemmel nagyszabásúlag berendezve, s felszerelve központi fűtéssel, villany-világítással, fürdőekkel, éttermekkel, zene- és társalgási termekkel s külön lakosztályokkal. A penzió rendszer a leggazdagabb étsorozattal van bevezetve.

— Házassági célből ismerkedni legbiztosabban lehet „Házasulandók *Lapja*” útján: ma, mikor a társas érintkezés, ismerkedés annyira meg van nehezítve, legcélszerűbb egy ilyen lap útján ismeretséget szerezni, mely házasulandók között az egész országban és külföldön is elterjedt. Számos házassági ajánlatot férfiakról, különböző hozományú nőktől tartalmaz. Száma 40 fillérért küldetik az „Országos Általános Pályázati Hírlap”-pal együtt, mely utóbbi tartalmazza az országban megüresedett összes állásokat, pályázatokat. Kiadóhivatal: Budapest, Erzsébet körút 18. 326

— Állásokat nyerni legbiztosabban csakis az „Országos Általános Pályázati Hírlap” útján lehet, a mely az állastadókkal való közvetlen összeköttetése folytán leggyorsabban ad hirt, az összes betöltendő állásokról. Az állastadók is nagyobbreszt e lap útján töltik be a megüresedett állásokat. Minden számban számos állami, közigazgatási magán-tisztviselői, gazdasági, hivatalszolgái, pénzügyéri, kereskedelmi, könyveői, üzletvezetői, orvosi stb. állás van a feltételek és teljes címek kiírásával. Ingyen melléklete a „Jegyzék és Házasulandók *Lapja*”, melynek segítségével házassági célből könnyen, gyorsan

ismerkedni lehet. Előfizetés egy negyed évre 4 korona, egy évre 16 korona, mely bélyegben is küldhető. Kiadóhivatal: Budapest, Erzsébet-körút 18. Képviselők fiókiadóhivatalok vezetésére, minden nagyobb vidéki városban keresteknek. 321

— **Nincs pattanás, kiűrés, miltesser, szepelő, májfolt vágy más arctisztatlanság annak az arcán, aki a világhírű valódi angol teljesen ártalmatlan Balassa féle ugorkatejet használja, mely az arcot üdíti, fehériti és frissíti.** Hatása biztos már 2—3 szori bekenés után. Vigyázzunk, hogy minden üvegen a „Balassa“ név látható legyen. Üvegje 2 korona, hozzá valódi Ugorkaszappan 1 kor., puder 1:20 korona. Kapható minden gyógyszerárban. Postán szétküldi Balassa K. gyógyszerár, Budapest Erzsébetfalva. Óvakodjunk utáztatoktól. Főraktár Aradon: Földes Kelemen gyógyszerárban, Vojtek és Weisz drogueriában. 3411

— **Parketta tükörfényes lesz Vojtek és Weisz-féle parkett viasz használatától 1 doboz 1 korona.** 44

— **x— Valódi francia és angol illatszerek nagy raktára, a legkülönbözőbb illatokban és árakban legjutányosabban kapható Hegedüs Gyula kefe, pipere és illatszerek kereskedésében Andrassy tér 15 773**

— **x— Pármai ibolya-szappan.** E név a telt pár év óta egy kitűnő mosdószappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolya illatot? S ha e kedves, gyöngéd illattal eláttott szappanról még azt tudjuk, hogy az arcot finomítja, üdíti, ugyanarra, hogy még a legérzékenyebb arcoké is nagy eredménnyel használják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségben ilyen árért külföldi szappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a közönség nem szánalmas pártolás céljából, hanem saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt 1 drb. 80 fillér, 3 darab 2 korona 20 fillér. Kiszíti Szabó Béla piperezappangyáros, Miskolc. Kapható Aradon, Vojtek és Weisz gyógyszerár kereskedésében és Maresch Gyula üzletében. 611

— **x— Mindennek ápolás és gondozás a fenn tartó feltétele.** Ily célokat szolgál a Brázay-féle sósorszesz. Mint minden jónak, közkedveitnek, a mi elterjedésre jut — úgy a sósorszesznek is — egymásután keletkeztek utáztatok. Ezért ajánlatos, hogy az utáztatoktól mindenki megkülönböztesse a Brázay féle sósorszeszt az üveg alakjáról és az üvegen lévő védjegyről. A címke egyszersmind védjegy is.

Nyers Bast-selyem 9 frt 90 krtól 43 frt 25 krig egy teljes uszályos ruhára. Bermentve és teljesen elvámolva, házhoz szállítva. Dús mintaválaszték azonnal. **Henneberg selyemgyára, Zürich.** 3485

Reform a népiskolákban.

(A magyar nyelv tanítása.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 2.

A kultuszminisztériumban egy olyan nagy jelentőségű törvényjavaslat tervezetén dolgoznak a szakemberek, amilyen évek óta nem került a képviselőház asztalára. A törvényjavaslat külsőleg talán igen szerény formát fog mutatni és talán nem is fog olyan hatást tenni mint a Széll-kormány akárhány agyondicsért műve. Következményeiben azonban ez a javaslat olyan hatású lesz, mint egy kisebb kaliberű-honfoglalás.

A törvényjavaslat ugyanis a magyar nyelv tanításáról szól. Még pedig a magyar nyelvnek a nem magyar nyelvű iskolákban leendő tanításáról. A magyar nyelv eddig csak mostoha gyermek a felekezeti és nemzetiségi iskolákban.

A kultusz minisztérium egyik vezető embere, mint nekünk telefonálják, kijelentette ma, hogy a reform vezérlő gondolata az, miszerint minden nem magyar gyermekkel meg kell ismertetni a magyar nyelvet, legalább annyira, hogy azt a gyermekek minden körülmények közt használhassák. A kitűzött cél tiszteletben tartja ugyan a nemzetiségi törvényt, de az egységes magyar nemzeti állam gondolatát mindenek fölé helyezve, szigorúan követi ezt a gondolatot.

— Bizonyos, — mondotta az említett fő-

tisztviselő — hogy ezentúl minden nemzeti-ségi népiskolából kikerülő teljesen fogja tudni a magyar nyelvet. E tekintetben lesznek kényszerítő intézkedések. A reform nemcsak a magyar nyelv tanulása tekintetében képez határkövet jelen és jövő közt, hanem a nemzetiségi felekezeti allűröket is teljesen kiküszöböli. Egyik szakasza azt mondja, hogy az ifjuság hazafias szellemben és valláserkölcsi irányban nevelendő.

Tekintettel arra, hogy a nemzetiségi és felekezeti iskolákban a mostaninál sokkal hatályosabb lesz az államfelügyelet, bizvást el lehet mondani, hogy egyrészt bevonul a magyar nyelv a legdühösebb nemzetiségi iskolákba is, másrészt a nemzetiségi és felekezeti alap, mely oly káros az ifjuság nevelésére, teljesen el fog onyészni.

Az aradi országos tornaünnep.

(Uj tagok. — Az aradi országos tornaünnep. — Zsüri. — Magyar vívóakadémia. — Az evezős alosztály működése.)

Arad, április 2.

Az Aradi Tornaegyesület választmánya a napokban tartotta meg rendes havi gyűlését, melyen Steinitzer Pál dr. alelnök elnökölt.

A jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése után a választmány a következő új tagokat vette föl: a női tornaszak osztályba: Decsy Etus, Löwinger Iona, Freud Irma, Freud Iona, Glück Iona, a férfi tornaszakosztályba: Kováts Antal, Holtzer József, Einhard Gáspár, Domán Sándor, Biró Imre, Bing János dr., Simonka Jenő, Deutsch Fülöp, ifj. Kamráth József, Baum János és Weisz Sándor.

Nagy Sándor titkár-művezető jelentette, hogy március hó 29-én és 30-án Budapesten volt és az országos tornaszövetség titkárával és több tagjával értekezett az aradi országos tornaünnepély tárgyában, úgy szintén a magyar vívómesterek egyesülete választmányával a vívóakadémia ügyében. Kölcsönös egyetértéssel összeállították a zsüri tagok névsorát, melyet az Aradi Tornaegyesület elnöke és választmánya is jónak talált és elfogadott. E szerint az aradi országos tornaünnepély elnöksége, versenybírósa, rendező bizottsága és ünnepi díszbizottságának névsora a következő:

Tiszteletbeli elnök: dr. Berzeviczy Albert, elnök: Teleky Sándor gróf, az országos torna szövetség elnöke, társelnök: Urbán Iván, az aradi tornaegyesület elnöke, alelnök: Dálnoki Nagy Lajos dr., Institoris Kálmán, Czölder János dr., az országos tornaszövetség alelnöke, Steinitzer Pál dr.

Elnökségi tagok: lovag Schwitzer Lajos, Edelsheim Gyula Lipót br., Fábian László, Vásárhelyi Béla, Vásárhelyi László, Zsilinsky Mihály dr., Wenckheim Frigyes gróf, Boncz Odön dr. Károlyi Gyula gróf, Zselénsky Róbert gróf, Hunyady Károly gróf, Nádasdy Ferenc gróf, Bohus Zsigmond báró, Bohus László báró, Csernovits Diodor dr., Papp I. Ignác, Náttafalussy Kornél, Kuncz Elek, Csáky Albin gróf, Hegedüs Sándor.

Versenybírósa. Elnök: Teleky Sándor gr. helyettes elnök: Urbán Iván, versenybírósa tagok: Czölder János dr., Steinitzer Pál dr. és az ünnepélyben résztvevő egyesületek elnökei és alelnökei.

Ünnepi díszbizottság: Bánhidy Antal báró, Tagányi István, Nachtnébel Odön, Bréda Viktor gróf, Blaskovich Ernő, Friebeisz Miklós, Hendrey Pál, ifj. Kintzig János, Paikert Henrik, Purgly János, Purgly László, Solymossy Lajos báró, Takácsy Sándor dr., Urbán Péter, Burián János, Boros Vida, Szabó József, Abrai Lajos, Varjassy Árpád, Millig József, Almási T. Pál, Nesnera Aladár, Parecz György, Szalay Károly, Tedeschi Viktor, Múlek Lajos dr., Barabás Béla dr., Lehmann Vince, Wachsmann Vilmos, Dietrich Albert, Tallián Andor, Hadfy Imre, Almay Olivér, Königsseggy Fidélf gróf, Bohus Lajos báró, ifj. Lócs Rezső, Andrányi Károly, Salacz Gyula, Szombathy György dr., Vancsó Gyula, Wittmann János, Kádas Kálmán, Csiky Károly, Green Nándor, Csák Cirkó dr., Csécsi Imre, Frint Lajos, Rosenberg

Sándor dr., Hamsea Agoston, Telescu György, Zsupánszky Stanimir dr., Simay István, Farkas Győző, Schill József, Keresztes Gyula dr., Institoris István dr., Nachtnébel Gyula, Baross Ferenc, Reicher Károly dr., Biró Albert, Töttyös Géza dr., Kell-r Izso, Otrubay Károly, Fábian Lajos, Meszlényi Antal dr., Kugler István, Babó Iván, Sztankovits Miklós, Krenner Vilmos, Hegedüs László, Somogyi Gyula dr., Farkas Ernő, Dániel Endre, Bing Vilmos, Berán Antal, Vajda Lajo, Deutsch Bernát, Tagányi Sándor dr., Walder Gyula, Czárán Márton, Markóczy Lajos Herzel Bernát.

Verseny titkárok és intézők: Jász Géza tornaszövetségi titkár és Nagy Sándor, ünnepi művezető: Nagy Sándor.

A vívóakadémia versenybírósa. Elnök: Teleky Sándor gróf, társelnök: Urbán Iván. Vívásvezetők: Keresztessy József dr., Szabó István. Zsüri tagok: Szemere Miklós, Kisbaári Kiss Ferenc, Szemző István, Baranyi Odón, Saxlehner Andor, Saxlehner Árpád, Lásznay Tihámér, Asbóth Jenő, Hentaller Lajos, Keilner János, Forster Kálmán, ifju Haggemacher Henrik, Sándor Pál, Vagyázó Ferenc gróf, Hadik Baróczy Endre gróf, Károlyi Mihály gróf, Károlyi László gróf, Batthyány Elemér gróf, Csekonics Endre gróf, Csekonics Gyula gróf, Hámosi László, ifju bajsai Voinich Sándor, Ferry Oszkár, Andrassy Géza gróf, Széchenyi Imre gróf, Dáni Vilmos dr., Pulszky Garibaldi, Tanárky Gedeon, Kuczera Vida, Tatics Péter dr., Czölder János dr., mint a magyar vívás hívei és művelői.

Fényes Iván dr. bejelentette, hogy az evezős alosztály március 28-án Auszterweil Géza vezetése alatt megkezdte működését s azóta a gyakorlatokat a tagok szorgalmasan látogatják.

Nagy Sándor titkár-művezető bejelentette, hogy végvári Neuman Dániel, mint a pénzügyi bizottság tagja 50 koronát küldött az ünnepély céljára, mit a választmány kös öneittel fogadott s átadott Heinrich Sándor bizottsági elnöknek. Ezután a folyó ügyek letárgyalásával a gyűlés véget ért.

SPORT.

Verseny-lövészet.

(Megnyitő a városligetben.)

Arad, április 2.

Husvét első napja mindenkor nevezetes dátum az aradi polgári lövész-egyesület, Aradváros e legrégebb sport-egyesületének életében. E napon nyitja meg ugyanis az egyesület lövőházak helyiségeit tagjai részére.

A megnyitő ünnepélyességgel van egybekötve annyiban, hogy két napig tartó verseny-lövészettel kezdődik az évad, a rendes vasárnapi lövésztől eltérően tetemesen több és nagyobb verseny díjakkal.

A megnyitás tulajdonképen vasárnap délután két órakor kezdődik, mikor is a megnyitő versenyét Múlek Lajos dr. főlövész-mester távollétében Magyar Ferenc lövész-mester nyitja meg az egyik lövő helyről az „első lövéssel.“ A verseny ettől kezdve vasárnap és hétfőn tart; a díjakat pedig hétfőn este osztják ki a győztesek között.

Ugyancsak vasárnap délután kezd meg a lövész-egyesület keretében levő tekepálya társaság is szórakoztató működését.

A városliget pedig, a közönség által oly érthetetlen módon elhanyagolt gyönyörű park tükörtisztta utjaival, frissen fakadt, rügyező fáival, szintén várja a husvétünnep kirándulóit.

+ Az Aradi Tornaegyesület játszó-csapata hétfőn délután 3 órakor a lyceumi játszóterem gyakorlatot tart. A tornaegyesület vívó órái április 5-én kedden a torna-órak pedig 6-án szerdán újból megkezdődnek.

+ Házi atletikai viadal. Az Aradi Atletikai Klub, mely az elmúlt évben nagyszerű országos atletikai viadal keretében nyitotta meg Török Gábor utcai, teljesen modern komforttal berendezett sporttelepét, a nyári sportszezon beköszöntése jeléül április hó 10-én első házi atletikai viadalát rendezti. Az érdeklődőket külön meghívás helyett ez uton hívja meg az egyesület vezetősége.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Igazságügyi kinevezések. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király az igazságügy-miniszter előterjesztésére **Péczeley Ferenc** lugosi törvényszéki elnököt a temesvári ítélőtáblához tanácselnökké és **Gallase Károly** rózsahegy-i törvényszéki bírót a pozsonyi ítélőtáblához bírónak nevezte ki. A kinevezettek közül az előbbi, **Péczeley Ferenc** aradi származású ember és egy ideig az aradi kir. törvényszéknek volt bírója.

NAPIREND.

Április 3. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Husvétvasárnap. — Protestáns naptár: Husvétvasárnap. — Görögkeleti naptár (március 21.): Nagyböjt 6. hete. — A nap két 5 óra 21 perckor, nyugszik 6 óra 14 perckor.
Közlöny-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11¹/₂—12¹/₂ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1¹/₂—2¹/₂ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Eréklyemúzeum helyisége mellett ülésterem.
Április 3. A pécskai iparos dalgyesület műkedvelői előadással egybekötött táncestélye (Heller szálló).
Április 4. A pankotai magán dalkör hangversenyyel egybekötött táncvigalma (Fehér Kereszt). — A pécskai kaszinó hangversenyyel egybekötött táncvigalma. — A csermői kaszinó táncvigalma. — A borosjenői műkedvelői ifjúság műkedvelői előadással egybekötött táncvigalma (Polgári olvasókör).
Április 5. Az aradi írók-társasága főolvasó-ülése délután 5 órakor (Városház).

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A Trieszti általános biztosító-társaság.
(Assicurazioni generali.)

(Assicurazioni generali) f. é. március hó 18-án tartott 72-ik közgyűlésén terjesztettek be az 1903. év mérlegeit. Az előtűnk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1903. december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőkeösszegek 656.787.581 korona és 31 fillért tettek ki és az év folyamán bevett díjak 28.731.705 korona 08 fillérre rúgtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 14.002.386 korona 03 fillérrel 174.192.235 korona 16 fillérre emelkedett. A többbiztosítási ágban, beleértve a betöréssel opás elleni és tükrővégbiztosítást a díjbevétel 12.989.614.539 korona biztosítási összeg után 21.276.945 korona 70 fillér volt, miből 8.716.810 korona 37 fillér viszontbiztosításra fordítottatott úgy, hogy a tiszta díjbevétel 12.560.135 korona 33 fillérre rúgott, mely összegből 8.669.907 korona 26 fillér mint díjtartalék minden tehertől menten jövő évre vitetett át. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege 86.523.237 korona 41 fillér. A szállítványbiztosítási ágban a díjbevétel kitétt 3.720.916 korona 60 fillért, mely a viszontbiztosítások levonása után 1.161.348 korona 49 fillérre rúgott. Károkkort a társaság 1903-ban 26.668.093 korona 31 fillért folyósított. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kárfizetéseket a társaság alapítása óta károk fejében 768.682.105 korona és 96 fillérnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki. A nyereség tartalékok közül, melyek összesen 23.505.036 korona 95 fillérre rúgnak, különösen kiemelendők: az alapszabály szerinti nyereség-tartalék, mely 5.250.000 koronát tesz ki, az értékpapírok árfolyam-ingadozásra alakított tartalék, mely a 3.729.624 korona 17 fillér külön tartalékkal együtt 16.778.252 korona 01 fillérre emelkedett, továbbá felemlítendő a 160.000 koronára rúgó kétes követelések tartaléka és az 378.042 korona 47 fillérnyi ingatlan tartalék. Ezekon kívül fennáll még egy 938.042 korona 47 fillért kitevő külön alap, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztosítási osztályban a kamatláb esetleges csökkenését kiegyenlítsse. A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek első rangú értékekben vannak elhelyezve, az idei átutalások folytán 208.632.918 korona 73 fillérről 227.329.923 korona 25 fillérre emelkedtek, melyek követezőképen vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálog követelések 35.297.680 korona 66 fillér. 2. Életbiztosítási követelekre adott kölcsönök 19.464.641 korona 25 fillér. 3. Letéteményezett értékpapírokra adott kölcsönök 723.807 korona 13 fillér. 4. Értékpapírok 157.833-774 11 fillér. 5. Tárcaaváltók 1.008.628 korona 72 fillér. 6. A részvényesek biztosított adóssága 1.735.000 korona. 7. Bankoknál levő évz milliókra álló követelések, készpénz és az rteendő 51keetelése, a hitelezők követeleseinél evnzet 290227.311.691 korona 38 fill. Összesen 655.540 ko.923 koronáillér. Ezen értékekből 4525 6 val intárna magyarokra esik.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 2.

Delitőzsde. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv korlátolt. Bányadt irányzat mellett 20,000 métermázsa került forgalomba, közben 5 fillérrel olcsóbb árakon. Egyéb gabonafélék gyöngén tartottak. Időjárás szép.
Estitőzsde. Berlin 1/2 magasabb.

Zárlat 12 órakor:

Buza áprilisra	8.04—8.06
Buza májusra	8.11—8.12
Buza októberre	8.06—8.04
Rozs áprilisra	6.29—6.30
Rozs októberre	6.51—6.52
Zab áprilisra	5.25—5.26
Zab októberre	5.55—5.56
Tengeri májusra	5.18—5.19
Tengeri júliusra	5.29—5.31
Repce augusztusra	11.—11.10

Zárlat 5 órakor:

Buza áprilisra	8.05—8.06
Buza májusra	8.11—8.12
Buza októberre	8.03—8.04
Rozs áprilisra	6.33—6.34
Rozs októberre	6.50—6.51
Zab áprilisra	5.24—5.26
Zab októberre	5.53—5.54
Tengeri májusra	5.18—5.20
Tengeri júliusra	5.29—5.31
Repce augusztusra	11.—11.10

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	647.25
Magyar hitelrészvény	770.25
Leszámitolóbank részvény	454.—
Rima-Murányi vasmű részvény	484.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	639.26
Közuti vasút	575.—
Városi villamos vasút részvény	322.—

— **Első Leánykiházasítási Egylet** m. sz. Schwarz Armin elnöklésével ma tartotta meg negyvenegyedik közgyűlését.

Az 1903-ik kezelési évre vonatkozó jelentésre és zárszámadásra, miután ezek minden tekintetben kielégítő eredményeket tüntetnek fel, a felmentvényt megadta a közgyűlés. A jelentésnek és mérlegnek adatai következők: Násztalékok és visszafizetések címén 859.513 korona 29 fillért fizettek ki, ezek között 95 árva-jutalékrészt 59.550 koronával. Az új beiratkozások 14.854 jutalékrészt, 3017 jutalékrészszel többet eredményeztek, mint az előző évben. Díjakban 2.507.619 korona 49 fillér vételeztetett be, ami 221.754 korona 56 fillérnyi emelkedést jelent. A kamat és bérjövödelere 413.120 korona 62 fillér, tehát 40.727 korona 42 fillérrel több volt, mint az 1902. évben. A díjtartalék 1.202.482 korona 99 fillérrel növeltetett és most már 9.334.174 korona 85 fillérre emelkedett. A násztalék felemelési és a külön tartalékra 116.206 korona 20 fillér esik, amelyek most már 708.774 korona 60 fillérrel rendelkeznek. A múlt esztendőben létesített árfolyam különbözeti tartalékhoz 15.000 korona csatoltatott, amely ezzel 65.000 koronára rúg. A hivatalnok nyugdíjalap javára, a hivatalnoki testület hű és buzgó szolgálatainak elismerése mellett 5000 koronát szavaztak meg. A nyugdíjalap immár 140.483 korona 02 fillérnyi összeget ért el.

A központi hivatal és a főügynökségek szerelvényeinek és leltárainak teljes leírása, az alapszabályszerű javadalmazások megszavazása, valamint az intézeti épületekről történt tetemes leírások után, a mérleg végösszege gyanánt 10.520.392 korona 67 fillér mutatkozik, mely végösszeg, takarékbetétekben, állampapírokban és egyéb elsőrendű értékpapírokban, valamint kiváló saját épületekben fedeztetett lell. A felügyelő-bizottságba újra: dr. Alexander Bernát, dr. Simonyi Zeigmond, Héger József, Wertheimer Albert és Seifensieder Józsefet választották meg.

Miután a közgyűlés Schwarz Armin elnöknek, az ősszigazgatóságnak és Kohn Arnold vezérigazgatónak egyhangulag köszönetet és elismerést szavazott, dr. Alexander Bernát, egyetemi tanár, a felügyelő-bizottság elnöke szólásra emelkedett, hogy Schwarz Armin elnöknek legközelebb bekövetkező 80-ik születésnapja és elnöksége 35-ik évének betöltése alkalmából a közgyűlés és a tagok összességének szerencsekívánatait tolmácsolta.

A D. osztálynak folyó évi március 22-én megejtett VIII. kiorsolása alkalmából az alábbi alapkönyvszámok sorsoltak ki, minek folytán a nevezett tagoknak egy-

egy 1000 koronára szóló díjmentes nyereménykötvényt kiszolgáltattott. 1839 alapkönyvszám Spitz Fülöpné, Budapest. 69113 alapkönyvszám Herschkovics Gyula, Budapest. 1020 alapkönyvszám Schweiger Lajos, Kunfélegyháza. 4245 alapkönyvszám Tuna Adolf, Zombor. 5279 alapkönyvszám Lévy Raf. Abraham, Zenta. 6759 alapkönyvszám Seres Imre, Sarkad. 59790 alapkönyvszám dr. Spitzer Adolf, Erdevik. 70343 alapkönyvszám Czégeni József, Kolozsvár.

Minden családnak

saját jól felfogott érdekében csakis a

**Kathreiner-féle
Kneipp-maláta kávét**

szabadna pótlásul használnia
a mindennapi kávéitalhoz.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Ökösödé. Arad. Határozottan tuloz, midőn azt állítja, hogy ezer ember közül csak egy tudja arányba hozni a szórakozásra szánt kiadásait jövedelmével. Ily alakban állítása nem helyes, mert bizony az emberek legnagyobb része mulatságra csak annyit költ, a mennyit viszonyai megengednek. Ellenben a tapasztalat azt mutatja, hogy az emberek legnagyobb része kiadásait nem tudja arányba hozni bevételeivel. Különösen áll ez azoknál, a kiknek meghatározott fizetésük van. Ez azonban legtöbb esetben nem az illetőknek könnyelműségéből, vagy hibájából ered. Azok, a kiknek meghatározott fizetésük van, rendszerint előre csinálják költségvetésüket, egy dologgal azonban nem számolnak és ez az előre nem látott rendkívüli kiadások. Ezek szokták aztán a mérleget megbillenteni, mert a rendes kiadásra szánt összegből nem telik és adósságokat kell csinálni, a melyekből aztán oly nehéz a kilábelás.

K. A. Arad. Magyar író művét az ő beleegyezése nélkül nem szabad idegen nyelvre lefordítani. Ha az illető író nem él, halála napjától számítva ötven évig a szerzői jog utódjait illeti.

B. M. Budapest. A szép tárcát mai lapunkban hoztuk; köszönet érte.

A. S. Zöldes. Atolvassuk. Meg vagyunk győződve róla, hogy közölhető lesz.

P. B. Arad. Husvét után. Ma az anyaghalmozást kiszorult.

F. J. Borosjenő. Ajánlatát előjegyzésbe vesszük. Ez idő szerint van ott jó tudósítónk.

P. J. Borosjenő. Csak a nyíltérben közölhetjük le. Ha érdekében áll, lépjen érintkezésbe a kiadó-hivattalal.

A legkiválóbb tanak és orvosoktól mint hathatós szer: **tüdőbetegségeknél, légzőszervek hurotos bajainál, idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után** ajánlatik. Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.— koronáért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg alatti cizéggel legyen ellátva!

Sirolin

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájc).

Ajánlunk hűtártalálást, mindennemű ipari
célokra, ugyszintén

vasaláshoz

elsőrendű, száraz, darabos

bükk faszenet

100 kiló 4 korona 40 fillér.

Felhívjuk igen t. vevőink

figyelmét

azon körülményre, hogy takaréktűzhely-
ben főzésnél szénrel való tüzelés gyors,
takarékos és igen olcsó.

100 kiló 3 korona 40 fillér.

Kályhák fűtésére ajánlunk elsőrendű,
darabos, magas hőfoku salon

fűtő kőszén

100 kiló 3 korona 40 fillér

darabos elsőrendű légszesz pirszenet

(Ceaks)

Ugy az aradi gázmű mint porosz minő-
ségűt is tartunk raktáron. — Legjobb két-
szer mosott, valódi porosz

kovács-szenet

100 kiló 4 korona 40 fillér.

Megrendelések pontos hazaszállítására
fél nap időt kérünk s azt díjmentesen saját
kocsikkal eszközöljük.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

vaskereskedése Aradon.

Telefon szám 139.

CSARNOK

Az aljárásbíróék Velencében.

Ira: Vértessz. Arnold.

(Vége.)

Mennél tovább hánytavetette elméjében
ezeket a dolgokat Sipos Pali, annál haragosabb
lett. Alig evett valamit, de annál többet ivott.
Már egy üres palack állt előtte s a második-
hoz is hozzálátott, mikor egy kéz a vállára
ereszkedett.

— Szervusz, Pali!

Dobozy Marci volt Mihályfalváról.

— Itt a feleségem is — kiabált Marci jó-
kedvűen. — Most jöttünk. Tegnapelőtt volt az
esküvőnk.

S egy mosolygó, vidám kis menyecske
nyújtotta kezét Sipos Pali felé:

— Hát a maga felesége hol van? Ismerem
ám. Együtt voltunk az intézetben a szatmári
apácánál.

Sipos Pali mentegétdzött, hogy a felesége
rosszul van, a feje fájt.

— Ugy? — csattant föl a kis menyecske
— és maga ott hegyta, rossz ember?

Az aljárásbíró fészkelődött. Kissé restelte a
dolgot, meg valami afféle érzés is háborgatta,
mintha sajnálná szegény Jankát, aki ott ül
most magában és szenved. Mert hát mégsem
tudhatni, vajjon nem igaz-e az a fejfájás?

— Már megyek is, — szólt készülődve.

— No ne még egy kicsit pajtás, — mon-
ta Dobozy Marci. — Gavallér ember csak nem
szalad el egy szép asszony elől. Ide ülünk
hozzád.

A kis menyecske megfenyegette ujjával
az urát:

— Vigyázzon, nem jó a tüzzel játszani.
Hátha Sipos most udvarolni talál nekem?

Nevettek s leültek a Sipos Pali asztalához.
A kis menyecske nagyon kedves, nagyon vig-
yoros volt s egyre járt a szája. Koccintott is az urak-
kal. Pompásan telt az idő, míg egyszer csak

... kis menyecske megnőzte az óráját s fölki-
áltott:

— No maguk ugyan gyönyörű lumpok, itt
isznak már egész két órája.

Akkor elváltak. De az elváláskor lelkére
kötötte Sipos Palinak a kis menyecske:

— Holnap hozza ám el a feleségét.

Most jutott eszébe Sipos Palinak a felesé-
ge. Szegény édes, mit csinál most?

— Engem vár. Bizonyosan aggódik is miat-
tam. És én mulatok, rá sem gondolok... No
ez cudarág.

A sok jó erős vörös bor fölmegitette a
szívét. Aztán az a vig társaság, a régi jó paj-
tás, a vidámságtól pozsgó beszéd-s kis me-
nyecske. No igazán enivaló asszonyka. De
Janka mégis csak szebb.

— Janka, Janka édes, aranyos szép Jankám
— suttogta magában.

Sőt még azon is rajta kapta magát, hogy
fűtyörészni kezd, a mint a procuraziák arkád-
jai alatt hazafelé indult.

Olyan felséges jó kedve volt s úgy forrott
szerelem föl a vére. Alig várhatta, hogy karjai
közé szorítsa az ő Jankáját. Ugy vágyott már
a esőkjára. Dehogy prédikál neki most takaré-
kosságról. Van eszében.

A mint elhalad az ékszeres boltok előtt,
melyek még nyitva vannak, megcsillanak a
lámpák fényében a piros korallok. Nial ott az
a garnitúra, a melyik Jankának úgy megtet-
szett. Vajjon mi lehet az ára? Ha nem volna
drága, teszem azt, száz vagy százötven forint,
no akkor talán meg is lehetne venni. Igaz, hogy
száz forint is sok pénz ilyen portékáért, de
hisz az ember csak egyszer jön ide életében s
Jankának nagy örömet szerezne.

Egyszerre úgy érezte, mintha határtalan
nagyilelkűség lakoznék benne. Hisz ő oda rak-
ná a világ minden kincsét a Janka lábához,
csak volna annyi pénze. Gyémántokból venne
neki füzért a nyakára.

De azért mégsem igen siet. Már három-
szor is elment a bolt ajtaja előtt, meg vissza-
tért. A ravasz olasz lesi a boltból, mit akar az
az idegen ur, hogy annyit oláfkodik ott. Ször-
nyen beleszerethetett valamelyik darabba a ki-
rakatban.

— Helyes. Nagyon helyes. Csak tessék bel-
jebb kerülni, signore.

Azalatt otthon szívszakadva várja férjét a
fiatal asszony:

— Istenem, hol maradhat oly sokáig?

Már nem gondol a korall-ékszerre, csak az
urára. Azon aggódik, azon gyötrődik:

— Jaj, hol lehet oly sokáig?

Jaj, csak itt volna! Janka lemondana a
korall-garnitúráról. Nem kell neki semmi, sem-
mi, csak az ura, csak annak a szerelme.

Már sajnálja, hogy elküdte szegény Palit.
Igazán szívtelenség volt. És meg sem ölte,
meg sem csókolta, úgy eresztette el. Miért?
Mert Palinak több esze volt, nem akarta meg-
venni azt a haszontalan korallt? Hát minek is
az? Hát nem lehet el a nélkül?

Jaj, csak jöjjön már Pali. Mindjárt meg-
mondja neki, hogy nem kell már sem az a ko-
rall, sem egyéb, és ezentul okos lesz, durcás
nem lesz soha többé, a feje sem fog fájni soha
többször.

S ime megnyílik az ajtó.

— Pali, Pali! — sikolt örömben a fiatal
asszony s nyakába borul az urának.

Az letesz az asztalra egy csomagot és bon-
tani kezdi. De nagyon sokáig tart a bontás,
mert egyre csokolódnak akkőzben. Végre csak
kibontják s a nő szeme gyönyörködve legel a
szép korall-garnitúrán.

— Oh, te édes, te aranyos! — ölegeti a
férjét.

— Angyalom, drágám, egyetlenem, — vi-
szonozza a férte.

Mis nincs egyébről szó köztük, csak arról,
hogy: te édes, te angyal!

Idáig tart ez a történet s ha önök most
azt kérdezik: hát hol itt a tanulság? — meg-
mondom azt is. A tanulság az, hogy ne akarja
az ember takarékosra oktatni a feleségét a
mészes hetek alatt, mert úgy jár, mint a böngér-
di aljárásbíró, a ki ötszáz frankért vette meg
azt a korall-garnitúrát, melyet kétszázötvenért
is megvehetet volna.

Nemzeti színház.

Vasárnap, 1904. évi április hó 3-án:

Bérlőtanúknak.

Bérlőtanúknak.

Délután 3 $\frac{1}{2}$ órakor, fél helyárral:

A dolovai nábob leánya.

Színmű 5 felvonásban. Irtá: Herczeg Ferenc.

SZEMÉLYEK:

Jób Sándor	Németh J.	Loránt	Juhai József.
Vilma, leánya	Pákei Margit.	Bilitzky	Zilahy Gyula.
Domaházyne	Csigaházi E.	Merlin báró	Győre Alajos.
Szentirmay	Bónis Lajos.	Szklabonyai	Ligeti V.
Szentirmayné	Aranyó: I. J.	Jób orvosa	Szabó László.
Tarján	Ternyei L.	Miska, szolgál	Juhász S.

Kezdete délután 3 és fél órakor.

Bérlő 172. sz.

Páros.

Este 7 $\frac{1}{2}$ órakor, rendes helyárral:

A tavasz.

Operette 3 felvonásban. Jaimes és Duvall után írták:
Lindau C. és Wilhelm J. Fordította: Mérey Adolf. Zenéjét
szerzette: Strauss József.

SZEMÉLYEK:

Csapó Gusztáv	Németh J.	Szalókiné	Fekete A.
Margit, neje	Singhoffor V.	Gál Peri	Bónis Lajos.
Hallós	Polgár S.	Mayer	Juhász S.
Cecilia, neje	Pajor Agnes.	Anna	Felkő Rózi.
Ernő, öcsöce	Juhai József.	Labella	Sziklai Valér.
Berta	Róti Frida.	Kramatica	Győre Alajos.
Báró Szalóki	Szaóó László.	Náci, pincér	Ligeti V.

Kezdete este 7 és fél órakor.

Köszönetnyilvánítás!

Bánatteljes köszönetet mondunk
mindazon nemes szívű rokon, ismerős
és jóbarátainknak, de különösen a
„Mészáros és hentesek szakcsoport”-jának,
kik felejthetetlen drága hallottunk

Birocz Györgyné szül. Sztojka Etel

urnő temetésén megjelenni szivesek
voltak s ezáltal gyászunkban osztoz-
kodtak, ugyszintén mindazoknak, kik
a boldogult ravatalára koszorút he-
lyeztek és végül Csutak Károly első
temetés rendező vállalkozó urnak, a
gyászosan szép és kegyeteljes el-
takarításáért és méltányos felszámó-
lásáért.

Arad, 1904. április hó 3-án.

Birocz György és családja.

Janiga A. és Tsa

férfi- és egyenruha-szabók Aradon.

T. ez.

Van szerencsénk az igen tisztel helyi
és vidéki n. é. közönség becses figyelmét
felhívni arra, hogy üzletünket f. é. március
hó 1-től

Boros Béni-tér 9. (Schill-ház)

helyeztük át.

Itt mindennemű egyenruhák és uri öl-
tönyök a legújabb divat szerint, kitűnő
szabás és a legfinomabb minőségű honi,
angol- és francia szöveteiből, a legjutá-
nyosabb árak mellett készülnek.

Továbbá állandó nagy raktár vasuti
sapkákból, mindennemű zsinórzat és paszo-
mányokból.

Magunkat a n. é. közönség becses part-
fogásába ajánlva maradunk

Kiváló Híszteléssel

Janiga A. és Társa.

Nyilvános köszönet.

Istenben boldogult férjem, néh. Luczay Pál mult 1903. évi augusztus hóban a *Berlini Victoria* biztosító társaság aradi vezérigynökségénél javamra 2000 korona összeg erejéig életbiztosítási ügyletet kötött 20 esztendői elérési időtartamra. Férjem a mult hónapban hirtelen elhalálozván, én, a biztosítási kötvényt a biztosító intézet igazgatóságához a biztosított tőke kiutalványozása céljából beterjesztettem. Az egyben benyújtott születési bizonyítványból azonban kiderült, hogy bold. férjem tényleges életkoránál 4 évvel fiatalabbnak vallotta magát. Ezen főbenjáró helytelenség dacára a *Berlini Victoria* igazgatósága — noha a kötvény alig fél éven át, tehát a törvényes megtámadhatási időn belül állott fenn, nekem a csekély korkülönbözeti díjlevonása mellett, a teljes 2000 koronányi tőkét kifizette, és ez által anyagi existenciámat biztosította. Midőn ezen — a dícséretet önmagában hordó előzékeny és humanus eljárásért a *Berlini Victoria* t. igazgatóságának, nemkülönbön Arad (*Forray-utca 3. sz. a.*) vezérigynökségének, amely a biztosított tőke gyors kifizetése iránt a legönzetlenebb előzékenységet tanúsította, ez uton is legmélyebb hálámat kifejezném, nem mulaszthatom el, hogy ezen kiváló intézetet minden gondolkozó felebarátomnak különös figyelmébe ajánljam.

Kelt Aradon, 1904. évi április hó 2 án.

1082

Özv. Luczay Pálné.

A hajhullás és korpaképződés,

valamint mindennemű hajbetegség legbiztosabb és leggyorsabb gyógyítószerre a

Zalán és Vellner-féle

Petrolin-Hajszesz.

Pár napi használat után már bámulatos hatással van ugy a hajra, mint a fejbőrre. A fejbőrt erősíti és tisztítja, miáltal a haj újra kinövését nagyban elősegíti. Szagtalan.

1 üveg ára 1 korona.

Kapható Aradon:

Földes Kelemen

gyógytárában, Deák Ferenc-utca. — Főszékküldési hely: **Zalán Béla** cosmetikai cikkek laboratoriuma Szabadkán. 1072

309—1904. V. 586—1 szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a értelmében ezennel közölni teszi, hogy az aradi kir. törvényszék 2792/1904. cs. számú végzése által vagyonbuktott Szelle József csódtömege javára, leltározott és 3621 kor. 34¹/₂ fillérre becsült festmények, italok, porcellán és üveg edények, hordók, jégsczékény és arany gyűrűkből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Arad Halász utca 1 sz. a. leendő eszközlésére 1904. évi április hó 8-ik napjának délután 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1904. évi márczius hó 24 ik napján.

Török Dónos,
bírósi végrehajtó.

1106

Értesítés.

Van szerencsém tisztelettel tudatni, hogy üzletemben állandó

Olcsósági tárlatot

nyitottam, melyben antiquar könyvek, hangjegyek, rézmetszetek, szinnyomatok stb. meglepő jutányos áron igen nagy választékban kaphatók.

Egész könyvtárak vétele és eladása.

Olvasó-egyleti könyvtárak igen előnyösen való berendezése, vagy kiegészítése. **Jókai** összes műveinek nemzeti kiadása kitünő állapotban, félbőr kötésben 100 kötetben antiquarice **140 frtért**, egy 18 kötetes

Pallas-Lexikon

igen jó karban **60 frtért** és egyéb kiváló művek nagy választékban antiquarice kaphatók.

Nagymennyiségű olasz, angol, orosz és svéd könyvek raktáron. Előnyös vételek

== husvétra! ==

Katholikus, református és izraelita

IMAKÖNYVEK

gyönyörű, diszes kötésben, óriási választékban, szokatlanul olcsón.

Levélpapírok leszállított áron. **Irodai-cikkek**, papírneműek, írószerek, üzleti könyvek stb. teljes raktára.

60,000 kötetes

kölcsönkönyvtáramat,

melyben az összes újdonságok azonnal kaphatók. Magyar, német, francia és angol irodalom. Havi kölcsöndíj 1 kor. 20 fill., vagy kötetenként 8 fillér.

Pontos kiszolgálás vidékre is.

A könyvek újak és tiszták.

Uj magyar, német, francia és angol jegyzékek készséggel szolgálók **vidékre** bérmentve. Legújabbak érkeztek: Faragó: Katinka grófnő, Werne: A két Kip-testvér, Gréville: Egy régi háztartás, Szikra: A fölfelé züllők, Kenedi: Lőporfüst, Uj Monológok. Egyben ajánlom

Heyking: Elkésett levelek. Erdős R: Egy leány élete, Az asszony meg a párja. Matasich: Memoiren aus den letzten Jahren, Budde L: Am stillen Wassern, Bilse: Aus einer kleinen Garnison. Zobeltitz: Der goldene Käfig. Valdagne: Vicaisens Beichte. Georgy: Gross Berlin, Frau Schlitze. Rose: Kerlchens Flitterwochen. Eschtruth: Jedem das Seine. Birkenfeld: Der Oger, Mann Thomas: Buddenbrook (Verfall einer Familie). Willy: Un vilain monsieur. Saussay: Chair epanouies stb.

30,000 kötetes

zenemű kölcsöntár,

melyben minden uj zenemű azonnal kivehető. 259 oldalas zenekölcsöntári jegyzék. Vidéki bérlők is a legelőzékenyebb kiszolgálásban részesülnek. Kölcsöndíj a zenekölcsöntárban havi 1 K. 40 f., vagy hangjegyként 14 fillér.

Kiváló tisztelettel

Keppel Izso,
könyv-, zenemű- és papírkereskedése, antiquariuma,
könyv- és zenemű kölcsöntára.
Andrássy-tér 20. (Fischer-palota.) Telefon 385.

Millenium

sörcsarnok és étterem.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a

husvéti ünnepek

alkalmával a legkitünőbbnek elismert

bajor-sört

csapolunk.

Tisztelettel

1103

Braun és Schuch

a Millenium sörcsarnok tulajdonosai.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE

HELYESZKOZLO ROVATA

A kör helyeszközlő-osztályának helyisége
SZABADSAGTÉR 7. I. EMELET.

Hivatalos órák:

Délelőtt 11—1 óráig, este 9—10 óráig, vasárnap és ünnepnap d. u. 4—5 óráig. — Tagok ugy a vidékről, mint helybeliek, naponta fölvetetnek.

Az állásközvetítés teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben részesülnek. Levélbeli felvilágosítást csak válaszbélyeg küldése mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Keresünk:

Vidéki városba a rőfös és divat szakmát tökéletesen értő, német- és románul beszélő fiatal és idősebb segédet.

Vidéki városba a fűszer és vegyes szakmát értő fiatal segédet, ki a német és román nyelvet bírja.

Vidékre a rőfös és fűszer szakmában jártas, fiatal izr. segédet.

Aradi nagykereskedés részére a könyvelés- és levelezésben jártas, szakképzett irodatisztet.

Vidéki városba a rőfös és divat szakmában jártas intelligens, magyarul és németül beszélő segédet.

Vidékre a vegyesáru szakmában jártas fiatal segédet.

Aradi gyári iroda részére kereskedelmi végzett fiatalembert gyakornokul.

Aradi festék-áru üzletbe fiatal, szakképzett segédet.

Vidéki városba, fűszer- és vasáru üzletbe szakképzett fiatal segédet, ki a tót nyelven jártas.

Vidéki mezővárosba a rőfös szakmában jártas ügyes, fiatal segédet, ki a tót nyelvet beszéli.

Vidéki városba üveg- és porcellánkereskedés részére fiatal ügyes segédet.

Több rőfös és vegyesáru üzlet részére a román nyelvben jártas fiatal segédet.

Ajánlunk:

Mérlegképes könyvelőt, aki a magyar-, német-, román és francia nyelvben és levelezésben, valamint az utazásban jártas.

Az egyszerű és kettős könyvelésben, valamint a magyar és német levelezésben jártas, kereskedelmi képzettséggel bíró alkalmazottat.

Az egyszerű és kettős könyvvezetésben jártas szép írású női alkalmazottat, kezdő állásra.

A fűszer- és vegyesáru szakban minden igényeknek megfelelő segédeket.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKOZLO OSZTÁLYA.

Klein Sándor,
titkár.

196

Keppich Zsigmond,
elnök.

A volt RÉVÉSZ-féle végeladás

Ösz-szes könyv- és papírárut

főüzletünkbe

Templom- és Kazinczy-utcák sarkára

vittük át.

Az összes áruk, egymint:

Regények.

Ifjusági iratok.

Jogi könyvek.

Irodai és levélpapírok

Imakönyvek.

Üzleti könyvek.

Zenták. Irónok, stb.

az

eddigi olcsó árakon

lesznek árusítva.

Kiváló tisztelettel:

INGUSZ I. és FIA

ARAD.

Hazai gyártmány! KLEINOSCHEG SEC

UJDONSÁG! ELSŐ MINŐSÉGŰ PEZSGÓ.

KLEINOSCHEG TESTVÉREK
csász. és kir.
udvari szállítók pezsgő pinczéi
BUDAFOK.

Férj an aram som ellent!
 David Gyula, az élel gyógyás. alapítványának alapítója. Szepiő és más arafoltok ellen Eszélh pomádéja ára 70 K. 1. 70. 2. 90. mátkas arafoltokdái az erősebb hatású Pomádé ar-pastim kőszége K. 3. 4. 5. Arcosonító fekete post alaku csokaszerek egyedül ma-lasztója a fur snli K. 1. 4. 5. Barmelyik csorem használatá elő ts csakis Otergen kőszége porpappan-nal kell mosda ni K. 1. 2. 3. Örömet szernek eszélő fűltő hajfestőmmel az őszülőknek, próbátveg K. 1. 2. 3. **ANTEGRIN. H áziállatok öv-és gyógypora.** Minden gon-dokos és k érdezőkődés nélkül, hogy mi volna jó, csakis az tegrit kell, a mint bágyadta, mind-árt beadni. E gyszeri, adag alig körül 3 krajcárba, melyivel usgy kárt elhárítanak azok, a kik óvatosan és óvagygyorjess-től bébe-korba adva hiszálakor is mindig már előre megrendelik, pol-dál 100 darab osztás kőgt a főgöt megszüntetni (5-15-20 kilogramm szűkség. Egy teheres ába K. 2, mely elég 3 szűdő megmen-tésére. Egy kilogramm ára K. 4. Két és fél kilogrammot tá ser-tétre osomagolással) K. 10. 88 f-ért már bér-mentve is küldöm. Öt kilogramm 20 K. helyett K. 10; de 10 kilogramm csak K. 5. Kapbatok posta v. vasúton után-vétél küldve, csakis **Dr. David Viktor.** a m. kir. terméskészletmáni társulat fődös tagja. Szent István k. szűly gyógyszertárában, ESZÉK, 2587.

Vértisztító-tea

Wilhelm Ferencz gyógyszerésztől, es. és kir. udv. szállító Neunkirchenben, Alsó-Ausztria.

Hogy kétségtelenül szükség volt egy jó és hatásos vértisztító teára, azt bizonyítja egy ilyen szernek előállítására történt számtalan kísérlet. Wilhelm Ferencz gyógyszerésznek szakismeretei alapján sikerült ilyen vértisztító teát a leghatásosabb alkotórészekből összeállítani; teájában nem kevesebb mint 30 különböző alkotórész van, mely különös eljárással állítható elő.

Ezen tea hatásáról csuznál és köszvénynél számos gyógyult köszönőlevele tanuskodik. Csak gróf Butschin-Strefffeld grófnő, alvezredesné köszönőlevelere utalunk.

Kaphat Franz Wilhelm, gyógyszerész, es. és kir. udvari szállítónál, Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint a nevesebb gyógyszerházakban és drogeriákban.

Aradon főraktár: Földes Kelemen és Hajós Árpád gyógyszerésztárában. 1569-III

1 csomag 2 korona, 1 postaküldemény 15 csomag tartalommal 24 korona bérmentve, bármely magyar postastállomásra szállítva.

Van szerencsém a t. szőlőbirtokos urakat értesíteni, hogy a helyi lapokban már többször hirdetet! és

hatásában bámulatos és utólérhetetlen száritott hízó-sértés trágya

aradi raktáramban kisebb mennyiségben is mérsékelt ár mellett megrendelhető.

Tisztelettel: 1031

Rubinstein Mór

szállítási és bizományi üzlete, butorszállítást és beraktározási vállalatát ARAD.

Kávéház-átvétel.

Van szerencsém a nagyérdemű közönég szives tudomására hozni, hogy a legjobb hírvén-k örvendő, a

Szabadság-téren (Dományi-palotában) lévő

„Fiume“-kávéházat

megvettem, azt tetemesen átalakítottam, és igyekezni fogok igen tisztelt vendégeim teljes meglégedését kinyerni.

Hivatkozom arra, hogy 15 évi működ sem e téren abba a kellemes helyzetbe juttatott, hogy a nagyérdemű közönég igényeit megismerhessem és így igényeinek megfelelhessenek.

Kérem a nagyérdemű közönéget, hogy nagybecsű támogatásával és pártolásával kitüntessen.

Kitűnő kávéházi italok, jó tekaasztalok, valamint pontos szolgáltróli gondoskodva van.

Kávéházam reggelig nyitva van. Ünnepek és vasárnapokon este egy helybéli elsőrendű zenekar hangversenyez.

Kiváló tisztelettel:
Varga István,
kávé.

1030

1868 óta forgalomban. BERGER-féle GYÓGY- KÁTRÁNY-SZAPPAN

orvosi tekintélyek által ajánlva, Európa legtöbb államában fényes sikerrel alkalmaztatik

Berger-féle gyógy-kátrány-konzszappan.
A gyógykőszű kátrány-konzszappan az archór tisztáltsáshoz szükséges eltávolítására, a gyomrakkal szembeni kellemetlenségek ellen feltűnő hatással bír, továbbá a bőrteljesen tisztulószerű használatára szűcs 6131

Berger-féle glycerin-kátrány-szappan
35% glycerin-tartalommal és finom illattal. Ára minden fajának hazai ártal 100-150 K. A gyógyárakban és hasonló üzletekben határozottan Berger-féle kátrány-szappant kérjen és figyeljen, hogy minden címken rajta legyen az itt látható véd-jegy és a **G. Hell & Co.** cégjelzés. Kétféle dísz-öklevéllel Bécsben 1893-ban

G. Hell & Co.

és arany éremmel a párizsi világháttalvon 1900-ban. Oly egyének részére, kik a kátrány-szappant nem bírhatják, szintesen tisztított kátrányból előhújják az anthracol szappant, melyet mi **Hell-féle anthracol-szappan** (fehér kátrány szappan) elnevezés alatt hozunk forgalomba. Főjegy a következők: 5-10%-os anthracol-szappan, anthracol-borax-szappan, anthracol-konzszappan, anthracol-kétszappan, anthracol-glycerin-telített szappan. Az anthracol-szappanok orvosi kísérletek alapján kitűnően: bronchiták, bőrkütségek és az arc tisztáltsághoz ellen. Ára darabonként 50 K. Kapható gyógyárakban és hasonló üzletekben. **G. Hell & Comp Wien, I, Steing. 8.** Magyarországi főraktár: Földes Kelemen és Hajós Árpád, Budapest, Király-u. Többnyer és Szűcs, Zrinyi-utca. Kétszűcsben Magyarország összes gyógyszerésztárában. **Raktár Aradon: Gutori Földes Kelemen és Rozanyay Mátyás gyógyszerész uraknál, és kapható az összes hazai gyógyszertárakban. 716**

157—1904. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város részére szükséges 101 drb. lepedő, 96 drb. törölköző és 116 drb. portörő szállítása iránt folyó évi április hó 5-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: 1. 101 drb. minta szerinti minőségű 2 mtr. hosszú 160 cm. széles lepedő á 5 korona = 505 kor. 2. 96 drb. minta szerinti minőségű 1.20 mtr. hosszú 50 cm. széles törölköző á 1 korona = 96 korona. 3. 116 drb. minta szerinti minőségű portörő durva vászonból, 80 centiméter hosszú, 80 cm. széles á 70 fillér = 81 kor. 20 fill. Összesen 682 korona 20 fillér.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnán az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1904. évi márczius hó 28-án tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k.
aljegyző.

Boros Béni-tér és Nádor-utca

sarkán levő

Schreyer-féle telkek

1110 házhelyenkint
szabad kézből eladók.

A felosztási terv megtekinthető és a feltételek megtudhatók dr. Szende Tivadar ügyvéd irodájában. Szabadság-tér 12. szám.

Alkalmi bevásárlási forrás.

DEUTSCH IZIDOR

órák és ékszerész

ARAD, TEMPLON-UTCZA

Minorita-palota.

Arany-, ezüst- és zálogjegyek megvételnek. 1070

Eladó

50 éve fenálló élénk forgalmu vendéglő!

mely áll: nyári helyiség befásított nagy ndvar, szaletli és tekepályával, téli helyiség 3 szobából, lakás 2 szoba, konyha, éléskamra nagy borpinczéből, szilárdan épült jó karban levő ház betegség miatt

örök áron eladó.

Bővebbet özv. Knapp Károlyné tulajdonosnénál, Fácán-utca 7. szám. 1083

152—1.04 gsz.

Hirdetmény.

A 22890/VII—4/1904. számú földmívelésügyi ministeri rendelet alapján értesítjük a város gazdasági közönségét, miszerint a folyó évben a mezeli egereknek nagyobb mérvű szaporodása várható, amelyek ellen a gazda a legczélsebben mérgezővel, vagy hohenheimi fogókkal védekezhetik.

Az irtási utmutatás a városi kamarási hivatalnál tekinthető meg.

Arad szabad kir. város gazdasági székeinek 1904. évi márczius hó 28-án tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k.
aljegyző.

6835—1904.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város tanácsa a m. kir. honvédelmi ministerium értesítése nyomán ezennel közhírré teszi, hogy a hadsereg katonai akadémiában és realiskoláiban magyar honos ifjak részére fenntartott 181 magyar állami alapítványi, magán alapítványi és fizetéses hely fog az 1904—1905. tanév elején betölteni.

Miről az érdekeltek azzal értesítetnek, hogy a részletes feltételek a városi katonai ügyosztályban tekinthetők.

Arad, 1904. évi márczius hó 28-án.

A városi tanács.

Feltűnés!**Husvétra****tavaszi és nyári czipőárunkban**

óriási készleteket halmoztunk fel s ezért

rendkívül előnyös árakat léptettünk érvénybe.

Előnyáraink az idény folyamán.

Férfi czugos fekete bőr, erős	2.25
„ füzös, igen tartós ...	2.50
„ „ I-a Box ...	4.—
„ „ szürke vitorla vászonból, fürdőre és sport czipőnek ...	1.—

Női csattos czipő, elegáns ...	1.70
„ fekete bőr czugos czipő, tartós ...	2.20
„ I-a Boxbőr, igen elegáns	3.50
„ fekete és színes bőrczipő, füzös	2.75
„ zergebőr szalon s tánczipő	1.30

Női szürke vitorlavászon, füzös czipő ...	— .90
Leányczipők füzös, fekete és színes ...	1.60
Gyermekczipő füzös és gombos kiváló minőség, fekete és színes	— .80

Legjobb, halaszthatlan alkalom a bevásárlásra!

„TURUL” CZIPŐGYÁR R. T.

főraktára Aradon, **Andrássy-tér**, Minorita-palota, Deutsch Testvérek üzlete mellett.

Városi és megyei telefon 537. szám.

620

Arad város

egyik legszebb és legegészségesebb helyén a főutól benyúló Munkácsy Mihály utcában egy 1090

háztelek

mintegy 700 □ öl nagyságu 30 öl utca vonallal, mely berházak, villák vagy diszkert részére igen alkalmas, egyben vagy három részre osztva, mérsékelt árak mellett

eladó.

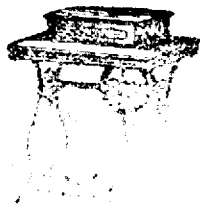
Bővebbet: **Dengl Testvérek** uraknál Boros Béni tér 15

PERMETEZŐK

minden rendszer önműködő Siphonia „ Hercules eredeti Vermorel utánzott Vermorel Cornélia „ Attila „ Jubileum „

Kénporfúvók és minden szőlészeti és pincegazdászati cikkek.

Kovács Soma és Társa

Arad, Neumannpalota.

Varrógépek családi és ipari célokra magyar és amerikai gyártmány Singer, Wilson és Minerva.

Steyr Waffenrad és Styria kerékpárok.

1006

Városligeti vendéglő.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomására hozni, hogy a

Városligeti vendéglő

mai napon megnyílt.

Főtörekvésem lesz a n. érdemű közönséget tiszta Arad-hegyaljai borokkal, első rendű kőbányai sörrel, kitünő jó konyhával, **mérsékelt árak mellett** és pontos kiszolgálással, a n. érdemű közönség elismerését megnyerni.

Naponta friss csapolású sör, villás reggeli és egész nap meleg és hideg-ételekkel szolgálok.

A nagyérdemű közönség pártfogásáért esd, maradok

teljes tisztelettel

1097

Palkovits Péter,
Városligeti bérő.

Üzlet áthelyezés!

Van szerencsém igen tiszteit rendelőinket, valamint a n. é. közönséget értesíteni, hogy

egyenruha és polgári szabó-üzletünket

1904. évi márczius hó 1-étől

Boros Béni-tér 9. szám alá, (Schill József-féle házba) helyezzük át, hol továbbra is mindeanemű egyenruhák és uri ruhákat legujabb divat és pontos előírás szerint készítünk. Elsőrendű gyárosokkal összeköttetésünk azon kellemes helyzetbe juttatnak, hogy a legjobb minőségű szöveteket, ugymint mindennemű vasuti, csendőri és pénzügyéri sipkákat, felszereléseket, valamint paszományokat

a legnagyobb választékban raktáron tartunk és azokat méltányos árak mellett árusítjuk.

Magunkat a n. é. közönség becses pártfogásába ajánlva, maradunk

438

Egy tisztességes házból való fiu tanoncznak felvétetik.

kiváló tisztelettel

Janiga A. és társa.

A BERLINI VICTORIA

a continens eme legnagyobb életbiztosító intézete, melynek vagyoni állaga 1903. é. végével 500 millió koronán felüli összegben van hitetlen kimutatva és amely intézet ugyanekkor a biztosított feleket 19,345 000 korona összegű nyereség osztaletében részesítette, felhívjuk a m. t. közönség figyelmét ama különleges biztosítási módozatára, melynél fogva a biztosító fe. nem csupán egy meghatározott idő avagy a halálest bekövetkezteig tartozik a biztosítási díjakat fizetni, hanem akár baleset, akár pedig betegség folytán beálló munkaképtelenség esetén a további díjfizetés megszűnik, és ennek dacára az egész biztosító tőke a meghatározott korban avagy rögtön a halálest beállta után teljes összegben kifizettetik.

Ugyancsak különlegességét képezik a Victoriának a népbiztosítások, amelyek lehetővé teszik a szegényebb sorú egyéneknek, hogy csekély heti járulékok (20 fillértől főfelé) befizetése mellett orvosi vizsgálat nélkül családjuk részére tetemes összeget biztosítsanak.

Végül egy különleges vasuti baleset biztosítás, amely nál a felek csupán egy évi díjfizetés mellett egyszerismindenkorra vannak biztosítva.

1081

Bővebb felvilágosítással szolgál Weisz Izsó vezérügynök (Forray-utca 8) Ugyanott intelligens és jó modoru uri emberek magas jutalék és fix fizetés mellett ügyletszerzők felvétetnek.

Husvétii ünnepek alkalmával és ezentul minden vásár- és ünnepnapokon eredeti

Müncheni Hofbräu-sör

(a bajor kir. udv. sörfőzőház gyártmánya) kimérése a „Kispipa“-ban.

Teljes tisztelettel

Szabó Kálmán

vendéglős.

1104

A természetes keserűvizek sorából magasan kiemelkedik a
Schmidthauer-féle

Igmándi keserűvíz,

mely a **székrekedés** és azzal járó belső bajoknak u. m.: **étvágyhiány, gyomorfejfájás, aranyér, vérbőség** sat. páratlan természetes gyógyítója.

Már fél pohárral reggelizés előtt használva teljesen fájdalom nélkül hat, a nélkül, hogy a szervezetet gyöngítené.

Főraktár Aradon: G. Földes Kelemen gyógyszerész, Fejér Gyula, Dürr Kocsárd, Schwartz J., Karácsonyi A., Rothstein M., Daimel L., Guttman S. és László Gy. uraknál. Kapható mindenütt, úgy egész, mint a közönség kényelmére a 2-3-szori asználatra elegendő kis fél üveges töltésben is. Utasítás mellékelve.

Fél üveg 30 fillér.

Egész üveg 50 fillér.

Feltűnő újdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szívhát.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

4891—1904. k. h.

Hirdetmény.

Az 1888. évi XIX. t. cz. 28 § a alapján az, a ki a tilalmi idő beálta előtt fogott, vagy zárt vizsekből származó halat szállít, vagy elad, tartozik azok származását, vagy a befogatási időt minden egyes esetben hatósági bizonyítvánnyal igazolni.

Felhívom ennél fogva azokat, akik a halak eladásával foglalkoznak, hogy ezen intézkedést tudomásul véve, az ellenőrző közegeknek a jelzett bizonyítványt kívánatra felmutassák, mivel bizonyítvány hiánya esetén a hal, vagy rák állomány el lesz kobozva s a tulajdonos a hivatkozott törvény 65. § a alapján büntetve fog.

Arad, 1904. évi március hó 31-én.

Sarlott Domokos,
főkapitány.

Geller I.

órák és ékszerész

ARAD, Andrásy-tér.

A legnagyobb raktár

óra és ékszer

tárgyakban.

Óriási választék!

Jutányos árak!

Javítások méltányos árakon
1105 elfogadtatnak.

7078—1904.

Hirdetmény.

Az 1902. és 1903. évben keletkezett III. oszt. k-résesi adó köteles haszonhajtó foglalkozások, ipari és üzleti vállalkozások és nem fix jövedelmi értelmű foglalkozásokkal érdeklő adóközlési javaslatok az 1883. évi XLIV. t. cz. 18. § a értelmében azon czelekből tételenek folyó április hó 1-én kezdődő 8 napi közszemlére a városi adóügyi osztály 1. számú hivatali helyiségébe, hogy azt ezen idő alatt mindenki megtekinthetvén, az őt vagy másokat érdeklő javaslatokra nézve netaláni észrevételeit ezen 8 nap alatt írásban a kir. pénzügyigazgatóságnál azontul pedig előszóval az e hó 11-én összeülendő adóközlő bizottságnál megtehesse.

Arad, 1904. évi március hó 31-én.

A városi tanács.

4568—1904. kh. szám.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy ujabban előfordult veszettségi eset következtében Aradváros területén levő összes kutyáknak f. é. márczius hó 25-ől számított 40 napig kötve tartását vagy szájkosárral való el-látását rendelem el.

Az állategészségügyről szóló 1888. évi VII. t. cz. v-grehajtása tárgyában a nagyméltóságú m. kir. földművelési ministerium által 40 000—1888 sz. alatt kiadott rendelet 188. § a szerint ezen rendelet érvényének tartama alatt elfogott kutyák kiirtandók lévén: felhívom a közönséget, hogy a rendelet intézkedéseit pontosan betartsák, mert mindazon kutyák, a melyek szájkosár nélkül szabadon járnak, a peczér által elfogatni fognak s a törvény szerint kiadhatók nem lévén, elfogatásuk után azonnal kiirtatnak.

A rendőr kapitányi hivatal, mint I. székely állategészségügyi hatóságtól.

Aradon, 1904. évi márczius hó 25-én.

Sarlott,
főkapitány.

Zimmermann és Eisele

Norinbergi-, diszmü-, férfi-divat és játék-áruház

ARADON, a „Zöld papagáj“-hoz.

Nagy választékban

kézi és utazó bőröndök, gyermek-kocsik, séta-kocsik, férfi- és gyermek-czipők, férfi-, női- és gyermek házi czipők, tornaczipők, sárczipők.

Nagy választék divatos

gyermek-, fiú- és férfi-kalapok és szalmakalapokban, orvosi műszerek és párisi különlegességek, illatszerek, szappan, fésű- és ruhakefe, dohány-, szivar- és pénztárczák,

lópokrócok, önműködő és fapál-czika-redő.

Tekegolyók és bábuk!

Kiváló tisztelettel:

ZIMMERMANN ÉS EISELE.

„Kristály” ásványvíz Aradon.

A Szt.-Lukácsfürdő Részvény-társaságtól Budapesten az alant jegyzet vezérképviselő
ARADON, Karolina-utca 3. sz. alatt

nagy raktárt tart az egész világon ismert és mindenhol jól bevezetett

„Kristály” ásványvizből.

A „Kristály” ásványvíz teljesen tiszta; salak és bakteriummentes; ammoniát, salétromsavat nem tartalmaz; organikus anyag nincs benne; mellékiz nélküli rendkívül üdítő és szomjcsillapító.

A „Kristály” ásványvíz az emésztést nagyon elősegíti. Hirneves tanárok véleménye szerint a gyomor és belek rendes működését eredményezi, miáltal a székszorulást megszünteti.

A „Kristály” ásványvíz nagy mélységből fakadó, calicum, magnezium, hydrocarbonatos, állandó összetételű ásványvíz, mely tej, gyümölcs és mindenféle étel után is élvezhető; bor, pezsgő, cognac-cal, valamint mindenféle más szeszes itallal vegyítve, a legjobbnak bizonyult, miről számtalan elismerő levél áll rendelkezésre.

A „Kristály” ásványvíz gyógyító hatású; betegeknek, lábadozóknak, gyermekeknek elsőrangú orvosi szaktekintélyek gyógyszerül állandóan rendelik.

A „Kristály” ásványvíz kapható minden vendéglő és kávéházban, túszer- és csomagekereskedésben, cukrászdában és a főraktárban: Arad, Aradmegye, Erdély és Délmagyarország részére:

Brüdner Adolfnál

ARADON, Karolina-utca 3. szám alatt.

1107

KALMÁR JÓZSEF

villany műszerész.

Raktáron tart:

első rendű kerékpárokat.

Kerékpár alkatrészeket.

Gumikat.

Aczetelin lámpákat.

Javitóműhelyében készít:

kerékpár átalakításokat.

Attétek nagyítását.

Szabadon futó kerekekkel.

Kerékpárok

tűzi emailirozással.

Kerékpárrészek niccelezéssel vagy bármi e szakba vágó munkálatokat

kedvező fizetési feltételek mellett!

Felszerel:

telephonokat körkapcsolással

vagy

központtal.

Kis telephonokat

házi használatra.

Villamos csengő

berendezéseket

vagy ezeknek javítását és évi jó karban tartását

jutányos árak mellett.

Raktáron tart:

elsőrendű Singer varrógépeket.

Singer karikahajós varrógépeket.

Nagy szabó varrógépeket.

Javitóműhelyében készít:

Minden e szakba vágó varrógép javításokat.

Kötőgép javításokat.

Jótállás mellett eszközöl.

Kedvező fizetési feltételek!

Városi és megyei telephon 242. szám.

1098

Oltóság! Lelkiismeretesség! Saját érdekében hirdessen kizárólag LEOPOLD GYULA hirdetési irodája által. Budapest, Erzsébet-körút 54. Szakavatottsági Pontosság!

Császárfürdő

téli és nyári gyógyhely
BUDAPESTEN.

Elsőrangú kénes hévízvíz gyógyfürdő, páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdőkkel, pompás ásványvíz-uzodákkal, kő- és kádfürdőkkel.

200 kényelmes lakoszobával.

Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

KÖSZVÉNY ÉS CSÚZ ELLEN LEGSIKERESÉBB • KRIEGER-féle **REPARATOR**

1 Üveg 2 korona, kis üveg 1 kor.

Főraktár: **KORONA-GYÓGYSZERTÁR**, Budapest, Calvin-tér.

KIVÁLÓ SZERENCSÉ!
• ELŐZÉKENYSÉG!

SZERENCSÉ-NAPTÁR
INGYEN ÉS BÉRMENTVE!

KIRÁLYFI ÉS TÁRSA

BANKHÁZA, BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 60.

magy. kir. szab. osztályosajáték főfelárúró helye.
100,000 sorajegy, 55,000 nyer. — Nyeremények összege 14,468,000 korona.

A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete

BUDAPEST, V. GÉZA-UTCZA 2.

300 koronától kezdve ad törlesztéses záloglevél-kölcsönöket, melyek után

10% törlesztéssel:		20% törlesztéssel:	
50 évre a 1000 évi 2.40%-ra	40 évre a 1000 évi 2.20%-ra	50 évre a 1000 évi 2.20%-ra	40 évre a 1000 évi 2.00%-ra
40 évre a 1000 évi 2.50%-ra	30 évre a 1000 évi 2.30%-ra	30 évre a 1000 évi 2.30%-ra	20 évre a 1000 évi 2.10%-ra
30 évre a 1000 évi 2.60%-ra	20 évre a 1000 évi 2.40%-ra	20 évre a 1000 évi 2.40%-ra	10 évre a 1000 évi 2.20%-ra
20 évre a 1000 évi 2.70%-ra	10 évre a 1000 évi 2.50%-ra	10 évre a 1000 évi 2.50%-ra	5 évre a 1000 évi 2.30%-ra

Részletdíj járuléka a törlesztéssel együtt.

Bővebb felvilágosítást az intézet díjmentesen ad.

HÔTEL PARIS SZÁJLODA

SIMON PÁL.

BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRÛT 25. SZ.

100 szoba 2-20 K-ól fejlebb kizszoigálással és villanyvilágítással együtt. Fűrés, elegáns konyhá, étterem és szórakozó a házban. Villamos vasúti megállóhely az összes pályaudvarok és hajók felé.

Vidékek hadvezet kitalálós helye

KLIVÉNYI FERENCZ

vendéglős elsőrangú étterem

Budapest, VI., Andrassy-út 39.

Kitűnő magyar konyha, valódi házi hokok és a világhírű „PSCHORRBRÄU” egyedül kimerése.

REMINGTON

IRÓGÉP

ÚJ MODELLJE
megjelent!

PROSPEKTUST KÜLD

GLOGOWSKI

BUDAPEST

ANDRÁSSY-ÛT 12.

Ön nagyon idősnek látszik!
Fesse haját a **CZERNY-féle**

Tanningene

HAJFESTŐ-SZERREL.

VÉRGYÓGYÍTÁS

A legsikeresebb gyógymód: asztma, szív-, gyomor-, ideg- és bőrbaj, szájhűdés, elmezavar stb. ellen.

Megalapította és egyedüli képviselője:

Dr KOVÁCS J. fővárosi orvos.
BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRÛT 18. SZ. I. EM.

KRIEGER-FÉLE
Shacia
LEGKÉPVEJTEBB, LEGTÖKÉLETESÉBB
ARCISZTÍTÓ-ÉS
SZÉPÍTŐ SZEREK:

Az egyedül létező valódi angol
SZÉPÍTŐSZER
a Balassa-Kéle valódi angol
mely azonnal eltávolít minden szepit, málfoltot, pattanást, mit-
essert stb. és az arcznak üdéséget, hatálságot kölcsönöz.
Hölgyeknek nélkülözhetetlen!

Egy üveg ára 2.- K, hozzá ugorka-szappan 1.- K, puder 2.- K.
Postai szétküldés naponta.

Főszétküldési hely: **Balassa Kornél** gyógyszer-tára:
Budapest — Erzsébetfalva

UGORKATEJ
Egy üveg ára 2.- K, hozzá ugorka-szappan 1.- K, puder 2.- K.
Postai szétküldés naponta.

Versenyen
kívüli olcsó árak!
Elsőrangú angol és francia
női ruha-keleme-különlegességek áruház

LEON és OLAI
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4.
Minikát az ország minden részébe
ingyen és bérmentve
küldenek

OSERS és BAUER

MOTORGYÁR

BUDAPEST
V., Lipót-körút 7.

BÉCS
Dreadnerstrasse 78—85.

Benzin- és petrolin-motorok

Benzin- és petrolin-lokomobilok

Szivógáz-motorok 2—3 fillér üzemköltséggel.
Ezerfajta berendezések működésben. — Elsőrendű gyártmány. — Kedvező üzleti feltételek.

PLATSCHEK VILMOS
FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruház
Elismert legolcsóbb, legszolidabb
Budapest, IV., Károlyi Városház (Károly-körút)

PAGLIANO-SYRUP

Óvakodjunk utánzatoktól.

Csakis világoskék gyári jellel ellátott üveget kérjünk, amelyen **PAGLIANO GIROLAMO** tanár aláírása látható.

vértisztító- és edző-szer

1838 ik év óta biztos sikerrel használatban.

Készítője: **PAGLIANO GIROLAMO** egyetemi tanár
FLORENZ — Via Pandolfini — (Olaszország.)

Minden nagyobb gyógyszerertárban kapható.
Raktár: **Gutori Földes Kelemennél.**

LEGKITÜNBŐBB MINŐSÉGŰ
CHIFFONNOK
ASZTALNEMŰEK
KAVES KESZLETEK
TOROLKOZOK
TORLO RUHÁK
ZSEBKENDŐK
ROSENBLÜH H. és T. SA.

Tavaszi szövötek, Costüm kelmék különösen feketében megérkeztek.

500 vég

vásznat szereztünk be raktárukra még az áremelkedés előtt.
Igy azon helyzetben vagyunk, a n. é. közönségnek azokat még jutányos áron felajánlani.

Tiszta czérna vászon
5/4 széles, ágynemű és erősebb női ingekre alkalmas,
egy vég 28 méter **16 forint.**
Vékonyabb szálú egész finom, ágyneműnek vagy fi-
nom női ingeknek, egy vég **17 frt 50 kr.**
Alsó és paplanlepedő vásznak, ugyszintén **valódi**
Rumburgi 54 rőtös **30 és 35 frt.**
Ezen vászon minőségek évtizedek óta kipróbáltak,
feltétlen elsőrendű minőségűek, melyek tartóssága és meg-
bizhatóságokért teljes felelősséget vállalunk. 66

Vászon maradékok legfinomabb minőségig mindenkor olcsón kaphatók.

CERNAVASZON
ÉS
FEHERNEMŰ
OSZTÁLYUNK
CSAK IS A
LEGJOBB
GYARTMANYOK
EREDETI
GYÁRI ÁRAK
ROSENBLÜH H. és T. SA.

Tavasza

rendeljen czipőt

Seelinger M. Andor

mintaczipészében 687

Arad, Szabadság-tér 4.

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a szab. hatyvá gyógyszerár által Majna Frankfurt. 765

Uj és használt

Zongorák,

pianiónk és hangjegyek

az 1850. év óta fennálló üzletomben a legjutányosabb árakban, kivánatra a hangszerek részletfizetésre is kaphatók, esetleg havonkénti bérfizetés mellett

bérbe is vehetők.

Zongoráim: Bösendorfer, Ehrbar, Hamburger, Heoffmann,

Kern, Krämer, Koch & Korselt, Luner Lyra, Petrof, Proksch, Schnabel, Stelzhammer, Stingl, Schweighoffer, Thék és Weszely gyárból valók.

Zongora javítások és hangolások elfogadtatnak.

Kölcsönkönyvtárban az olvasási-díj: Havonként 1 korona 60 fillér. Kötetenként 10 fillér. 254

Krispin József

Deák Ferencz-utca 28 sz.

Telefon szám 35.

Aki egy csésze jó teát óhajt élvezni, kérje mindenütt a világ legjobb és legfinomabb teáját, és az az

INDRA TEA,

mely Chinának, Indiának és Ceylonnak legfinomabb tea keveréke. — Valódi csak eredeti csomagolásban.

Raktárakat a hirdető táblák mutatják. 240

Főraktár: Fejér Gyula, Arad.

BUTOR

— csak jó minőségű —

legjutányosabb árban

kapható

Varga József

asztalos mesternél 683

Arad, Kápolna-u. 6/a.

Nagy

arany-, ezüst- és ékszerjavító műhely átvétel.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy Aradon, Széchenyi-utca 1. szám alatt létezett Regényi Kálmán-féle arany-, ezüst és ékszer javító üzletet átvettem és azt

Christián József

cég alatt tovább vezetni fogom.

Készítek mindennemű új és javítási munkákat olcsó árak mellett.

Valamint veszek mindennemű régi törött aranyat és ezüstműt a legmagasabb árak mellett.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel

Christián József

aranyműves,

Széchenyi-utca 1. 504

Husvétii illatszerek

nagy választékban.

Ujdonságok!

Rosiris,
Pao-Rosa,
Matsukita,
Eldorado,

Ujdonságok!

Hársfavirág,
Orchidea,
Vrai Violette,
Peau d'Espagne.

Francia és angol illatszerek.

Tojás-festékek.

Ostara papir tojás festésre.

Kapható dus választékban

Rozsnyay Máttyás gyógyszerárban

a Szent-Háromságához

152

Aradon, Szabadság-tér.

Minden fájdalom nélkül biztos hashajtó szer az

ALVO tableta.

Az „Alvo” az egyedüli biztos szer, melynek használatával rendszeresített állandó széketétel idéztetik elő. Mint gyomor-erősítő és gyomortisztító nélkülözhetlenné válik.

Kiváló tulajdonsága, hogy puha, a mi által nemcsak hogy a gyomorban könnyen és gyorsan feloldódik, hanem a kívánt hatás is sokkal gyorsabban következik be, mint ehhez hasonló készítményeknél.

Ize rendkívül kellemes és édes, gyermekek nagy előszeretettel veszik.

Minden doboz használati utasítással van ellátva.

Egy doboz ára 90 fillér.

Figyelmeztetés: Alvo tablettáink törvényesen védve vannak. — Utánzók szigorúan büntetettek.

Kapható az egyedüli készítőnél:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertárban az „Isteni Gondviseléshez”

ARAD, Andrassy-tér 22, a megyeházzal szemben.

Alapított 1860.

Münz I. Arad

A legdivatosabb

remek izlésű

nyakkendőket

kirakataimban sziveskedjék megtekinteni. 767

Telefon 218.

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség b. tudomására hozni, hogy bécsi és külföldi bevásárlási utamról hazaérkeztem és a legelegánsabb

tavaszi és nyári virág-, cheth és tülkalapok

a legnagyobb választékban kaphatók, melyek a legkényesebb igényeknek is megfelelnek.

Gyászkalapok mindig raktáron vannak.

Javításokat elfogadok.

Kalapdiszek fátolok és menyasszonyi koszorúk dus választéka.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri 726

Madmoiselle Serah

(Löwenberg S.)

Andrassy tér 20. sz.

Óriási gyümölcs termést csak

ugy érhetünk el, ha gyümölcs fáinkat a Scheller-féle zöld szappan oldattal többször bepermetezzük.

A Scheller-féle zöld szappan 1 kor. 40 filléres darabokban kapható a készítő 999

Földes Kelemen

gyógyszerésznél Aradon

Luxus és katonai

nagy lóvásár!

A Békésvármegyei Gazdasági Egylet **Békéscsabán 1904. évi április hó 24-én** tartja

III. luxus és

katonai

nagy lóvásárját.

Az Alföld nagy uradalmi és összes lötenyésztői kiváló jó tenyészanyagot vezetnek fel. Angol telivér, magas félvér, arabs, lipiczai és Nónius fajták lesznek képviselve.

Felvilágosítás iránt a vásárra, esetleges megbízatás Pfeiffer István gazdasági egyleti titkárhoz Csabára intézendő. 1046

STENGL és SPIELMANN

nürnbergi és rövidaru nagykereskedése

Telefon. ARADON ANDRÁSSY-TÉR 4. SZ. Telefon.

T. cz.

Van szerencsénk b. tudomására hozni, hogy a helybeli piacon

STENGL és SPIELMANN

törvényszéki bejegyzett cég alatt nürnbergi és rövidaru nagykereskedést nyitottunk és kérjük cégjegyzésünket szívesen tudomásul venni. Hosszu évi kereskedői tapasztalataink, elegendő üzleti tőke, valamint azon törekvésünk, hogy üzletbarátainkat a legjobban szolgáljuk ki, azon reményt nyújtják nekünk, hogy vállalatunk kiterjedt alapokon fog fejlődésnek indulni.

Midőn tisztelettel kérjük, hogy nagybecsű bizalmával bennünket megtisztelni méltóztassék, ajánljuk magunkat

kiváló tisztelettel:

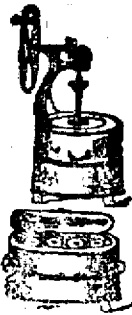
Stengl és Spielmann.

1058

Uj találmányu

Csász. és kir. szab. jégszekrény.

Gyár: Budapest, STILLER JÓZSEF-nél, ajánlja törvényesen védett és elismert legjobb szerkezetű, kitüntetést nyert hűtő-készülékeit sör, víz, vaj, nyers hús hűtésre, ételhűtőket, házi szükségletre, fagyalt-készülékeket és fagyalt-reservoárokat, bormérési berendezéseket és legújabb szerkezetű pezsgető-csapokat. Képes árjegyzékek fenti gyártmányokról, valamint a legújabb találmányu hűtő, ételhűtőkről, továbbá sörkimérő készülékekről (hűtött levegő nyomással) kívánatra ingyen. 3392

Stiller József
BUDAPEST.
Gyár és Iroda:
VII. Nagydífa-u. 22.
Wesselényi-u. sarok.

MINDEN HOLGYNEK

SZÜKSÉGES ARCBORE MEGVÉDÉSÉRE A

FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem csinos kenés, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet szeplőt, májfoltot, bőrrákot (mitesszer) és minden arctisztatlanságot. Massázshoz használva eltünteti redőket, himlőhelyet stb.

Csak az ezen készítmények valódiak, a melyek címszerű védjegyemmel vannak lezárva.

Kamisitványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona. 1075

Margit szappan 70 fillér. Margit powder 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és droguerákban.

Apátfalva: Tar Imre, Bátorfán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenő: Pintér Ferenc, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Szokoly Sándor, Cs.-Apáczán: Bonomi Antal, Cs.-Palotán: Nagy Albert, Csermón: Berkes Armin, Elek: U. Pakker István, Földes: Boros Károly, Glogorácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István, Gyorok: Masznyik Dániel, Kis-Jenő: Bayer György, Kevermesen: Schlegl Pál, Kun-agon: Fejes Lajos, Kertész: Hackenberger László, Madgyenyházán: Kelecsényi Ferenc, Mező-Kovácskán: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Buzsáros János, Nagy-Zerindén: Vály Géza, Ó-Pécskán: Kocszin János, Pankótán: Pósevit Gyuztár, Pityarcon: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Simándon: Csiky Lukács, Soborszában: Károlyi Kálmán, Szemlaken: Hauszler Sándor, Tauscon: Kuntz János, és Uj-Aradon: Tornajgó Géza urak gyógyszerárakban.

Dengelegy és Stern

Irányítók

Aradon, Atzél Péter-utca, Színház épület.

Mértékszerinti rendelések a legújabb divat szerint kifogástalan csinos kivitelben készíttetnek, úgy, hogy a legmagasabb igényeknek is megfelelnek.

→ Hazai és külföldi szövetek raktára. ←

Jutányos, pontos kiszolgálás!

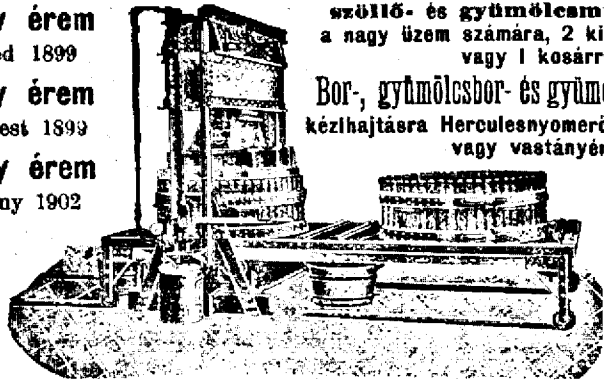
Hydraulikus sajtók

Arany érem
Szeged 1899

Arany érem
Budapest 1899

Arany érem
Pozsony 1902

Hydraulikus sajtóért.

szőlő- és gyümölcsmust sajtolásra a nagy üzem számára, 2 kitolható kosárral vagy 1 kosárral.

Bor-, gyümölcsbor- és gyümölcsnedv-sajtókat kézhajtásra Herculesnyomó-szerkezettel, fa- vagy vastányérral.

Gyümölcs- és szőlő-örlőket,

bogyózógépeket, gyümölcs-aszaltó-készülékeket

gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a legújabb szerkezetben

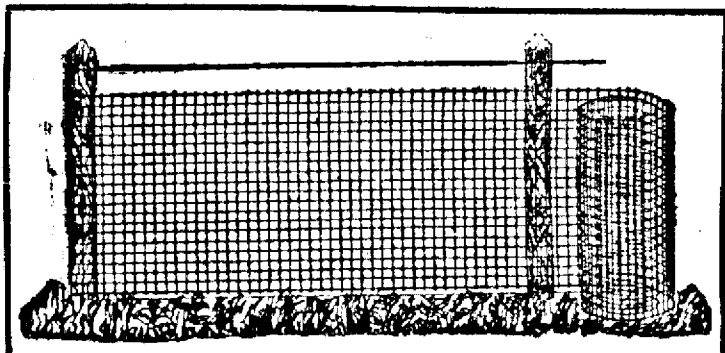
Mayfarth Ph. és Ta., Bécs, II.

különlegességi gyár gyümölcscsértékesítési gépekben.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. Megrendelések idejekorán keretnek.

Bámulatosan olcsó kerítések!

Szölotermelők figyelmébe!

Mezőgazdák figyelmébe!

HAIDEKKER SÁNDOR

sodronyszövet-, fonat- és kerítés-gyára

Budapest, VIII. kerület, Üllői-ut 48. szám.

Ajánlja kizárólagosan szabadalmazott

Hungária sodronyfonatát,

mint a legcélyszerűbb és legolcsóbb kerítési anyagot,

mely előnyeinél fogva felülmúl minden eddig alkalmazott sodronykerítést. Ezen, a szőlő- és mezőgazdaságra nézve rendkívül fontos találmány előnyei: olcsóság.

Horganyozott vas-sodronyból (nem kell befesteni):

körülbelül 5 centiméter lyukbősséggel:

Készletben: 1 és 2 méter magasságban valamennyiből, 1.50 méter magasságban 2.2, 2.5 és 2.8 mm. dróterősségűkből.

Sodronyerősség mm: 1.2 1.4 1.6 1.8 2.0 2.2 2.5 2.8 mm.

Ar □-méterenként fillér: 40 48 56 64 72 80 100 120 fillér.

Körülbelül 3x5 centiméter (hosszukas) lyukbősséggel:

Készletben: 1 méter magasságban valamennyi dróterősségben.

Sodronyerősség mm: 1.2 1.4 1.6 1.8 2.0 2.2 2.5 2.8 mm.

Ar □-méterenként fillér: 58 66 74 82 90 110 130 150 fillér.

Csomagolásért, feladásért és kezelési költségeikért számítok négyzetméterenként 1 fillért, de egy köldeménynél legalább 50 fillért.

Czél szerűség: A fonat elegendő sűrű lévén, még apró baromfi áthatolását is megakadályozza; felső és alsó szél pedig tükkek, téhát az átjárásokat megnehezíti. A fonat csavart szálú — mint vékony sodronyfonatok — a kerítés hosszirányában futnak, mi által nagy az ellenálló képesség; a keresztirányú pedig hullámosak, a szálak összehúzóása tehát ki van zárva.

Könnyű kezelés: Közel meghuzva, egyszerűen a faducokhoz szegeszendő, horganyozott kötés szegekkel, a fonat sima és feszese marad. Nagy előny a fonat feszessége, a mi lehetővé teszi azt, hogy a fonat bármikor ismét lezsedhető és más helyen ismét felerősíthető. A fonat összehúzóása ki van zárva. — Feszítő-sodronyok, csavarok stb. alkalmazása fölösleges. A fonat fölött egy-két sor tükés sodrony alkalmazva, a kerítés teljes egészében megmáskosítható. — A tükés sodrony méterenként ára 6 fillér.

Számos elismerő-levél áll rendelkezésre.

Tovább gyárt és szállít: közönséges gép- és közl sodronyfonatokat mindenféle csövek, csipesz és erős kivitelű kapukat és ajtókat, valamint nyaraló-, park- és erkélyrőseket vaskereses sodronyfonat és kovacsolt vasból. Föld- és kavicsrésztálat, magtárolak-röstölőket, szék-székcsavarokat, székfűzőket, szőlőbogyó-röstálat, borászókat, szőlőgépekbe való gabona osztályozó-horgereket, stb.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.

Eladó szőlőoltvány.

Különböző bor és csemegé faju I. oszt.
gyökeres szőlőoltvány,

továbbá szőlők pótlásához alkalmas **gyökeres
amerikai vessző** kapható

Winkler József

szőlőoltvány termelőnél 994

Arad, Batthyány-utca 13. szám.

Építetők szives figyelmébe!

Van szerencsém a n. é. építetők közönséget értesíteni,
hogy helyben **Csernovits Péter-utca 14. sz.
alatt**

építés vállalati irodát

nyitottam.

Ajánlkozom mindenféle építkezési munkálatra u. m.
laképületek, bérházak, gyárak, templomok, kripták, iskolák
stb. stb. stilszerű tervezésére és felépítésére, valamint
mindenféle átalakítási és javítási munkák kifogástalan tel-
jesítésére; ugymint bármily épület elszámolások — becs-
lések felvételére is a legjutányosabb árak mellett.

Célom lévén e téren való hosszú gyakorlatom és
szaktudásom által — melyekből le is vizsgáztam —
a lehető legjutányosabb árak mellett kifogástalan jól és
gyorsan végzett munkák teljesítésével a n. é. közönség
bizalmát minden tekintetben kiérdemelni, miért is szives
pártfogását kérve tisztelettel.

587

Kondorossy Kálmán.

Tervezések, költségvetések díjtalan készíttetnek!

Lak és bérépületek építése részlet-
főrtésztésre is felvállaltatnak!

Fischer Károly

sodronyszövet,
fonat, szitaárak és
aczélsodrony ágy-
betétkészítő

Arad, József főherceg-ut 8. sz.

Ajánlja különféle sodronyszövet készítményeit, ugymint:
réz, vas és czinezett sodronyszövetek, melyeket raktáron tarok,
főképp malmok, gyárak és gazdasági czélokra, ugyszintén **Bachler-
féle szelelő rostához való sziták.** Készíték alkalmas
közi- és gépsodronyfonatot kertek, ligetek, tyukudvarok és va-
daserdők bekerítéséhez, föld, kavics, homok- és készént-hányó-
rosták vaskerettel építészetli, bánya és kertészeti czélokra: Pincze
és magtárabakokhoz rostélyok. Szikrafogók mozdony- és gyári-
kéményekre. Rugganyos aczélsodrony-ágybetéteket vas és fa-állvá-
nyokra, melyek könnyű tisztántartása által igen ajánlhatók. Külön-
féle szőr-, vas-, réz- és selyem-sziták, dohány dobok és dobsziták,
valamint minden e szakmába vágó itt fel nem sorolt tárgyak a leg-
jobb minőségben, mérsékelt árak mellett elkészítettek. 682

Üzlet áthelyezés.

Mélyen tisztelt megrendelőinknek, üzletbarátainknak és
a nagyközönségnek ezennel szives tudomására hozzuk, hogy
28 év óta fennálló

kárpitos és bútorkészítő műtermünket

a Szabadság-tér Nádasdy házból

Forray-utca 6. szám alá

(saját ház)

belyeztük át, a hol állandó nagy raktárt tartunk tapétákban,
mindennemű stílusú bútorokban, melyek rajz szerint is készíttetnek.

Tekeasztalok behuzása ugy helyben, mint vidéken. — Szó-
lid és pontos kiszolgálás!

A nagyközönség további szives pártfogását kéri kiváló
tisztelettel 680

Berán Antal és Fia.

Új épület és gépjavitó-műhely.

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönség szives tudomására
hozni, hogy

Aradon, Szent István-utca 9. sz. alatt egy

épület-, mű- és gépjavitó-műhelyt nyitottam.

Elvállalok minden e szakmába vágó új és javítási munkákat,
ugymint: vízvezeték berendezéseket, valamint mindennemű tí-
zedes, százas és hidmérlegeket utányos árak és jótállás mellett.
A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

KISS ERNŐ,

épít-, mű- és géplakatos.

313

Telefon 419. szám.

Telefon 419. szám.

Orosó kávé, tea és rum

Árak:

1 kiló háztartási kávé	frt 1.20	1 kiló Aranyjáva igen in. kávé frt 2.—
1 " Portorico kávé	" 1.40	Külön sen ajánlomnaponta fris- sen pörkölt kávéimat.
1 " Cuba apró szemű, igen finom kávé	" 1.80	1 kiló Cuba legfin. vegyes kávé " 2.—
1 " Cuba középszemű, igen finom kávé	" 2.—	1 " Gyöngy-kávé pörkölt legf. " 2.10
1 " Cuba nagyszemű legfi- nomabb kávé	" 2.10	Nagy raktár a legjobb zamatu rumokból. 1 és fél liter családi rum igen jó frt. 1.50
1 " Gyöngy valódi Ceylon. legfinomabb kávé	" 2.10	1 liter Demarara igen jó rum " 1.—
1 " Gyöngy valódi Portorico kávék	" 2.—	1 " Cuba igen finom rum " 1.20
1 " Mocca valódi arabiai legfinomabb kávé	" 2.10	1 " Jamaica nagyon jó rum " 1.60
1 " Mocca valódi arabiai fi- nom kávé	" 2.—	1 " Jamaica kit. zamatu rum " 2.60
1 " Aranyjava legfinomabb nagyszemű kávé	" 2.10	1 " valódi ang. ananas ru " 3.25
		Rumhoz csomagol ató a legjobb izü teák- ból is.
		Fél kiló Mandarin esasz. kev. tea frt 4.—
		" " legfin tea " 5.—
		" " háztartási igen fin. tea " 3.—
		" " háztartási finom tea " 2.50

Pontos és gyors kiszolgálás mellett kapható:

Tamasdán Kornél

fűszer-, csemegé-, kávé-, rum- és tea-üzletében

Aradon, József főherceg-ut 12. szám.

Készpénz fizetésnél 2% engedmény. — Vidéki megrendeléseknel csomagolás nem
számíttatik. 55

TAVASZI UJDONSÁGOK

nagy választékban érkeztek

Moskovitz Izidor

férfi, fiu és gyermek ruha raktárában

ARADON

Andrássy-tér 8. szám Minorita templommal szemben.

Teljes öltönyök a legújabb szabás szerint 14 kor. feljebb

Férfi felöltő, valamint Angol doubl RÁGLÁN

a legújabb divat szerint . . . . . 20 kor. feljebb

Schottlánd Bur gallér a legújabb

divat szerint . . . . . 16 kor.

Fiu öltönyök csikos és koczkás kelmé-

ből hosszú és rövid nadrággal . . . . . 10 kor. feljebb

Dus választék gyermek, matröz és an-

gol Costümeiben . . . . . 6 kor. feljebb

Havelock Zsolnai lodenből . . . . . 14 kor. feljebb

Raktáromat a nagyérdemű közönség becses figyel-

mébe ajánlom.

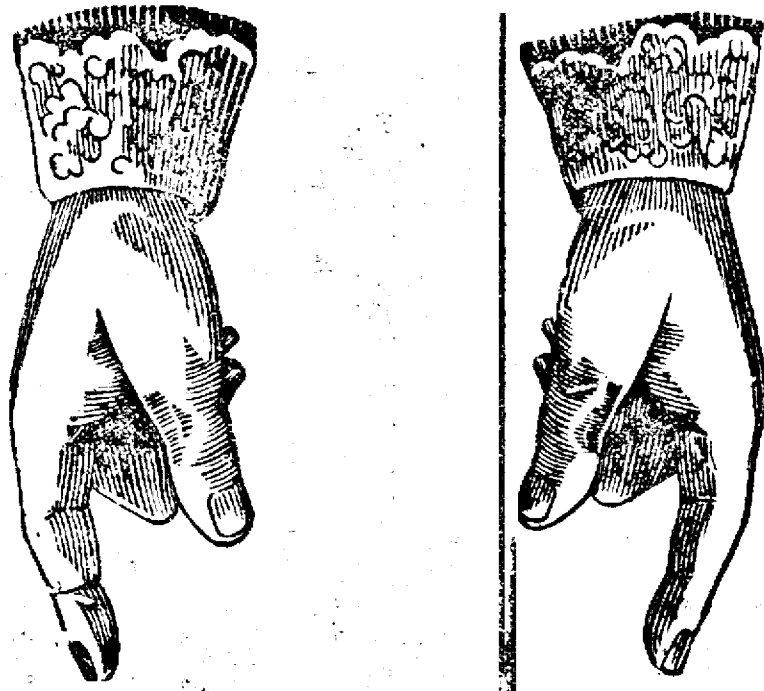
Teljes tisztelettel:

1018

Moskovitz Izidor.

TAVASZI UJDONSÁGOK.

Telefon 219.

Alapított 1850.

Legalkalmasabb husvétii ajándékok

GEBHART**J. ÉS FIA**

Arad, Andrásy-tér 16. sz. alatti

üveg, porcellán, tükör diszműaru és képkeret raktárában.

Legujabb divatu kristály üvegek, alpaca-ezüst használati és disztárgyak, porcellán és teracotta diszműtárgyak, vázak és nipperek. Dohányzó és íróasztal felszerelések. Villamos és egyéb lámpák. Sendvichtálcák. Legcélyszerűbb ajándéktárgyak angol, francia és hollandi divat szerint. Bárki találhat ugy árban, mint izléseinek megfelelő ajándéktárgyat.

A husvétii vásár alkalmából különösen olcsó cikkek:

Üvegekészletek, finom üvegből 41 darabból 4 frt 30 kr.
 Étkező készletek karlsbadi porcellánból 5 frt 90 kr.
 Káv és teakészlet 6 személyre majolikából 3 frt 20 és 3 frt 40 kr.
 Likörkészletek 80 krtól feljebb.
 Függlámpák 3 frt 40 krtól kezdve.
 Mosdó készlet 6 darabból 4 frt 50 krtól.
 Szines üveg compottál 6 tányérral —.90 kr.
 Kirsály „ „ „ „ —.80 kr.
 Erős fehér tányérok, hazai gyártmány —.9 kr.
 Félerős „ „ „ „ —.7 kr. 1061

Valódi majolika mocca-csészék:

Sima szines	...	...	... —.15 kr.
Divatos préselt formájú	...	...	... —.16 kr.
„ „ „ és aranyozott	...	...	... —.20 kr.

Káv és teás csészék:

Divatos préselt formájú szines	...	...	... —.20 kr.
„ „ „ és aranyozott	...	...	... —.25 kr.
Ugyanilyen nagy formájú teacsészék	...	...	... —.26 kr.
Talpas gyümölcsállvány szines majolicából	...	...	... —.75 kr.
6 tányér hozzá	...	...	... —.75 kr.

Sziveskedjen kirakatainkat megfigyelni.

**Ha olcsó órákat,
arany- ezüstneműt és ékszer tárgyakat
akar vásárolni, látogassa meg**

Deutsch Izidor

órák és ékszerüzletét

Arad, Templom-utcza, Minorita-palota.

Férfi órák 2 forinttól feljebb.

Női órák 3 forinttól feljebb.

*14 kar. arany gyűrűk 1 frt 50 krtól
feljebb.*

Ébresztő órák 1 frt 50 krtól feljebb.

Ezüst lánczok 1 frt 30 krtól feljebb.

*Valódi 14 kar. tüz aranyozott lánczok
1 frt 50 krtól feljebb.*

Ingaórák részletfizetésre bárkinek áremelés nélkül.

Tört arany-, ezüst-, zálogczédula készpénzért

a legmagasabb árban megvétetik vagy más új tárgyakra átseréltetik.

Telefon 438.

1095

Fontos!

Fontos!

A

Tavaszi és nyári idényre

1904.

Van szerencsém a t. helybeli és vidéki vevőim b. figyelmét, az ujonnan be-
érkezett **Női, és Férfi divatcikkeimre** felhívni.

Divatkelmék legnagyobb választéka!

Vászon különlegességek!

Szőnyeg, függöny, ágytakarokból

Olcsó árak!

nagy raktár

Pontos kiszolgálás!

Selymek, Rövid és Bélésárúk

Menyasszonyi kelengyék!!!

Nádlér Lajos, divatáruháza

Aradon, Andrassy-tér 16.

1078

Karlsbad fölösleges!

Gyomortágulás, gyomorhurut, emésztési zavar, gyomorégés, bőfőgés, májbetegség, epekövek, alhasi pangás, székrekedés, bélhurut, agyvértódulás, fejfájás, szédülés, aranyér, elhízási hajlam stb. ellen gyors és biztos hatású

„Thermalia.”

Ára utasítással 5 korona.
Kis gyógytárában,
Tisza-Dób.

500 forintot fizetek annak, aki Bartilla fogvizének használatát mellett, üvege 35 kr. valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büzlök.

(Csomagolásért külön 10 kr.) **Bartilla A. Fröskösel**, (R. Winkler) **Wien**, 19/1 Sommer-gasse 1. — Kapható minden gyógyszerertárban. Kérjük mindenütt határozottan **Bartilla-féle** fogvizet. Hamisítványok feljelentőit 100 díjaztatnak. 235

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete

Weitzer János-u. 13. sz.
a főpostával szemben.

Ajánlja dus raktarát mindenféle paszományos és gombkötő árúknban, u. m. zsinór, gomb, rojtok, bojtok, selyem. Ponponok és zsaniliákban.

Elvállal minden e szakba vágó munkát, a legjutányosabb árak mellett.

A Teleky-utca 10. sz.

ház

családi körülmények folytán szabad kézből eladó.

Az érdeklődőknek bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos.

1064 **Gothal György, Zadoriak.**

T. cz.

Van szerencsém uraságod becses tudomására hozni, hogy eddig fennállott **Basztján József és Maringer József** társas cégéből kiléptem és saját cégem alatt

Maringer József

Bocskó-utca 2. számú házban, egy a mostani igényeknek megfelelően berendezett

úri-szabó üzletet

nyitottam, ahol mindennemű a legújabb divatu bel- és külföldi szövetekből raktart tartok és a legújabb facon szerint mindennemű férfi ruhát, valamint egyenruhát előírás szerint, pontosan készítek.

Kiváló tisztelettel

Maringer József,
polgári- és egyenruha-szabó
Bocskó-u. az izraelita templom közelében.

605

+ Soványság. +

Szép testidomokat kaphatni a világ-hírű erőportól, **D. Franz Steiner & Co.** berlini cégé készítménye, amely a párisi 1900. évi és hamburgi 1901. évi kiállításokon aranyéremmel lett kitüntetve. 6-8 hét alatt 30 font kövéredés egész bizonyos. Orvosi előírás. **Reálisan szolid — nem szélhámos-ság, számtalan köszönő írat.** Ára dobozonkint használati utasítással 2 kor. 50 fillér. Az összeget legajánlatosabb előre postautalványon küldeni. **Kapható Török József gyógyszerertárában Budapest, 59, Király-utca 12.** 234

Kiváló szerencse Törökknél! Felülmulhatlanul

kedvez főarudánknak a szerencse. Rövid idő alatt 15 millió korona nyere-ménynél többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek; csak a legutóbbi időben is

a legnagyobb nyereményt és pedig:

a 100.000	a 605.000	koronás nagy jutalmat az 57080. sz. sorsjegyre,	
a 100.000	a 74366. sz. sorsj.-re	a 80.000	koronás főnyereményt a 83061. sz. sorsj.-re
a 100.000	az 52528. " "	a 70.000	a 81161. " "
a 90.000	a 94780. " "	a 70.000	az 5498. " "
a 90.000	a 109780. " "	a 60.000	az 51613. " "
a 90.000	a 83610. " "	a 60.000	a 76347. " "
a 90.000	a 92787. " "	a 50.000	a 4036. " "

és ezeken kívül még egyéb sok nagy nyereményt.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen részt. — A most következő magy. kir. szabályozott 14. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény

jut és összesen egy hatalmas összeget,

14. millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

1.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeremény 400.000, 1 a 200.000, 2 a 100.000, 1 a 90.000, 2 a 80.000, 1 a 70.000, 2 a 60.000, 1 a 50.000, 1 a 40.000, 5 a 30.000, 3 a 25.000, 8 a 20.000, 8 a 15.000, 36 a 10.000 korona és még sok egyéb; összesen 55.000 nyeremény és jutalom 14.459.000 korona összegben.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

1/8	eredeti sorsjegy frt	— 75	vagy kor.	1.50;	1/4	eredeti sorsjegy frt	1.50	vagy kor.	3.—
1/2	"	3.—	"	6.—;	1/1	"	6.—	"	12.—

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük. — Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

f. é. április hó 17-ig

bizalommal hozzánk beküldeni.

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körut 46/a. I. fiók: Váci-körut 4/a.
II. fiók: Múzeum-körut 11/a. III. fiók: Erzsébet-körut 54/a.

Rendelőlevél levágandó.

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA bankháza Budapest.

Kérek részemre ..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervszettel együtt küldeni.

Az összeget ..... korona összegben } utánvételezni kérem. }
postautalvánnyal küldöm. }
mellékelem bankjegyekben (bélyegekben). } A nem tetsző töröndő.

Pontos cím:

.....

Föld-eladás!

Zimánd-Ujfalu határában

157 katasztrális hold

Szántóföld

eladó.

Tudakozódhatni a tulajdosnál

Zeitler Rudolfnál

Makón. 1011

Kriszta Nikodém

épület és díszmű bádogos.

Aradon, Kossuth-utca 21. szám

(szembe az iskolával).

Elvállal minden az épület és díszmű bádogos szakmába vágó új és javítási munkákat, u. m. 458

horgony és domborműveket, fürdő kádakat

konyha berendezések elkészítését jutányos árak pontos kivitel mellett.

Minden verseny kizárva! Feltűnő olcsó árak!

Tavaszi Occasio.

Ifj. Lövy Ármin

Szabadság-tér I. sz.

férfi ruhaszövet osztályának tulzsufolt-sága folytán egész öltönyökre való szövetet minden hozzávalóval együtt következő árakra szállította le: 500

- 1 teljes férfi öltönyre jó minőségű divatos szövet teljes hozzávalóval együtt csak frt **5.50**
- 1 teljes férfi öltönyre jobb minőségű divatos szövet teljes hozzávalóval együtt csak frt **7.50**
- 1 teljes férfi öltönyre finom minőségű angol Scheviotte teljes hozzávalóval együtt csak frt **9.50**
- 1 teljes férfi öltönyre finom minőségű angol Scheviotte teljes hozzávalóval együtt csak frt **11.50**
- 1 teljes férfi öltönyre jó minőségű angol szövetek teljes hozzávalóval együtt csak frt **13.50**
- 1 teljes férfi öltönyre finom minőségű angol szövetek teljes hozzávalóval együtt csak frt **15.50**
- 1 teljes férfi öltönyre legfinomabb angol szövetek teljes hozzávalóval együtt csak frt **16.50**

Maradékok gyermeköltönyökre rendkívül olcsón.

Kiállítási állami ezüst éremmel kitüntetve a szép és jó munkáért!

Pártoljuk a helyi ipart!

BITTENBINDER KONRÁD

férfi, női- és gyermek kalapok nagy raktára, első aradi kalapos üzlete és javító műhelye Aradon.

A helyben és vidéken elismert kitűnő minőségű munkáim, mint férfi, női és gyermek posztó és szalma kalapok legelőcsőbb bevételeiért forrasza csak nálam.

Az ural és hölgyközségnek figyelmét felhívom

tavaszi és nyári kalapjaimra,

melyek remek szépek és a legdivatosabb model után készültek. Raktáromban divat-kalapokkal még eddig nem létezett mennyiségben szerelem fel.

Posztó vagy szalmakalapok tisztítását és festését minden divatszínben és formában olcsón elvállalom.

Florentin kalapok kizárólag nálam tisztíttatnak.

Czylinder vasalások azonnal eszközöztetnek.

Vidéki megrendelések pontosan Ber és pálinka szűrő mindig raktáron.

Kiváló Waztelettel

085

Bittenbinder Konrád

kalapos

Aradon, Deák Ferencz-utca 42. a „Fehér Kereszt”-tel szemben.

F elefon 582.

Telefon 582.

K E M É N Y M A N Ó

czementáru és műkögyár, beton építkezési és aszfalt ipar vállalat
Arad, József főherceg-ut 11. sz.

Visintini rendszerű

vasbeton menyezetek

legelőcsőbb, legkönnyebb, legelőnyösebb és feztetlenül tűzbiztos szerkezet.

Granitto terrazo, beton, aszfalt és mindennemű burkolatok továbbá

647

alapozások, földemek, csatornák, vízmedenczék, hidak, átereszek s minden egyéb csömöszölt és vas-beton munkák készítése.

Egyszerű és díszes kivitelű czement és mozaiklapok.

Beton csövek minden méretben.

Hygenia padozat por és hégagmentes, rugalmas, tisztán tartható.

— Szab. rendszerű betonjárdák —

talajmozgás által okozott hátrányok ellen védve

Román és portland czement, gipsz, gipsztábla, vakolati kőliszt eladása.

Legjobb minőségű hornyolt czement tetőcserepek.

Műkö és műmárvány munkák készítése.

Az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak gurahonci czementgyára termékeinek elárusító helye.

Árajánlatok és költségvetéssel díjmentesen készséggel szolgál.

Építési szándékozók figyelmébe!

Vollák József és Társa

építési vállalkozók, építési iroda és faterlep

Arad, Radnai-ut 6. szám.

Városi és megyei telefon 65.

Elvállalunk mindennemű

kőműves munkát.

ugy mint bérházak, magán épületek, nyaralók, stb. felépítését, bármely stíl szerint; helyben és vidéken; továbbá amerikai és más rendszerű jégvermek, elevátorok, magtárak, istállók, stb. felépítését és szakszerű berendezését, valamint régi épületek átalakítását, új homlokzatok készítését és homlokzatok beszínezését, nedves falak szárászát tételét stb.

Czementmunkákat, ugymint: czementburkolatok, beton alapok, lépcsők, boltozatok, czement-jászlok és itatórájuk, beton csatornák, aknák, stb. készítését.

Acsmunkákat, ugymint: fedelek és fedélszerkezetek, pajták, színek és egyéb gazdasági férőhelyek készítését több évi jótállás mellett.

Facement fedelek készítését a legjutányosabb áron.

Elvállaljuk továbbá mindennemű Rabcz-munkák szakszerű elkészítését.

Épületek felmérését és becslését gyorsan és pontosan eszközöljük.

Költségvetéseket kívánatra ingyen szolgálunk.

Eddigi ügyfeleink bizalmáért köszönetet mondva, kérjük azt irányunkban a jövőre nézve is fenntartani.

Kiváló tisztelettel

1038

Vollák József és Társa.

Oh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboz 1 korona és 2 korona.

Próbadoboz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

**„NÁDOR”
GYÓGYSZERTÁR**
Budapest, VI., Váci-körút 17.

Éljen!

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított!

Kapható Aradon: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hajós Árpád, Ehády József, Krebsz Géza, Ring Lajos, Rozsnyay Mátyas özv., Vojtek Kálmán gyógyszerárakban, Vojtek és Weisz és Krau z Elemér és Társa! drogeriáknál.
Győrökön: Mesznyik Dániel gyógyszerárakban.
Magy.-Pécskén: Mike József gyógyszerárakban.
Ó-Pécskén: Rokszin János gyógyszerárakban.
Simándon: Csiky Lukács gyógyszerárakban.
Szikszón: Furedy Ede gyógyszerárakban.

3574

Husvétii

illatszerek

francia, német és angol elsőrangú gyárak legkedveltebb különlegességei

eredeti üvegekben

és kimérve

Vojtek és Weisz

drogueria és parfümeria nagykereskedése

ARADON.

Telefon szám 278.

GLÜCK JÓZSEF

József főherczeg-ut 7.

Elvállal egy helyben mit vidéken

szobafestő, szobakárpitozó

és könnyű súlyu

dombormű diszítési,

mindennemű mázolási és fénymázolási munkát a leg-egyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

Továbbá ablakok diszítését

1005

üvegfestési utánzattal, ugyszintén lakások féregmentessé tételét.

Nagy választék

dombormű diszekben, bel- és külföldi kárpitokban.

ALAPITTATOTT 1890.

Augenstein K. Alajos

házasságközvetítő intézete

Budapest, VII., Wesselényi-utca 54. szám.

Közvetít házasságokat biztos sikerrel 6 hét alatt. Eddig több ezer házasság sikerült. — Válaszbélyeg.

ALAPITTATOTT 1890.

Építési vállalkozók figyelmébe.

40 kocsiakomány 7 kg. nehéz aczélsin

a hozzávaló apró anyagokkal, u. m.: hevederekkel, csavarokkal és sínzögekkel, továbbá

60 darab szilárd szekvénykocsi,

600 mm. nyomtáv 1 1/2 - 2 köbm. űrtartalommal kőszállításra, mozdonyüzem részére, fékkel és fék nélkül 2 darab 600 mm. nyomtáv,

30 lóerejű, 3 tengelyű gőzmozdony,

50 darab teknős billenő-kocsi,

600 mm. nyomtáv 3/4 köbméter űrtartalommal, fékkel és fék nélkül.

1 darab nyitott személyszállító-kocsi

3462

6 ülésel, 600 mm. nyomtáv.

Mind használt, de jó állapotban, olcsón eladó.

Kérdezősködések „D. R. 500” jelige alatt BLOCKNER I. hirdető iroda címére Budapest, IV., Sütő-utca 6 intézendők.

== Intézetek, Gyárosok, Nagykereskedők figyelmébe! ==

Posner Károly Lajos és Fia

Első magyar vonalzó intézet, üzleti könyvek gyára, nyomda,
album-gyár és térképészeti müintézet

előkelő budapesti cég képviseletét

Arad szabad királyi város

és Aradvármegye területére

átvette az:

Aradi Nyomda Részvény Társaság

ARAD,

József főherczeg-ut 22. sz.

Kérjük azon t. vevőket is, kik a fenti céggel eddig is összekötésben voltak, hogy szükség esetében forduljanak hozzánk!

Költségvetéssel, tervezetekkel díjmentesen
készséggel szolgálunk.

Telefon 151.

BRAZAY

Brázay-féle Sósorszesz.

Minden munka után, akár testi, akár szellemi fáradtsággal jár is, csodálatosan üdítő hatással van az emberre a BRAZAY-féle Sósorszesz. Próbáljuk csak ilyenkor jól bedörzsölni a nyakszirtet, a vállat és a hát felső részét: úgy érezzük magunkat, mintha ujja születünk volna.

3361

Cserépkályha és takaréktűzhely javításokat

a legjutányosabb áron elvállalok Hiszem, hogy Balogh Dávid úrnál szerzett 8 évi tapasztalataim alapján a legmesszebb menő igényeket is kielégíthetem.

Magamat a n. é. közönség szíves pártfogásába ajánlom.

Rubánovics György,
Kápolna-utca 3. szám.

Férfiak ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely az elvesztett erőt újra meghozza. Próbacsomagot a egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte írnat. Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvosság, mely megmentett ezeket, a kik fiatalkori kihágások folytán nem bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi-orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nem bajokban, szellemi elgyöngülésben vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt írhat a State Medical Institute az alatt jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelésozéljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivételt nem tesz. Mindenki írhat érte bárhol Magyarul, mire titoktartás mellett postafordultáva egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: State Medical Institute 49 Elektron Building, Fort Wayne, Ind Amerika. A levelek mindig bérmentesítendők.

Husvétii öntöző-viz, illatszerek

angol, német és franczi gyárak kitűnő készítményei eredeti üvegekben és kimerve, ugyanitt kapható kitűnő

Orgona virág crem 1 doboz 1 kor.
Orgona szappan 1 darab 70 fill.
Orgona poudér 3 szín 1 dob. 1 kor.
Junó paszta 1 doboz 2 korona.
Junó poudér 1 doboz 2 korona.

Kaphatók:

Udvardi Kossuth Pál gyógyszerárában
Arad, Boros Béni-tér 15. sz.

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt.

Kellemes ízű, friss, fehér Hajós-féle Csukamájolaj

ára egy üvegnek 2 korona.

Cseplőgép-, nagyobb műhely-, gyár- és malom-tulajdonosok figyelmébe!

A 78.595-IV. b) 1903. sz. nagyméltóságú m. kir. belügyminiszteri körrendeletnek szigorúan megfelelő, tökéletesen felszerelt és kiállított

Mentőszekrény

jól záró kemény faszekrényben legolcsóbb ár mellett kapható.

Fontos tudnivaló tüdőbetegeknek!!

A törvényesen védett „Sylol“ az egyedüli szer, mely mindenféle légzőszervi bajoknál rendkívüli jó hatással bír. Az éjjeli izzadást teljesen megszünteti. A testsúlyt gyarapítja Heptikas embereknek valóságos megváltója. Ára egy üvegnek 3 korona.

Kapható az egyedüli feltaláló és készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában az Isteni Gondviseléshez
Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Olcsón eladó kovácsolt vaskerítés

160 centiméter magas, 32 méter hosszú,

2 darab 12 méteres ponyva szalétni

vas szerkezet minden hozzávalóval felhajtó kerekkel

Juhász István,
lakatos mesternél.
Erzsébet Királyné-körút, Simonyi-utca 7. sz. 1074

Ujtás a lakások tisztázásánál!

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy hosszú kísérletezés után oly szerrel és eszközzel rendelkezem, hogy teljes megbízhatóság és jótállás mellett a lakások

tökéletes féregmentessé tételét elvállalom.

Teljesítek mindennemű díszes és egyszerűbb

szobák, termek stb. festését

a legegyszerűbbtől a legmagasabb igényeknek megfelelő legdiszesebb kivitelig és mindennemű mázóási és fénymázóási munkálatokat a legalaposabb kivitelben, a lehető legjutányosabb árak mellett. A n. é. közönség b. megbízását kérve való tisztelettel

Guttman Sándor,
szobafestő 691
Weitzer János-utca 19. földszint.

M. kir. szabadalmazott

Tűzi fecskendők

és hozzávaló mindennemű tömlők (csövek)

Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgáltatást, — a gép jó működésért 8 évi jótállás (ingyen javítás).

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gumi csövek gyári áron. A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéséért 8 évi jótállás, ingyen javítás.

K u t a k

a hozzávaló csövekkel gyári áron

Hönig Frigyes

harangöntőnél 86
Arad, Rákóczy-utca 28. sz.
Mindennemű javítások elfogadtnak.

HOLTZER JÓZSEF

uri szabósága

Aradon, Vörösmarthy-utca 1.

Női felöltők,
gallérok, köpenyek,
kabátok.

Férfi, fiu, gyermek-
ruhák, felöltők
nagy raktára.

1094

Oriási választék, meglepő olcsó árban!

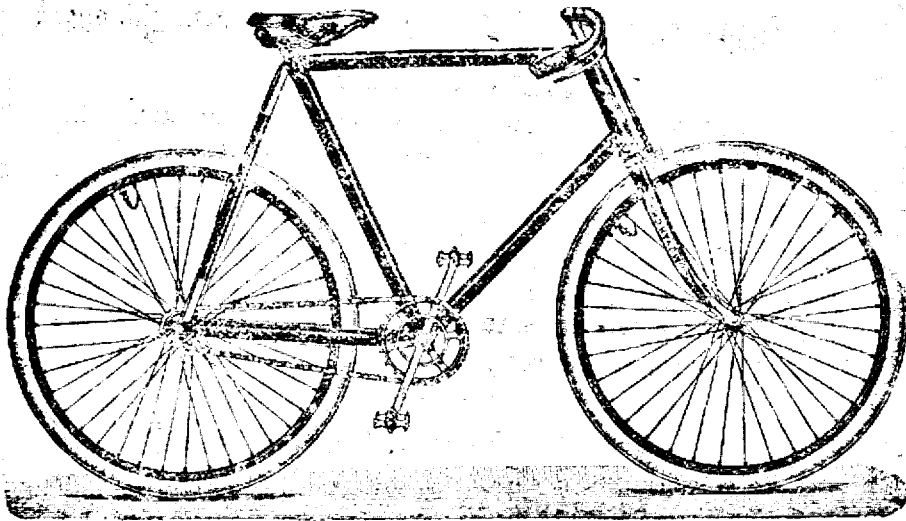
Kedvező fizetési feltételek.

Koch Dániel kerékpár és varrógép raktára

Arad, Deák Ferencz-utca 42., a Fehér Kereszttel szemben.

Telefon 440. sz.

Kiszárlagos raktár
„Graziosa“
„Graziosa Charles“
„Monarch“, valamint
a hírneves „Purch“ ke-
rékpároknak.

Telefon 440. sz.

Nagy raktár minden-
nemű varrógépekben.
Villamos esengő, tele-
fon és vészjelző beren-
dezést jutányosan
eszközölöm.

Allandóan raktáron vannak használt kerékpárok. — Elsőrendű német gyárt-
mányu kerékpárok kitűnő kivitelben.

Singer-féle varrógépek kaphatók.

Calcium Carbide, kilója 70 kr.

Vidéki megrendések azonnal a legpontosabban eszközölteknek.

Nagy, szakszerű javító műhely.

**Szőlőbirtokosok
figyelmébe!**

A 3-szor sodrott

szőlő kötözőfonál

daczára annak, hogy 25%-al olcsóbb kötöző anyag, a Raffia hársnál tartósabb.

Ajánlunk továbbá a legjobb minőségben jutányos árak mellett: 1111

I-a Raffia hársot, vizmentes ponyvákat kötélárakat és zsinegeket, kender heveder, kendertömlők és fonott lószőrt.

Teljes tisztelettel

Erdélyi és Bácskai iparú raktár
Reich B. Károly Fia és Társa.

Andrássy-tér 6. Verbos ház.

175—1904. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíró-ság V. 878/2. számú végzése által Rosmanith Albert és fia cég jelentkezésére és több végrehajtók javára is Schoszberger Sándor és neje aradi lakos ellen 220 korona tőke és járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróságra le és felülfoglalt és 949 koronára becsült butorok lovak és egyéb álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Egyben az időközben eihalt I. rendű alperes részére ügygondnokul dr. Fischer József ügyvéd ki-rendeltetik.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Aradon Csorin Áron-utca 1 sz. a leendő eszközlésére 1904. évi április hó 5-ik napjának délután 1/6 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezen-nel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cikk 107. §-a értelmében a leg-többet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cikk 108. §-ában megállapított föltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1904. évi márczius hó 24. napján.

Ortutay,

bírósági vizsgáló.

1099

Kovács Soma és Társa

Arad, Neuman-palota.

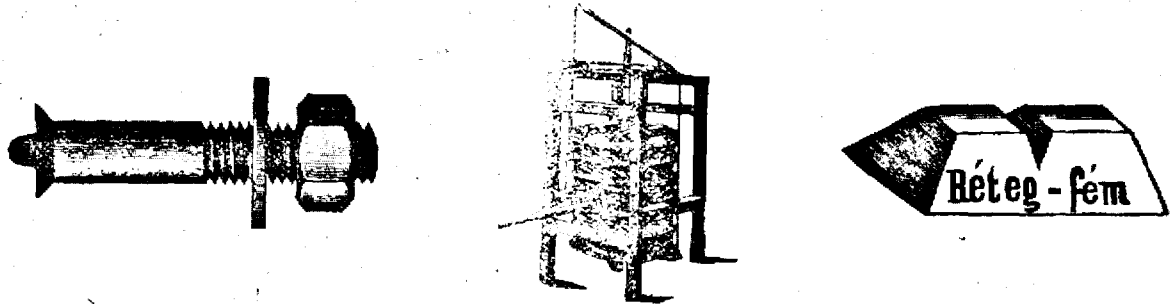
Nagy raktár elismert legjobb Kűchne-gyártmányu

gazdasági gépekben.

Cséplőgépfelszerelési anyagok:

dobsin, rétegfém, szab. tőrekrosta és sziták, gépolaj és ke-nőcs, szijjak, ponyva, zsák, mentőszekrény stb.

Kovács és gépész szerszámok.

Triesti Általános Biztosító Társaság.

(Assicurazioni Generali)

Budapest, V., Dorottya-utca 10 szám.

A „Közgazdaság” rovatban közöljük a TRIESTI ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG,

a legnagyobb, leggazdagab és legrégebb biztosító intézetünk

mérlegének főbb számadatait. Teljes mérleggel a társaság mindenkinék, a ki e célból hozzá fordul, a legnagyobb készséggel szolgál.

Az intézet elfogad élet-, tűz-, szállítmány-, üveg-, betöré-ses lopás- és harang-törés és repedés elleni biztosításokat. Közvetít továbbá: jégbiztosításokat a „Magyar jég- és viszontbizto-sító r.-t.”, valamint baleset elleni biztosításokat az „Első o. álta-lános baleset ellen biztosító társaság” számára. 8398

Az aradi főügynökség:

Tenner József.

Telefon 474.

Ha czipőre van szüksége,

ne vásároljon többé a bécsi vagy külföldön gyártott czipőkből, mert drága pénzért rosszat kap; hanem

rendeljen m a g y a r iparosnál.

Legjobban mutatja ezt az

**Aradi czipészek
Termelő Szövetkezete**

(Arad, Andrássy-tér 22.)

kirakata hol látható a különbség a bécsi rongy és a tisztességes munka között!

A szabadalmazott Asbest-talpbélések

egyedüli raktára. 1093

674—1904. tkvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A világosi kir. járásbíró-ság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az Aradmegyei takarék-pénztár részvénytársaság aradi cégnek, Kapus Mihályné szül. Kiss Róza újszent annai lakos végrehaj-tást szenvedett elleni 1310 korona tőkekötés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a világosi kir. járásbíró-ság területén lévő, Arad-megyében fekvő, az újszentannai 120. sz. t.j. avnben A. + 2. sor, 1190—1191 hrszám alatt felvét 259/238 összeírásu beltelkes házra az árverést 988 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban el-rendelte és hogy a fenntebb meg-jelölt ingatlan az 1904. évi április hó 19-ik napján d. e. 9 órakor Újszt.-anna község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapi-tott 2230 koronán, vagy azon felül olykép f.g. eladatni, hogy a meny-nyiben az ingatlanságra C. 7 alatt özv. Kapus Antalné szül. Szokókán Vera javára bekebelezett lakhatási szolgálmi jog fentartásával oly ár-ban adatnék el mely a szolgálatom tkvi bejegyzését megelőző teherté-telek fedezete szempontjából ezut-tal megállapított 3200 korona ösz-szeget meg nem üti, az árverés hatálytalanná válik, és az ingat-lanság a szolgálmi jog fentartása nélkül a kitűzött határnapon ujab-ban eladatlik.

Árverezni szándékozók tartoz-nak az ingatlan becsárának 10%, át, vagyis 98 kor. 80 fillért kés. pénz-ben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal szá-mított és az 1881. évi november hó 1 én 3838. sz. a. kelt igazság-ügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes ér. ék-papirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a ér-telmében a bánatpénznek a bíróság-nál előleges elhelyezéséről kiállí-tott szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Kelt Világoson, 1904. évi febru-ár hó 22-én a kir. járásbíró-ság mint telekkönyvi hatóság.

Aknay,

kv. járásbíró.

1088

APRÓ HIRDETÉSEK.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad a kiadóhivatal: József főherceg-ut 22. szám. — Telefon szám: 151.

Tudakozódástól kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Am apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetéseink felvételének a kiadóhivatalban: József főherceg-ut 22. szám. — Telefon szám: 151.

Észen rovatban minden sor egyszeri beiktatásának ára 3 fillér, vastagabb betűkét 5 fillér. — Csoportos hirdetés vagy csoportos ajándékos apró hirdetés 20 máig 50 fillér, minden további sor 4 fillér. — Hirdetést levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk okrasító helyein.

A kinek

ismeretség híján

házastársra, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdatisztra, kulcsárra, vinczellérre, kertészre.	kulcsárnőre, gazdasszonyra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgára, pénzbeszedőre, házmesterre, stb.-re van szüksége
--	--

Aki

eladni kíván

butort, zongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát.	üzletet, műhelyt, lakást stb.: vagy
--	--

Aki

bérbeadni kíván

birtokot, házat vadászterületet,	halászatot, telket, kocsit, lovat,
--	---

Aki

mindeseket vétel vagy bérbévitel céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értezt, ha az

„ARADI KOZLONY“

kis hirdetési

rovatát használja.

Kerestetik

egy könnyű járatu ruganyos kocsi. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1058

Nagymennyiségű Maculatura

eladó az Aradi nyomda Részv. Társaságnál.

Weitzer János toll.

Doboza kor. 40 fill.

Nikkelozott acéltól.

2253

Kapható: Ingósz I. és FIÁNÁL. Telefon 517.

Az Andrassy-tér

9. sz. alatt egy udvari lakás, mely 2 szoba, konyha és mellékhelyiségekből áll, f. évi május 1-től kiadó. — Bővebbet a házmesternél. 1015

Eladó ház.

1012

A Boczkó-utca 2. szám alatt lévő egyemeletes ház, mely két utcára szolgál, szabad kézből eladó. Tudakozni lehet ugyanott a lisztüzletben és Zeitler Rudolfnál Makón.

Gazda,

vagy gazdatiszti állást keres oly egyén, ki e téren teljes jártassággal bír, s ki hasonló alkalmazásban már több évig működött. Cím a kiadóhivatalban. 1084

Egy szatócs üzlet

Élénk forgalommal, az utcában egyedül álló korcsmával, betegség miatt azonnal eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1062

Cséplógarnitúrák

Garett és állami 6 os, öt éves Ruston 8-as, egyes locomobilok 4 és 8 ló erejű kedvezően kapható Kovács Soma és társánál Aradon. 1089

Lakások kiadók.

Boros Béni-tér (Fő-ut) 16 sz. házban nagyobb és kisebb lakások vízvezetékekkel, ugyintén egy Üzlet helyiség azonnal esetleg május 1-től kiadók. Értékezhethetni ugyanott a házmesternél. 1092

Radnai-ut 13/a. szám alatti

ház, a villanyteleppel szemben jó forgalmu korcsmaüzlet, az udvarban bérakásokkal; szabadkézből eladó. — Bővebbet a házban lakó tulajdonosnál. 1087.

Eladó ház

Radnai ut 23. számú ház és telek, amely két utcára szolgáló 618 □ öl szabad kézből eladó. — Bővebb felvilágosítással szolgál: Dauda ur a gázgyárban. 1086.

Nyitott üzleti állványok

asztalok és író asztalok, butorok és képek, olcsón eladók. Boros Béni-tér, ajtó 12. 1091

Eladó.

egy jó forgalmu borbély és fodrász üzlet, a mely már 30 év óta fennáll és a legélénkebb utcában van, minden órában elutazás miatt eladó. — Bővebbet a kiadóhivatalban. 1101

Egy három szobás

utcai lakás mellékhelyiségekkel május 1-től kiadó. Orczi-utca 19/b. szám alatt. Bővebbet ugyanott. 625

Fővárosi gyakorolt szabónő

ismeretség hiányában naponta 2 koronáért bázhoz ajánlkozik. Cím a kiadóhivatalban. 686

Demeter utcában

a 95 a. és b. számú (volt Krivany-ház) nagy kert és nagy árnyas udvarral, eladók. 1109

Jlona-utca 6. számú ház

18 évig adómentes, termőképes fajszőlővel beültetett kerttel eladó. Bővebbet ugyanott. 1085

Egy még új állapotban

levő létrás kizikocsi és egy fogorral 34 amerikai hengerrel feláron eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1100

szabadság-tér vagy József főherceg-ut közelében

egy kis

butorozott szobát

keresek,

teljesen külön bejárattal, lehetőleg földszint kapu alóli bejárattal.

Ajánlatokat „Szoba“ jelleggel a kiadóhivatal továbblt.

Kutakat épít,

mélyit és fur

Licsmann József

házmester

55

Arad, Wesselényi-utca 36. sz.

Különlegesség

hegyi sziklákban is.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy helyben,

József-főherceg-ut 11. sz.

alatt, (Karolina-utca sarkán) egy, a mostani kor igényeinek teljesen megfelelő

női divat és rövidáru üzletet nyitottam.

Amidőn magam a n. é. közönség pártfogásába ajánlom, figyelemem oda fog irányulni, hogy nagyabecsült vevőimnek minden igényeit a legnagyobb mértékben kielégítek.

Kiváló tisztelettel,

Stern József.

621

Ugyanott egy jó házból való tíu tanuló felvétetik.

T. cz.

Van szerencsém szives tudomására hozni, hogy

Aradon, Magyar-utca 4. sz. alatt

egy

uri és női cipész-üzletet

nyitottam. — Raktáron tartok mindennemű saját műhelyemben készült **uri, női és gyermek kényelmes** jutányos árakban. Mérték szerinti megrendelések 24 óra alatt elkészíttetnek.

Hivatkozva arra, hogy ugy helyben, mint a fővárosban elsőrendű üzletekben voltam alkalmazva, azon reményben vagyok, hogy munkámmal tisztelt vevőim bizalmát megnyerni fogom.

Szives támogatást kérve

tisztelettel

Brecskó Károly,

1045

uri és női cipész.

ARAD.

Képes városismertető. Ipari és kereskedelmi kalauz. Általános cím- és lakjegyzék. Vaskos nagy kötet, hatvannál több képpel

Öt koronáért

minden könyvesboltban kapható. 1084

Uraságoktól használt

nyári és téli férfi-ruhákat háló ebédli és más butorokat 581

a legmagasabb áron veszek.

Kivánatra házhoz is megyek.

Menczer Márton

Arad, Petőfi-utca 7. sz.

A M. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE

BUDAPEST, V. KERULET, VÁCZI-KÖRUT 32. SZÁM

ajánlja a magyar királyi államvasutak gépgyárában készült új szerkezetű

scőzgéplőkészleteket, ipari célokra alkalmas Compound lokomobilokat.

MILLENNIUM

fűkaszaló-, marokrakó- és kévekötő aratógépeket, valamint egyéb mezőgazdasági eszközöket.

A legszebb

Női ruhakelmék és blousok,
Costüm kelmék fekete és színes,
Ruha és blous selymek, zeffírek,
Cosmanosi creton és battisztok,
Napernyők a legdivatosabb kivitelben
jutányos árban szerezhetők be

Singer Sándor áruházában

Arad, Andrásy-tér 20. 774

Vidékre mintákat bérmentve küldök.

Háztulajdonosok figyelmébe!

Ajánlkozom **cement hordók, kádak, továbbá terászkok, burkolatok és menyezeti boltozatok** elkészítésére u. m. **Cement és terező** szakmába vágó munkákat jutányos árak, pontos kivitelben és jótállás mellett. Szíves megbízásokat kérve tisztelettel

Wagner Péter,
Arad, Jllés-utca 126. 644

Kajhullás, kajmoly és fejkorpa ellen legbiztosabb szer
a Kossuth-féle

„Tinctura Capillorum“

több ismert nevű orvos által kipróbálva és ajánlva

Egy eredeti üveg ára 2 kor. — Egy próba üveg ára 1 kor.

Kapható a készítőnél:

UDVARDI KOSSUTH PÁL

gyógyszertárában Arad, Boros Béni-tér 15. 1049

Kapható: Földes Kelemen, Vojtek Kálmán és Krebcs Góza urak gyógyszertárában.

Ungermann Józsefné

mű-kertész

Aradon, Pöltenberg Ernő-utca 2 sz.

Ajánlja magát a n. é. közönség figyelmébe, készít mindezen műmenyasszony és

alkalmi csokrokat u. m.

sirkoszorukat

élő és művirágokból a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, jutányos árak mellett. 459

Élő virágok mindenkor kaphatók.

Mindenkinek saját érdeke

aki a tavaszi idényre

divatos és izléses férfi-, fiu- vagy gyermekruhát akar vásárolni, az ne mulassza el az alkalmat és szerezze be szükségletét

FRANK LEÓ

férfi-ruha áruházában Aradon, Andrásy-tér 9. sz.,

(az új minorita-templom átellenében), hol most az új idény beálltával dus választéku raktár áll a legolcsóbb és legszolidabb árak mellett a t. vevőközönség részére felhalmozva.

Mérték szerinti megrendelések a legújabb szövetekből és legdivatosabb kivitelben

saját műhelyemben készül, úgy, hogy a legkényesebb izlést is minden tekintetben kielégít.

Allandó nag raktár hazai és külföldi szövetekben.

Szolid elv!

Figyelmes kiszolgálás!

Olesó árak! 789

FOGAK

szájpadlás nélkül és anélkül, hogy a gyökerek eltávolításának 3 koronától. Az általam készített és Párisban első díjat nyert fogsorokat mindenki azonnal megszokja, beszédzavarokat nem okoz és kitűnően rag vele. Régi fogsorok átalakíthatnak.

Widékiek 12 óra alatt kielégíttetnek.

Nagyobb rendeléseknél a vasutköltség fele megtérítetik.

Fogorvosi intézet: LÖFLER EMIL. GROSSMANN S.**BUDAPEST,****VII., Erzsébet-körut 50. sz I. em.**

Royal-szállóval szemben.

Fogorvos:

Fogtechnikai vezető:

Foghuzás érzéstelenítve.

Tartós plombák.

Rendel: d. e. 10-12 óra
d. u. 3-7-ig.

a párisi fogorvosi akadémia kiállításán a kereszttel díszített aranyéremmel kitüntetve. Fogad reggel 8-tól este 8-ig

Vasár- és ünnepnapokon is.

Mérsékelt árak. Részletfizetésre is.

219

Nagyszzebeni Földhitelintézet.**Földbirtokra** és aradi belvárosi szilárd építményű **bérházakra**

a legelőnyösebb feltételek mellett engedélyezünk

jelzálogkölcsonöket**10, 15, 20, 25, 30, 35, 40¹/₂, és 50 éves** törlesztésre. (amortizációra), melyek általunk készpénzben fizettetnek ki.

A kölcsönök közvetítését eszközöl

Szücs F. Vilmos Aradon,

ki is mindennemű felvilágosítással szolgál.

Nagyszzebeni Földhitelintézet.

Hivatkozással a fenti értesítésre, ugyszintén a t. birtokosság által évek sorain keresztül elismert szolid és sikeres kiszolgálásomra, kérem a t. jelzálog-kölcsönt kereső közönséget, hogy ügyeivel úgy mint eddig, ezentul is bizalommal forduljon hozzám, elveim maradnak a régiéek.

A bekebelezési költségeket kívánatra előlegezem, a conversiót elintézem, díjjaim a kifizetésekor lesznek a kölcsönből levonva.

Tisztelettel

SZÜCS F. VILMOS

Ingatlan és földhitel kölcsönintézet

1950

Arad, Boros Beni-tér 22. sz. (gabona-piacz) I. emelet.

Közvetíttek továbbá: 1. Olesó tárczahiteleket, 2. Külfölddel való összeköttetéseket (Regenhardt-féle Weltverkehr vállalat útján.)

Legtinomabb

illatszerek

és locsoló-vizek

dus választékban a legkülönbözőbb illatokban és árakon.

Illatszerek izléses csinos eredeti kiállításban, valamint kimérve.

TOJÁSFESTÉKEK.**FÖLDES KELEMEN**

758

gyógyszertárában.

Aradi nyomda részvénytársaság.

Ajánlja

kitűnően berendezett és jól felszerelt

NYOMDÁJÁT,

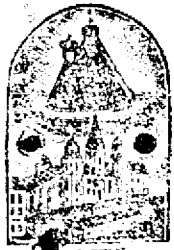
hol mindennemű nyomdai munkák gyorsan és pontosan elkészíttetnek.

Mértányos árak!

Báli meghívók,
Tánczrendek,
Belépti-jegyek,
Esküvési és eljegyzési kártyák,
Gyászjelentések,
Üzleti körlevelek,
Levélpapírok,
Borítékok, stb. stb.

Szép kivitel!

**FONTOS
GYOMORHAJÓSA KFT.**

Étvágyhiányt, gyomorajdalmakat, émelygést, gyomorgyengeséget, emésztési zavarokat, főlájást stb. megszüntet azonnal a világhírű valódi

BRÁDY-féle

MÁRIACZELLI GYOMORCSEPPEK.

Ez ezer köszönő és elismerő nyilatkozat: Kis üveg használati utasítás-sal 80 fillér, nagy üveg 1-40 korona. 3507

Gyógyszertárakban kapható.

Főraktár: **BRÁDY C.** gyógyszerháza a „Magyar Királyhoz” Bécs, honnan kívánatra ingyen küldetik az érdekes „Specialbroschür”, 5 kor. beküldése után 6 kis üveg, 4.50 kor. beküldése mellett 3 nagy üveg lesz bérmentve küldve. Képviselő Magyarországrészére:

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza Budapest, Király-utca 12.

Óvakodjunk utánzatoktól! A valódi MÁRIACZELLI gyomorcseppek fenti védjeggyel és aláírással kell, hogy ellátva legyenek.

Uri hölgyek figyelmébe!

Kitűnő munka és legremekőbb kivitelben készítünk a legújabb divat szerint

házi, kimenő, gyász, színházi és menyasszonyi ruhákat feltűnő olcsó árak mellett.

A n. é. hölgyközönség szíves pártfogását kérve, maradtunk kiváló tisztelettel

Keiser Ferencz és nővére

női divat és confection terme 100

Aradon, Deák Ferencz-utca 7. szám.

— *Ügyes varró- és tanuló lányok felvételnek.* —

Uj kerék és kocsigyártó üzlet.

ILLÉS SÁNDOR

kerék és kocsigyártó

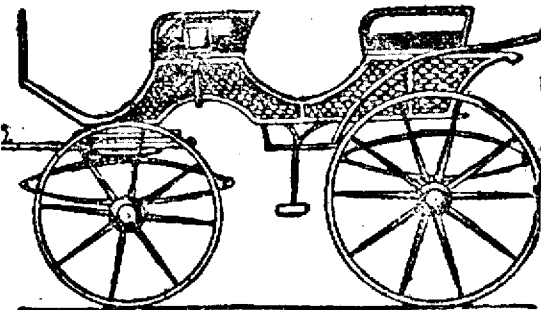
Aradon, Kossuth-utca 2.

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönség becses tudomására hozni, hogy

Aradon,

Kossuth-utca 2. sz. a.

egy a mai igényeknek megfelelő és kitűnő munkaerővel berendezett

kerék- és kocsigyártó-üzletet nyitottam.

Készítek minden a szakmámba vágó famunkákat a leggyorsabbtól a legbiztosabb kivitelig úgy új és javítási munkákat, jutányos árak és legbiztosabb kivitelig.

Súlyt fektetve arra, hogy messzire menő szakmeretemet hosszú éveken át külföldön é. p. **Hamburg, Frankfurt a/m. Karlsruhe és Bécsben a Lohner-féle cs. és kir. udvari szállítók kocsi gyárában** szereztem, azon kellemes helyzeiben vagyok, hogy t. megrendelőim kívánatainak minden tekintetben eleget tehessek.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve,

maradok kiváló tisztelettel

Illés Sándor, kocsigyártó.

Uj kerék és kocsigyártó üzlet.

Van szerencsém a n. érdemű közönséget arról értesíteni, hogy **eredeti** csomagolásban oly

Csukamájolajat

hozok forgalomba, mely egy új eljárás szerint lézritkített térben lesz a frissen fogott csukák májából, az erre a célra berendezett hajókban előállítva E

csukamájolaj

nagyban különbözik az árubelítől, világos-sárga és a lehetőségig szagtalan.

JAVALVA: Tüdő, mell és gégebetegségek, hörbetegségek, görvélykór (scrophula) ellen, valamint gyenge egyének, különösen gyermekeknek, mint vértisztító és javító.

Ez a csukamájolaj könnyen reszorbeálható, ezért gyermekek és gyenge egyének igen jól tűrik, miért is orvosi autoritások mint a test súlyát gyarapítót és vértisztítót legjobban ajánlják.

Egy üveg ára 2 korona.

Lakások, beteg- valamint gyermekszobák levegőjének tisztítására

ozón fenyő illatot

e fenyő illatból pár cseppet forró vízzel telt edénybe öntünk, mi által a levegő üde fűssé lesz, akár csak a fenyves erdőké.

Egy adag 1 korona.

Szoba illatok: Rózsa, Rezeda, Orgona, Heliotrop, Viola, Gyöngyvirág.

Papier de Armenie

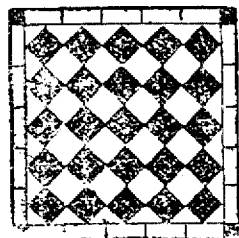
pompás és csodás illatu füstölő papír egy adag 40 fillér. — Illatszerek nagy választékban.

Gutori Földes Kelemen

gyógyszerész és vegyészeti laboratoriuma Aradon.

Telefon 111. szám. 121

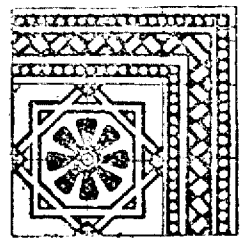
Walla József

Márvány-mozaik és cement-áru gyára

BUDAPEST,

VII., Rottenbiller-utca 13.

**Gránit-terazzo
Betonirozások
Csatornázások
Turbinák és zsilipek
Medenczék
Szökőkutak
Jászolok
Fürdőkádak betonból és fayence-lapokkal borítva
Falburkolatok fayence-lapokkal**

**Márvány-mozaik-lapok
velencei módra
Cement-lapok sima és római mozaik-utánzat
Mozaiklapok a lá Mettlach
Kermit- és Klinker-lap
Portland-cementcsövek
Kőagyagsövek
Román-cement
Portland-cement
Tűzálló-tégla**

FONTOS!

Osztálysorsjegytulajdonosok figyelmébe!

Lukács Vilmos főelárusító kiadásában megjelenő napi **gyorsnyereményjegyzék**, mely a magyar kir. szabad. Osztálysorsjáték összes kisorsolt számait tartalmazza, a

márczius 23-től április 20-ig tartó

főhúzás alatt nálam kapható.

Mindenki, ki a következő XIV-ik sorsjátékra nálam osztálysorsjegyet vásárol, ilyen listát a főhúzás tartama alatt már most **naponta ingyen kap.**

Ajánlok egyidejűleg Osztálysorsjegyeket 1003

LUKÁCS VILMOS budapesti bankházából

a következő XIV-ik sorsjáték I. osztályára

1 nyolczadot	1 negyedtet	1 felet	1 egészet
á 1.50 k.	á 3.— k.	á 6.— k.	á 12.— k.

ROTHSTEIN MÓR

fűszerkereskedő

Arad, Szabad-ság-tér 8.

HOFFMANN SÁNDOR Divatáruháza

-Aradon, a „Fecskéhez“, Színház-épület.

A tavaszi idény alkalmával ajánlom dus választéku raktáramat, hol a legszebb és legdivatosabb costum ruhakelmék minden színben és feketében kaphatók. — Nagy raktárt és izléses árukat tartok mosó zefírek, batistok, sima ruha vásznak és cretonokban stb. — Óriási választék kész női és férfi fehérneműekben, valamint vászon és chiffon áruk még a régi árakon adatnak el. Ujdonságok blouse és ruha-selyemben naponta érkeznek — Színes és fekete női napernyők. — Meglepő választék csipkegallér es ruhadiszekben — Szőnyeg, függöny, ágyterítők. — Elvem mérsékelt árak mellett nagy forgalmat elérni. — Mintákat vidékre készséggel küldök.

HOFFMANN SÁNDOR, ARAD.

Kérem kirakatomban kitett árakat megnézni.

T. cz.

Van szerencsém b. tudomására hozni, hogy széleskörű összeköttetésem révén azon helyzetben vagyok, hogy ugy kisebb, mint nagyobb földbirtokokra mint városi bérházakra **4.3%**, **4.5%**, **5%** kamatlábbal

15, 20, 25, 30, 40, 50 évi visszafizetésre

törlesztéses kölcsönt (amortizatoria) közvetitek, mely féléves részletekben fizetendő vissza; a részletekben a tőke és kamat bennfoglaltatik.

Állandó összeköttetésben vagyok ugy a vidéki nagyobb, mint az összes budapesti pénzintézetekkel és ennek révén módomban áll, hogy a kölcsönöket a legjutányosabban és rövid idő alatt megszerezhessem s azokat gyorsan és **minden levonás nélkül kifizethessem.**

Előleges költségek nincsennek, egyezség szerinti díjazásom utólagos, a költséges bizonylatok feleslegesek, csupán a hiteles telekkönyv és kataszteri birtokivra van szükség; bármely irányu felvilágosítással készséggel szolgálók.

Egyben hivatkozással az általánosan tudvalevő dologra az utóbbi évek folyamán a törlesztéses kölcsönök kamatlába jelentékenyen leszállott, különösen érdekükben áll a már ily régibb kölcsönökkel terhelt ingatlanok tulajdonosainak, hogy régi és ma már drága kölcsönöket a jóval olcsóbb új kölcsönrel cseréljék fel, annál inkább, minthogy eltekintve attól, hogy ezen kölcsön átvétel konvertálás utján teljesen bélyeg és illetékmentes, oly szembetűnő előnyökkel jár, hogy évenkénti fizetés megtakarítás bárkinél is jelentékeny számot tesz; megjegyzem, hogy ezen előnyöket a hozzám forduló igen tisztelt ügyfeleknek **előzetesen minden költség nélkül** számszerűleg is beigazolom.

Midőn nagybecsű figyelmét a fentire felkérem, egyben felhivom, hogy közvetitésemet szíveskedjék szükség esetén igénybe venni s igen tisztelt Uraságod meggyőződni fog róla, hogy a gyorsan megszerzett olcsó kölcsön által jelentékeny előnyök fognak igen tisztelt Uraságodra háramlani.

Kiváló tisztelettel

Herzog Sándor,

ARAD,

Weitzer János (Templom-utca) 15 ajtó 7.

ÜZLETHELYISÉGEMET

1904. május hó 1-én

Szabadság-tér 2. sz. (Spitzer-ház)

 helyezem át.

A jelenlegi helyiségembe az összes árukat leszállított áron adom el.

Szőnyeg maradékok beszerzési áron.

DOMÁN SÁNDOR.

Legujabb
Tavaszi

NŐI FELÖLTŐK

Angol női
Kawelock

Köpenygallér.

Leány- és gyermek-felöltők.

Legujabb szabásu

Divataljak
és ingblousok

710

rendkívül nagy választékban

STERN M. A. női felöltő
áruházában

Aradon, Andrássy-tér, az új Minorita templommal szemben.

Alapítotott 1875.

Városi és megyei telefon 238.

Szabott árak!

Városi és megyei telefon 457. szám.

ALAPITTATOTT 1845.

Szabott árak!

Városi és megyei telefon 457. szám.

Neumann M.

csász. és kir. udvari szállító

férfi-, fiu-, gyermek- és leányka-ruha telepe
ARADON, a „Fehér Kereszt“ mellett.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát a legjobb minőségű kész árukban.

Teljes férfi öltönyök:

Sacco öltöny csikozott vagy mintázott szövetből	26—30	koronáig
Divatos csikozott v. mintázott cheviotból	35—50	"
Zsolnai kék cheviot admiral	30—44	"
Legujabb divatszövetekből	36—50	"

Férfi felöltők:

Sötét szürke vagy drapp coachmen	24—36	"
Finom cheviotból fekete vagy kék	24—50	"
Sötétszürke angol cheviotból	30—50	"
Sötétszürke és csikozott double szövetből	34—44	"

Fiu öltönyök:

Tengerész costumök kék cheviotból	14—20	koronáig
Szürke, kék vagy drapp kamarnból	14—22	"
Iskola öltönyök zsolnai egyszínű vagy mintázott chevitt	10—18	"
Vadász öltöny szürke lodenből	16—24	"
Fiu öltöny térd nadrággal csikos szövetből	16—25	"
Fiu öltöny hosszú nadrággal, csikos szövetből	22—35	"
Fiu felöltő sötét kék és drapp színben	13—18	"

738

Mérték szerinti megrendelések pontosan eszközöltetnek.